MISKEI TÓTH MENYHÉRT ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1. NEVELÉSI PROGRAM

11. HELYI TANTERV

2026. szeptember 1. napján lép hatályba

Tartalom

PEDAGÓGIAI PROGRAM 1
1. Az iskola nevelési programja 5
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 10
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 22
1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 30
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 32
1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok: 32
1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai: 33
1.4.3 A diákkör munka közösségfejlesztési feladatai: 33
1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai: 34
1.4.5 A közösségfejlesztés folyamata: 35
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai 37
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 40
1.6.1 A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve 40
1.6.2 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 44
1.6.3 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program 45
1.6.4 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése 47
1.6.5 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása 50
1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység 52
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje 53
1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel 55
1.9 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata 58
1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai 59
1. számú melléklet 61
ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ISMERETEK 61
2. melléklet A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve 68
1. Általános elvek 68
1.1. A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában 68
1.2. Az Irányelv célja 68
1.3. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása 69
1.3.1. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei 69
1.3.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai 69
1.3.3. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők 70
1.4. A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára 71

1.5. A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás 71
2. Pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése 73
2.1. A fejlesztés alapelvei 73
2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén 74
2.2.1. Diszlexia 74
2.2.2. Diszortográfia 75
2.2.3. Diszgráfia 75
2.2.4. Diszkalkulia 76
2.2.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok 77
2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai 78
2.4. A NAT alkalmazása 78
2.4.1. Kiemelt fejlesztési feladatok 78
2.4.2. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél 79
2.5. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció 79
3. A látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) tanulók iskolai fejlesztésének elvei 80
3.1. A látássérült tanuló 80
3.2. A látássérült tanulók iskolai fejlesztése 80
3.2.1. A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai 80
3.2.2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai 81
3.2.3. A többségi iskolában történő együttnevelés 82
3.3. A vak és a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése 82
3.3.1. A Nat alkalmazása 82
3.3.2. A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél 87
3.3.3. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció 89
3.4. A gyengén látó és a látásukat praktikusan jól használó alig látó tanulók iskolai fejlesztése 90
3.4.1. A Nat alkalmazása 90
3.4.2. A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél 95
3.4.3. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció 100
3.5. A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása 100
3. sz. melléklet 101
A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 101
1.1. A továbbhaladás szabályai: 101
1.2. A tanulmányok alatti vizsgák típusai: 101
1.3. Tanulmányok alatti vizsgák szabályzata 102

II. HELYI TANTERV 109
Miskei Tóth Menyhért Általános Iskola 109
1.1 Az új NAT 2020-hoz igazított helyi tanterv 110
1.2. Az új NAT 2020-hoz igazított helyi tanterv óraszámai 110
1.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei . 111
1.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 111
1.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 118
1.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 118
1.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 118
1.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 119
1.5 Mindennapos testnevelés 119
1.6 A tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére szervezett egyéb foglalkozások időkerete, felhasználása. 120
2.7 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai 122
1.8 Projektoktatás 123
1.9 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 126
1.9.1 Helyzetfeltárás 126
1.9.2 A tanuló szociális támogatásának elbírálási szempontjai 127
1.9.3 A szociális hátrányok enyhítésének iskolai lehetőségei 127
1.9.4 Az iskola az alábbi szociális szolgáltatásokat az alábbi feltételekkel biztosítja 127
1.10 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 128
1.10.1. A beszámoltatás iskolánkban érvényesülő sajátossága 129
1.11 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása 131
1.12 Egyéb foglalkozások szervezési elvei 133
1.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek 133
1.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei 134
1.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei 134
1.14.2. Az iskola környezeti nevelésének elvei 146
1.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei . 159
1.15.1 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei 164
Legitimáció záradék 165

1. Az iskola nevelési programja

Az iskola rövid története:

2007. július 31-én a miskei Tóth Menyhért Általános Iskola, Óvoda és Könyvtár intézmény megszűnt. Hajósi Általános Iskola, a Napköziotthonos Óvoda és Konyha is ezzel egyidejűleg megszűnt.

2007. 08. 01-én létrehozták a Hajós-Miske-Drágszél Társult Általános Iskola, Óvoda és Bölcsőde intézményt, mely az Általános Iskola, Hajós intézmény teljes körű jogutódjaként kezdte meg működését.

Az új intézmény a hajósi és a miskei iskolát, valamint ugyanezen két község óvodáját foglalta magába.

- 2012. december 31-én megszűnt az addig működő társulás. Az óvodák az önkormányzat fenntartásába kerültek, iskolánk pedig:
- 2013. 01. 01-tól - új néven (Hajósi Szent Imre Általános Iskola Miskei Tóth Menyhért Általános Iskolája) - maradt az iskolatársulásban tagintézményként.
- 2016. 09. 01-én önálló intézmény lettünk.

(Megszűnt az addig működő iskolatársulás, mert a hajósi iskola a német nemzetiségi önkormányzat fenntartásába került.)

Az iskola neve ettől az időponttól Miskei Tóth Menyhért Általános Iskola.

Székhelye: 6343 Miske, Templom tér 16.

Fenntartó megnevezése:

Iskolánk fenntartója a Bajai Tankerületi Központ.

Cím:

Bajai Tankerületi Központ

6500 Baja, Kenderes u. 5-7.

Intézményünk neve: Miskei Tóth Menyhért Általános Iskola (OM:203197)

Címe: 6343 Miske, Templom tér 16.

Miske több nemzetiségű település. Legkorábban a szlovákok /tótok/ kerültek a faluba. A cigány, német kisebbség létszáma egyre jelentősebb. Mindhárom nemzetiségi önkormányzattal is képviselteti magát.

Miske és Drágszél lakossága hagyományosan mezőgazdaságból él. A társadalmi, gazdasági fejlődés lendülete 1990-es rendszerváltás után némileg megtorpant, de a további dinamikus fejlődés feltételei a magánosításon keresztül megteremthetők.

Miske községben megtekinthető a világhírű Kossuth-díjas Tóth Menyhért lakóháza, melyből a Bács-Kiskun Vármegyei Múzeumigazgatóság alkotóházat alakított ki. Tóth Menyhértről nevezték el a falu általános iskoláját is. A név kötelez, hogy intézményünk ifjúságát olyan emberekké neveljük, akik szeretik embertársaikat, hisznek az emberi jóságban, és becsülettel, hittel dolgoznak. Társadalmi környezetünk alapvetően megváltozott. A családok fele a középréteghez tartozik. A lakosság másik fele alacsony jövedelmű. Sokan átélték már a munkanélküliséget, vagy még most is munkanélküliek. Így tanítványaink egy része, tanulmányaikat és szociokulturális életüket tekintve hátrányos helyzetű, illetve halmozottan

hátrányos helyzetű, és egyre több az alapellátásban részesülő, veszélyeztetett tanuló. A hátrányos szociális helyzetből és az a családi nevelés hiányosságaiból következik, hogy nevelési-oktatási módszereinknek ehhez a helyzethez kell igazodnia.

Miske közel 1645 lakosú falu. Egy általános iskola, óvoda és könyvtár működik a faluban. Az iskola több évszázados története arra kötelez bennünket, hogy nevelő és oktató munkában kiemelt figyelmet fordítsunk a lakóhely és a nemzet történetének, hagyományainak megismertetésére, a haza iránti szeretet felébresztésére, a különféle világnézetű emberek cselekvő együttélésének gyakoroltatására.

Drágszél Miske szomszédságában található 268 lakosú település. Területén kettő nagyobb cég működik. Van néhány őstermelő is. A lakosság többi tagja ingázik vagy munkanélküli. Sok a beköltözött, de kevés a gyerek. 1975-ben megszűnt az iskola, 2004-ben az óvoda is. A gyerekek Miskére járnak óvodába, iskolába. A gyerekek jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd, ezért oktató és nevelő munkánk ehhez a helyzethez igazodik. A rendszeres iskolába járás közösségi közlekedéssel biztosított, állami támogatással.

Az intézmény működését meghatározó jogszabályok

- ✓ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- ✓ a 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- ✓ 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és
- ✓ alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- ✓ 2014. évi CV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- ✓ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ✓ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ✓ 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- ✓ 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

Az intézmény értékei

Pedagógiai filozófiánk, eszményképünk, pedagógiai munkánk alapelvei, hitvallásunk

„Azért vagyunk pedagógusok, hogy a természetnek nyers gyémántját szép vigyázattal csiszoljuk kristállyá.” (Németh László)

Iskolánkban a legfőbb érték a gyermek. Közvetve vagy közvetlenül mindent az ő érdekükben, értük teszünk.

Felelősségünk, hogy felismerjük bennük a szépet és a jót, s ezeket nap, mint nap erősítsük. Hisszük, hogy valamennyien, valamilyen területen ügyesek, tehetségesek.

Képességeik fejlesztését, tehetségük kibontakoztatását legfontosabb feladatunknak tekintjük. Tudjuk, hogy ehhez az oldott, szeretetteljes, bizalomra épülő légkör a legalkalmasabb.

Felelősségünk, hogy időben észrevegyük, ha fejlődésük elmarad a várttól, s megtegyük a szükséges intézkedéseket felzárkóztatásuk sikeressége érdekében.

Legnagyobb örömünk és eredményünk, ha gyermekeink, tanulóink a bennük rejlő lehetőségekkel élni tudnak, és segítségünkkel harmóniát tudnak önmagukban és környezetükben kialakítani.

A család, iskola között a jó kapcsolat elengedhetetlen, ez a sikeres nevelő - fejlesztő - oktató munkánk legalapvetőbb feltétele.

Iskolánkban nem a „tananyagot”, hanem a gyermeket tanítjuk. Mi az oktatáson tanulásirányítást értünk. Legfontosabb eszközünk ebben a munkában, a saját személyiségünk.

A gyermeki kíváncsiságot igyekszünk a tanítás - tanulás folyamatában folyamatosan ébren tartani, hogy tanulóink számára a tudásgyarapodás örömteli tevékenység legyen, hogy önbizalmuk, önbecsülésük folyamatosan erősödjön.

A tanítás – tanulás folyamatában ki kell használnunk a gyermeki kíváncsiságot és a versenyszellemet annak érdekében, hogy a tanulás örömteli tevékenység legyen, erősödjön önbizalmuk és önbecsülésük.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink, tanítványaink jól érezzék magukat iskolánkban. Szorongásaikat, félelmeiket igyekszünk minimalizálni. Az elbizonytalanodókat felkaroljuk, bátorítjuk, segítjük.

A tanuláshoz értelmes rendre, fegyelemre van szükség. Ezt a „szabadság-szülte rendet” a szülőkkel, tanulókkal közösen építjük fel.

Pedagógusaink eszményeiben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

1. humánus,

2. erkölcsös, becsületes, fegyelmezett,
3. művelt,
4. kötelességtudó,
5. érdeklődő, nyitott, aktívan részt vesz az iskolai „közéletben”,
6. kreatív, alkotó,
7. becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
8. képes a problémák érzékelésére és sajátjait segítséggel megoldani,
9. gyakorlatias, ismeri a gazdaság, a pénz világának alapvető összefüggéseit,
10. képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
11. döntései előtt mérlegel, felméri a lehetséges kockázatokat, tud gazdálkodni erőforrásaival,
12. az információs társadalom technológiáit magabiztosan és kritikusan használja a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén,
13. jó eredmények elérésére törekszik játékban, tanulásban, munkában,
14. tiszteli az igazságot, keresi a dolgok, jelenségek logikus okát és érvényességét,
15. van elképzelése a jövőjét illetően,
16. becsüli a tudást, tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti, és alkalmazza a napi problémák megoldása során,
17. öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban, ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
18. képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
19. képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
20. a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
21. ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
    - nemzeti és nemzetiségi kultúránkat
    - a természet, a környezet értékeit,
    - más népek értékeit, hagyományait,
    - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
22. társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben, ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,

23. tudja értelmezni a hallott, vagy írott, egyszerűbb angol irodalmi, illetve köznyelvi szövegeket, érdeklődik a különböző nyelvek és kultúrák iránt
24. ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
25. ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
26. viselkedése udvarias,
27. beszéde kulturált,
28. társaival együttműködik, tud csapatban dolgozni
29. szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
30. képes szeretetet adni és kapni,
31. szereti hazáját,
32. megérti, tiszteletben tatja a sajátjából eltérő nézeteket,
33. szellemileg és testileg egészséges edzett,
34. egészségesen, boldogan él,
35. szeret sportolni, mozogni, megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolt, gondozott felismeri és védi a környezetében /otthon, iskolában, tereken stb./ az esztétikumot.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

<u>Alapelveink</u>

1. Egymás kölcsönös tisztelete, a humanizmus elve
2. A következetesség elve
3. A mindenkit önmagához is mérünk elve
4. A szakszerűség és a tudatosság elve
5. Az életkori sajátosságok figyelembevétele
6. A követelmények egymásra épülésének elve
7. A motiváció és a gyermeki, tanulói kíváncsiság elve
8. A tárgyilagos (objektív) értékelésre való törekvés elve
9. A felelősség tudatos vállalásának elve
10. Mindenki fontos, mindenki értékes
11. A gyermeki, tanulói érdeklődés fenntartásának elve
12. Tolerancia és követelés elve

13. A rendszeresség és a fokozatosság elve
14. A játék és tanulás összehangolásának elve
15. Egységesség és differenciálás elve
16. A bizalom és ellenőrzés elve
17. A fegyelem és a biztonság kapcsolatának elve
18. Közösségi nevelés és egyéni bánásmód
19. A nevelői irányítás, gyermeki, tanulói aktivitás elve
20. A tapasztalatszerzés és az általánosítás (absztrakció) elve
21. Szemléletesség
22. Tantárgyi koncentráció
23. A hátrányos megkülönböztetés tilalma
24. A követelmények és az optimális terhelés elve
25. Együttműködés és versengés helyes arányának elve
26. A pedagógus vezető szerepe
27. Az azonos korú gyermekek különbözőségének elve
28. A gyermek mindenek felett álló érdeke
29. A szabadság és a szabálykövetés elve
30. Az indukció és a dedukció elve
31. A célok, feladatok, programok, módszerek, eljárások összefüggésének elve
32. A komplexitás elve (a fiziológiai, biológiai, pszichológiai, társadalmi törvényszerűségek figyelembevétele)

33. A szolidaritás elve

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolai nevelésünk alapvető célja:

- Tanulóink önismereti készséggel rendelkező, sokoldalú, nyitott, érdeklődő, kreatív, rugalmas személyiséggé fejlesztése.

- Testileg, lelkileg, szellemileg, életmódjukat tekintve egészséges, harmonikus személyiségű, a természetet tisztelő ifjak nevelése.

- A tanulók érzelmi nevelése, jó ízlésük, esztétikai érzékük és igényük kialakítása.

- A tanulókban helyes értékrend, énkép, valamint az önnevelés képességének kialakítása.

- A felelősségtudat megalapozása, fejlesztése.

- Rugalmas, toleráns gondolkodás kifejlesztése, a másság elismerése és tiszteletben tartása érdekében.

- Az otthon, a lakóhely tiszteletének, szeretetének, magyarság-tudatának kialakítása.

- A tudás elismerésének, becsületének, illetve a munka tiszteletének, a kitartó munkavégzés képességének kialakítása.

- Az önálló ismeretszerzési képesség kifejlesztése, könyvtárhasználati és egyéb információs technikai hátterek használatának elsajátítása.

- Színvonalas oktatással szilárd alapműveltség, biztos alapkészségek kialakítása.

- A tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

- A vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos, sokoldalú közvetítése.

- Az esélyegyenlőség lehetőség szerinti biztosítása a hátrányos tanulók számára.

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai, a kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetenciák fejlesztése, melyek szükségesek:

- a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz
- a változások befolyásolásához
- a személyes boldoguláshoz és fejlődéshez
- az aktív állampolgári léthez - a társadalmi beilleszkedéshez
- a munkához

(pl. kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőképesség, problémamegoldás, kockázatértékelés, döntéshozatal, érzelmek kezelése stb.)

Kulcskompetencia	Tartalma
Anyanyelvi kommunikáció	Fogalom, gondolat, érzés, tény, vélemény szóbeli és írásbeli kifejezése, értelmezése. Hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás. Helyes, öntudatos, alkotó és kreatív nyelvhasználat. Szókincs, nyelvtan, nyelvi funkciók ismerete. Valóság értelmezések összehangolása, ütköztetése.
Idegen nyelvi kommunikáció	Fogalom, gondolat, érzés, tény, vélemény megértése, kifejezése, értelmezése az egyén szükségleteinek, a nyelvtudás szintjének dimenzióinak (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése, íráskészség) megfelelően, idegen nyelven, interakció. Más kultúrák megértése, érdeklődés. Kommunikatív nyelvi kompetencia.

Matematikai kompetencia	Gondolkodásfejlesztés és alkalmazás. Matematikai gondolkodás, elvonatkoztatás, logikus következtetés. Számok, mértékek, struktúrák, alapműveletek, alapvető matematikai fogalmak. Matematikai modellek megismerése és alkalmazási képessége. Mindennapi problémák megoldása.
Természettudományos és technikai kompetencia	Magyarázatok és előrejelzések a természetben, az emberrel való kölcsönhatásban. Irányított cselekvési képesség, a fenntartható fejlődésért vállalt egyéni és közösségi felelősség. Természeti jelenségek leírása, magyarázata a tudás alkotó alkalmazásával. Tudományos fogalmak, módszerek, technológia ismerete, előnyei, korlátai, kockázatai. Kritikus és érdeklődó attitűd kialakítása.
Digitális kompetencia	Információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása, cseréje, kreativitás és innováció. Ismerni a virtuális tér nyújtotta lehetőségéket és veszélyeket, a mesterséges intelligencia ésszerű és etikus használatának fogalomkörét.

	Az információs társadalom technológiájának magabiztos, etikus és kritikus használata.
Szociális és állampolgári kompetencia	Harmonikus életvitel és közösségi beilleszkedés. Elkötelezett, tevékeny, építő részvétel a társadalmi és szakmai életben, közügyekben. Konfliktuskezelés és -megoldás. Állampolgári jogok ismerete. Európai sokféleség és kulturális azonosságtudat. Közügyekben való hatékony együttműködés, egyenlőség, demokrácia, vallási és etnikai sokszínűség tisztelete. Együttműködés, magabiztosság

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia	Tágabb környezet megismerése, lehetőségek megragadása. Tudás, kreativitás, újítás, kockázatvállalás beállítódása. Tervkészítés és végrehajtás képessége, szervezés, irányítás, vezetés. Feladatok megosztása, elemzés, kommunikáció, ítélőképesség, tapasztalatok értékelése. Kockázatvállalás, egyéni és csapatmunka, etikus magatartás.
Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőképesség	Az esztétikai megismerés (elképzelések, élmények, érzések kreatív kifejezése) fontosságának elismerése. Nyitottság, érdeklődés, fogékonyság. Élmények és érzések kreatív kifejezése irodalom, zene, tánc, dráma, bábjátékban. Vizuális művészeti kifejező eszközök nemzeti, európai, egyetemes kulturális örökség ismerete. Művészi önkifejezés, művészi érzék, műalkotások iránti érdeklődés.
A hatékony önálló tanulás	Kitartó, szervezett tanulás képessége egyénileg és csoportban. Idő- és információgazdálkodás. Ismeretszerzés, feldolgozás, beépülés.
	A tanulási folyamat ismerete, tanulási stratégiák és lehetőségek elérése. Motiváció és magabiztosság, figyelem, kritikus mérlegelés.

Az intézmény mindenek felett felelős:

a) a tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért

b) a tanulói közösség kialakulásáért és fejlődéséért

c) a tanulók személyiségének fejlesztéséért, képességei kibontakoztatásáért

d) a felnőtt életre való felkészítéséért

<u>Alapvetések:</u>

1. A Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott, az általános műveltség fejleszthető alapjainak elsajátítására minden tanuló jogosult. A társadalom közös életében és a munkában való részvételhez átadni és fejleszteni szükséges:

- az intelligens tudást (a megtanultak belső összefüggései, tantárgyi tudáselemek összekapcsolása, tudástranszfer kialakítása, új szituációban való alkalmazás, kreativitás, tanulási technikák)

- az eszköz jellegű tudást (a tanulói kompetenciák - rutin, készség, képesség eltérő tudástartalom mentén való fejlődése)

- az alkalmazható tudást (a megértés és alkalmazás szintje, magasabb gondolkodási műveletek fejlesztése, változáskezelés, döntésképesség fejlesztése)

2. Az alapképességek fejlesztését biztosító időszak kiterjesztése az alapfokú nevelés-oktatás, az általános műveltséget megalapozó pedagógiai szakaszon belül az alábbiak érdekében:

- egyenletes tanulói munkaterhek kialakítása

- a társadalmi esélykülönbségek újratermelésének, az iskolarendszer szelektív hatásának megszüntetése

- a leszakadó rétegek felzárkóztatása

- az élethosszig tartó tanulást megalapozó kompetenciák kialakítása

3. Az intézmény szellemiségét az egyenlő bánásmód elve, a méltányosság, humánum hatja át.

Pedagógiai munkánk során elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést.

4. Az optimális, az eredményes nevelő-oktató munkát garantáló tárgyi és személyi feltételek megteremtésével olyan mikroklímát tartunk fenn, amelyben az iskola tanulói és alkalmazottai nyugodt légkörben dolgozhatnak, mert

a) tiszteletbe tartjuk a személyiséget

b) tanulóink fejlettségüknek megfelelően vehetnek részt iskolai életük megszervezésében

c) az egyéni adottságok, eltérő szintű képességek figyelembevételével szervezzük a differenciált nevelő-oktató munkát

e) világos, egyértelmű követelményeket fogalmazunk meg elvárásainkról

f) valljuk azt a pedagógusokra vonatkoztatottan fontos álláspontot, hogy „Hinni az emberben, az a pedagógus legfőbb kötelessége”

g) sokoldalú, egymást segítő kapcsolatok kialakítására törekszünk tanuló-nevelő, diák-diák, iskola-családi ház és az oktatási dolgozók között

5. A NAT-ban megfogalmazott a műveltségi területeken megjelenő kiemelt fejlesztési feladatok az iskolai oktatás egészére vonatkoznak, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás intézményi szinten egységes szemléletű kezelését, megvalósítását.

6. Az iskolai feladatrendszerhez rendelt eszközrendszer a társadalmi környezet és elvárás követésével folyamatosan fejlesztendő, a kiinduló helyzet és elérendő cél összevetése, elemzése során.

7. A pedagógiai módszerek, eljárások megválasztása az intézményi céloknak alárendelten a pedagógusok szakmai autonómiájának részét képezik.

8. Alkalmazásuk kritériuma:

- megfelelés a pedagógiai alapelveknek, összhang és hatékonyság a feladatok teljesülésében illeszkedés az intézmény minőségpolitikájához. A kiemelt fejlesztési feladatok és tartalmuk a Nemzeti Alaptantervben vannak meghatározva.

A kiemelt fejlesztési feladatok a **kulcskompetenciákra** épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

Feladat	Tartalma
Erkölcsi nevelés	Erkölcsi érzék, felelősségtudat, igazságérzet, közösségi beilleszkedés fejlesztése, önálló gondolkodásra és életvitelre, értékkonfliktusokra felkészítés
Nemzeti öntudatra, hazafiasságra nevelés	Nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai egyéni, közösségi tevékenységek elsajátítása közössé ez tartozás, hazaszeretet érzése.
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	A demokratikus jogállam alapjai, állampolgári részvétel egyéni célok és a közjó összhangja, törvénytisztelet, együttélési szabályok, emberi méltóság tisztelete, erőszakmentesség honvédelmi nevelés
Énismeret és társas kultúra fejlesztése	Szellemi fejlődés, készségek, kompetenciák optimális alakítása empátia, szeretetteljes emberi kapcsolatok, kulturált egyéni és közösségi élet fejlesztése.
Családi életre nevelés	Harmonikus családi minták közvetítése, családi közösségek megbecsülése, szexuális kultúra.

Testi és lelki egészségre nevelése	Helyes táplálkozás, mozgás, stresszkezelés módszerei, lelki egyensúly megóvása, társas viselkedés szabályozása, konfliktusok kezelése, káros tevékenységek megelőzése.
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	Szociális érzékenység, segítő magatartás, önkéntesség a hátrányos helyzetűek, fogyatékkal élők iránt.
Fenntarthatóság, környezettudatosság	Természeti és kulturális életformák ismerete, megbecsülése, erőforrások takarékos felhasználása. Környezetkímélő, értékvédő magatartás, válságokat, változásokat előidéző gazdasági, társadalmi folyamatok megismertetése.
Pályaorientáció	Átfogó kép a munka világáról, képességek kipróbálása, elmélyülés, együttműködéssel, vezetéssel, versengéssel kapcsolatos magatartásmódok megismerése.
Gazdasági és pénzügyi nevelés	Ismeretek gazdasági, pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Felelősség az értékteremtő munka, a pénz, a gazdálkodás, fogyasztás területén, döntések mérlegelése, fogyasztóvédelmi ismeretek.
Médiatudatosságra nevelés	Értelmező, kritikai beállítódás, a média működése és hatásmechanizmusa, valóság és virtualitás.
A tanulás tanítása	Érdeklődéskeltés, eligazítás a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Ismeretszerzési módszerek, információforrások. Együttműködés csoportban alkalmazható tudás kialakítása.

Az éves iskolaszakaszok végére elérendő célok

Az egyes iskolaszakaszok végére elérendő célok	(alsó tagozat)	
	2. osztály	4. osztály
Önálló tanulás	Jártas az elemi tanulási technikák alkalmazásában (a tantárgyak tanulási sorrendje, memoriter tanulása). Tanítói segítséggel képes tájékozódni egyszerű forrásanyagokból (könyvtári anyagok, könyvek)	- Kialakulnak alapvető tanulási szokásai (sorrend, időterv, önellenőrzés) Ismeri az ismeretszerzés néhány írásos forrását lehetőségét lexikonok, enciklopédiák szótárak, könyvtár).

Gondolkodás	Tapasztalatszerzés útján és tanítói segítséggel helyes következtetésekre jut Konkrét ismereteket tanítói segítséggel képes rendszerezni	- Képes összefüggések felismerésére, lényegkiemelésre, általánosításra, oksági kapcsolatok felismerésére
Fegyelmezettség, viselkedéskultúra	Jártas az alapvető viselkedési formák alkalmazásában, spontán élethelyzetekben (tisztelet, udvariasság, elfogadás, megbecsülés, kötelességtudat, segítőkészség) Ismeri és használja a mindennapi érintkezés kulturált nyelvi fordulatait (köszönés, megszólítás, bemutatkozás, kérés, kérdezés köszönetnyilvánítás) Tanítói irányítással betartja a házirend szabályait	- Szokásává válik az alapvető viselkedési normák alkalmazása spontán élethelyzetekben Ismeri és használja a mindennapi érintkezés kulturált nyelvi fordulatait (köszöntés, ajándékozás, véleményalkotás, kapcsolatteremtés) - Betartja a házirend szabályait

Egészség - higiéné	Helyes napirend szerint él, alapvető testápolási szokásai kialakultak Ismeri és alkalmazza az iskolában a WC használattal kapcsolatos higiéniai szokásokat	- Igénye van a helyes testápolásra Tudja, hogyan őrizheti meg egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább
Közösség, önkiszolgálás	Nevelői irányítással elvégezi a rábízott közösségi feladatokat	- Közösségi feladatait önállóan végzi hetes, leckefelelős,
Környezettudatos magatartás	Érzékennyé válik környezete állapota iránt	- Környezetkímélő magatartást tanúsít
		Részt vesz környezetszépítő akciókban
Énkép, önismeret	Fel tudja jó és rossz tulajdonságait sorolni.	- Ismeri személyiségének néhány belső értékét, hiányosságát
Hon - és népismeret Nemzetiségi identitás	Ismeri lakóhelye főbb jellegzetességeit és hagyományai közül egyet Ismeri elődeink néhány munkaeszközét, főbb ünnepeit, néhány nyelvi emlékét (dalok, mondókák)	- Ismeri lakóhelye főbb jellegzetességeit és legfőbb hagyományait Ismeri elődeink szokásait, főbb hagyományait, múltjának legfontosabb eseményeit. Tud további nyelvi emlékeket
Olvasás	Képes pontosságra törekvő, folyamatos olvasásra (Ck.: a mutató 7.5)	Képes folyamatos, a tartalmat kifejező olvasásra ((Ck.: a mutató 9.5)
Szövegértés	Képes ismert szövegből (10 sor) információk (5-6) kiemelésére	Lényegkiemelésre, összefüggések felismerésére, következtetésre, értelmezésre (20 soros szöveg IO 12 információ).

Számolás	100-as számkörben biztosan-végezi a szóbeli műveleteket (Ck.: mutató 90).	10000-es számkörben készségszinten végzi a szóbeli és írásbeli műveleteket (Ck.: a mutató).
Beszéd	Képes gondolatát értelmes jól-szerkesztett mondatba átültetni.	Képes gondolatait néhány értelmes, összefüggő mondattal kifejezni.
Fogalmazás		Képes gondolatait 6-8 összefüggő mondattal, értelmesen megfogalmazni.
Írás	Betűalakítása és kapcsolása-szabályoshoz közelít.	Írása olvasható, célszerűen elrendezett.

Az egyes iskolaszakaszok végére elérendő célok (felsőtagozat)		
Oktatás	**6. o. végén**	**8. o. végén**
Olvasás Szövegértés Beszéd Fogalmazás Írás Számolás	Képesek megérteni, illetve értelmezni a tankönyvekben olvasottakat, s a lényeget 8-10 mondatba elmondani, leírni. A racionális számok halmazán a négy alapműveletet biztosan használják.	Képesek az információkat szelektálni, feldolgozni. A tanultakat összefüggően, érthetően elmondani és leírni /esszé/, és eszközként felhasználni az egyszerűbb, életszerű problémák megoldása során. Képessé válik matematikai problémák, cáfolatok megfogalmazására, állításainak bizonyítására.
Önálló tanulás	Képesek önállóan, eredményesen tanulni.	Képesek az olvasottakról, hallottakról önálló véleményt alkotni.

Gondolkodás	Lényeget a lényegtelentől meg tudják különböztetni. Tudnak összehasonlítani, az azonosságot és a különbözőséget megállapítani.	Tudnak elvonatkoztatni és a gondolkodási műveleteket egyszerűbb esetekre alkalmazni (analízis, szintézis, oksági kapcsolat).
Nevelés		
1. Fegyelmezettség viselkedéskultúra	Ismerik és betartják a házirendet. Tisztelik egymást és a környezetükben élő felnőtteket. Ismerik és alkalmazzák a tiszteletadás formáit.	Ismerik és betartják a társas együttlét alapvető normáit.
2. Egészség -higiéné	Helyes napirend szerint él,	Rendelkeznek kellő fizikai

	alapvető testápolási szokásai kialakultak.	állóképességgel. Tisztában vannak a káros szenvedélyek egészségkárosító hatásaival.
3. Közösség - önkiszolgálás	Társas kapcsolataikban, nyíltak, őszinték. Vannak hagyományaik, távlataik.	Az iskolai rend és fegyelem kialakításában és biztosításában részt vesznek. Önkormányzatuk önállóan működik.
4.Kömyezettudatos magatartás	Ismerik, szeretik, óvják, védik, gazdagítják az iskolai környezetet.	Tisztában vannak felelősségükkel, a környezet megóvását (iskolán kívül is) illetően.

5. Hon és népismeret Nemzetiségi identitás	Ismerik a legfontosabb nemzeti, nemzetiségi hagyományokat és 1-2-t ápolnak közülük.	Tudják, hogy melyik identitáshoz tartoznak, s hogy mi köti őket oda. Vállalják is ebbéli szerepüket. Érzelmileg is kötődnek szülőfalujukhoz.
6. Önismeret, énkép	Ismeri személyiségének legfőbb értékét és hiányosságát.	Képesek szülői segítséggel iskolát választani.
7. Világkép	Értékrendjükben előkelő helyen szerepel a család, egészség, szeretet, igazság, tudás, tiszta, szép környezet.	Az előzőeken túl fontos számukra a hazaszeretet, a béke, magán-és köztulajdon és annak védelme.

Eszközök, eljárások, módszerek (iskolai szint)

1. Tanulásirányítás, nevelés a tanítási órákon
2. A nevelési, tanítási órákon az iskolai digitális eszközök, illetve az RRF-2.1.2. projekt keretében beszerzett tanulói notebookok használatával magasabb motivációs szint elérése, valamint a digitális kompetencia fejlesztése. (önálló tanulás, ismeretszerzés, otthoni felkészülés)
3. Képességfejlesztés, tehetséggondozás a szakkörökön, felzárkóztató, fejlesztő foglalkozásokon, a könyvtárban, sportköri foglalkozásokon
4. Tanulásirányítás, képességfejlesztés a napközi otthonban, tanulószobai foglalkozásokon
5. Iskolai szintű rendezvények, versenyek, akciók, (kulturális, sport, dekorációs, fizikai munka, tanulmányi, DÖK önkormányzat által szervezett rendezvények, valamint csoportgyűlések, iskolagyűlések, mint a nevelés, képességfejlesztés, ismeretbővítés lehetőségei, színterei)
6. Megyei, országos versenyek, felmérések, rendezvények
7. Óraellenőrzések az iskolavezetés részéről
8. Szaktanácsadók alkalmazása
9. Iskolai ünnepségek
10. Csoport-és iskolagyűlések
11. Pályázatokon való részvétel
12. Gyógypedagógiai nevelés
13. Iskolapszichológus alkalmazása
14. Szülői értekezletek

15. Fogadó órák
16. Családlátogatások

Eszközök, eljárások, módszerek (mikro szint)

A pedagógus személyes autonómiájának része

Javasolt formák:

1. empirikus kutatások, megfigyelések
2. kísérletek, elemzések
3. kiselőadások, beszámolók
4. beszélgetések, magyarázatok
5. önálló tanulói tevékenységek
6. fizikai munkavégzés
7. játék, sportversenyek
8. faliújság készítése
9. iskolalátogatások
10. szóbeli feleltetések
11. felmérések (témazárók, szociometria, attitűd, énképvizsgálat)
12. projekt-munka, könyvtárhasználat
13. differenciált munka
14. csoportmunka
15. differenciált házi feladatok
16. frontális osztálymunka
17. bemutató olvasás
18. tanulók munkájának ellenőrzése, értékelése
19. szemléltetés
20. házi feladatok
21. környezetvédő akciók
22. egészségnevelési programok

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulók személyiségének fejlesztése az iskolai nevelési folyamat állandó feladata. A NAT-ban képviselt követelmények azt a célt szolgálják, hogy a tanulók az iskolában szerzett ismereteket biztonsággal, alkotó módon tudják felhasználni és alkalmazni. A műveltségi területekben rejlő nevelési lehetőségek komplexitása jó alkalmat teremt azon személyiségiegyek fejlesztésére, amelyek összhangban állnak a mai kor követelményeivel.

Az intézmény arra törekszik, hogy minden ellenható társadalmi tendencia ellenére megtalálja a megfelelő partnereket, amelyek közreműködnek, és hatékonyan segítik a személyiség fejlesztését. Szülők, a család szerepét a továbbiakban sem lesz képes átvállalni az oktatási rendszer. A hagyományossá vált kapcsolattartási formák hatékonyságának és minőségének növelésére kell törekednünk. Ezért fontos a rendszer működtetésében az osztályfőnök egyénisége, szakmai felkészültsége, hisz a szülő, ugyanakkor a tanuló is nagyon sok esetben az osztályfőnöktől kapja az elsődleges információkat az iskoláról.

Az iskolai nevelőmunkában a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

A tantárgyak adta nevelési lehetőségek kihasználásával a tanulókban alakítsa ki:

- az érdeklődés igényét,
- a tájékozottságot, találékonyságot,
- a rugalmasságot, aktivitást,
- nyitottságot, problémaérzékenységet.

Ugyanakkor a szerzett tudás felhasználásában

- magabiztosságot,
- határozottságot,
- kreativitást,
- a folyamatos ismeretszerzés ne valamiféle kényszer legyen, hanem váljon számukra magától értetődő igénnyé.

A tanulók motiválásában nagy segítségünkre van az informatikai eszközök, speciális eszközök, szoftverek megléte és alkalmazhatósága az iskolában.

A fiatalok legyenek képesek a megújulásra, álljanak „több lábon".

A tanulókban e szemlélet kialakítása a társadalom által elvárt követelményekkel való megfelelést, a változó gazdasági feltételek kihívásaira való felkészülést célozza.

A különböző ismeretek elsajátítása egyrészt a tanulók önálló ismeretszerzési, kommunikációs, cselekvési képességeinek a kialakítását, fejlesztését szolgálja. Másrészt az ismeretszerzéssel egyidejűleg - a tudományokra, művészetekre, a választott szakmára vonatkozó ismeretek elsajátításával alakítja a sokoldalú, kiegyensúlyozott ember személyiségiegyeit. Ebben

figyelemmel van a tanulók életkori és értelmi fejlettségi szintjére a tananyag kiválasztásával, elrendezésével.

A kulcs kompetenciákon kívül alkalmazott fejlesztési alapelveink és feladataink

Általános fejlesztési alapelveink

Gyermekközpontúság.

Tantervi fejlesztéseink elsősorban a gyerekek fejlődésének érdekét szolgálják, így minden tevékenységet annak rendelünk alá, azt vesszük figyelembe, hogy azok miként hatnak a tanulókra (s nem azt, hogy melyik egyszerűbb, kényelmesebb és olcsóbb). Gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás. A programfejlesztésben prioritást kap az a szemlélet, hogy a tanulók a tanulási folyamat során minél önállóbban és a lehetőségek szerint a valós környezetben szerezzék meg a mindennapi életben, a közvetlen természeti és társadalmi környezetben megismerhető tudáselemeket. A hasznosítható, folyton változó társadalmi környezet igényeinek megfelelő ismereteket kell a műveltségi területnek közvetítenie, az azzal kapcsolatos tudást kell átadnia és megszereztetnie.

A tudás- és a képességfejlesztés helyes arányának megtalálása.

Képességet fejleszteni ismeretek nélkül nem lehet, ezért a műveltségterületi fejlesztésben mindkettőnek megfelelő teret kell biztosítani. Mivel azonban a tudásfejlesztésnek nagyobb hagyományai vannak, módszertana kidolgozottabb, a tanárok a tantervekből és a tankönyvekből is elsősorban az ismeretelemeket olvassák ki, a képességfejlesztésre nagyobb figyelmet kell fordítani. A tantervi programok, modulok kidolgozásakor arra törekszünk, hogy a képességfejlesztési módszereket a hozzájuk kapcsolódó tartalmi lehetőségekkel együtt tárjuk a kollégák elé.

Képesség- és személyiségfejlesztés.

A programfejlesztés során az értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kezeljük a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket: a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztését, a társadalmi érzékenység, a nyitott, befogadó és empatikus személyiség kialakítását, a társas aktivitás.

Új típusú tanári attitűd.

Olyan tanulási programokat dolgozunk ki, amelyek nem előadó tanárt igényelnek, hanem a tanulási folyamatot irányító, segítő, támogató és innovatív pedagógust.

Tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat megvalósítása. Olyan tanulási programokat dolgozunk ki, amelyek során - az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten -, élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szerezhetnek, maguk fedezhetnek fel a környezeti elemek közötti kapcsolatokat és összefüggéseket, azokból következtetéseket vonhatnak le, korábbi tapasztalataikat, ismereteiket és készségeiket alkalmazhatják. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tanulók megfogalmazzák egyéni és csoportosan kialakított véleményeiket, azokat meg tudják védeni érvekkel és meg tudják vitatni.

Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség.

Differenciált tanulásszervezési módszercsomagokat alkalmazunk, amelyek lehetővé teszik az egyes tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének és érdekeltségének megfelelő fejlesztést. Vagyis alkalmazzuk a heterogén összetételű csoportok együttes kezelésének módszereit. Ugyanakkor igyekszünk elérni, hogy a tanulókban kialakuljon az igény arra, hogy - egyéni képességeik, lehetőségeik figyelembevételével - egész életük során képezzék magukat, bővítsék ismereteiket.

Fokozatosság és folyamatosság

Előnyben részesítjük azokat a programokat, modulrendszereket, amelyek egymásra épülnek, amelyek a folyamatosságot és a folytonosságot teremtik meg a darabjaira hullott oktatási és képzési rendszerben. Számolnak a tanulók különböző ütemű mentális- és képességfejlődésével, az egyes képesség- és kompetenciaterületek éveken át tartó fejlődési folyamatával.

Valóságos tanulási környezet

Az ismeretszerzés a hagyományosnál nagyobb mértékben épül a valósága annak közvetlen és közvetett megtapasztalása, megfigyelése és vizsgálata által. A tanulás hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy kedvező kapcsolatuk alakuljon ki a környezettel. A tartalmakat és a megközelítéseket úgy választjuk meg, hogy a tanulási helyzeteket a terepmunkán keresztül tapasztalják meg.

<u>A személyiségfejlesztés főbb területei:</u>

- A tanulók érzelmi, akarati, jegyeinek gazdagítása, önismeretük fejlesztése
- A tanulók műveltségének, világszemléletének, világképének formálása
- A tanulók életvitelével kapcsolatos személyiségfejlesztési feladatok
- A magatartás-, viselkedéskultúra jegyeinek gazdagítása
- Az intézmény szakmai képzésének, elvárásainak megfelelő személyiség formálása

1. A tanulók érzelmi, akarati jegyeinek gazdagítása, önismeretük fejlesztése

Tanulóink érzelmileg legyenek kiegyensúlyozottak, rendelkezzenek empatikus készségekkel, tudjanak tolerálni a pályaválasztásban.

Akarati tulajdonságait tekintve legyenek határozottak, céltudatosak, kitartók, megbízhatóságra, rendszerességre törekvők.

Ismerjék önmaguk pozitív tulajdonságait, tudják, mire képesek.

Legyenek kreatívak, rendelkezzenek mobilizálható tudással, az önképzés és az életen át tartó tanulás igényével, s legyenek képesek önmaguk menedzselésére.

Kiemelt feladat az 1 - 4 évfolyamon:

➢ a motiváltság fejlesztése (megismerési vágy, alkotásvágy, teljesítményvágy, kíváncsiság, játékszeretet, érdeklődés, felfedezési vágy)

➢ a képesség fejlesztése (felismerés, összevonás, összehasonlítás, sorképzés, kiemelés, megismerési képesség, megfigyelési képesség, írás és értő olvasás, beszéd és beszédértés, tanulási képesség, tapasztalás)

➢ **Kiemelt feladat az 5 - 8 évfolyamon:**

➢ a motiváltság fejlesztése (tanulási kötelességtudat, továbbtanulási szándék, önfejlesztési igény)

➢ a képesség fejlesztése (analizálás, absztrahálás, problémamegoldás, gondolkodás, viszonyítás, általánosítás, osztályozás, bizonyítási képesség, asszociálás.

2. A személyiségfejlesztés segítése a tanulók műveltségének, világszemléletének, világképének formálásával

Műveltségi területek:

- Magyar nyelv és irodalom,
- idegen nyelv,
- történelem és állampolgári ismeretek,
- természettudomány és földrajz,
- matematika,
- etika/hit-és erkölcstan,
- művészetek,
- technológia,
- testnevelés és egészségfejlesztés területén.

A magyar nyelv és irodalom területén fontos szerepe van az anyanyelvi-kommunikációs képességek fejlesztésének, és ezt a feladatot az egész folyamatra és a tantárgyi rendszer egésze feladatul határozzuk meg. A tanulóknak a tanítás-tanulás folyamatában a tantárgyi ismereteken túl azt is meg kell tanulniuk, hogy olyan világban élünk, ahol „a szót értés jelentősége ugrásszerűen megnőtt”. A személyes kapcsolatokban, a munkavállalásban, az érvényesülésben, a munkavégzésben óriási jelentősége van a kommunikáció minőségének ugyanúgy, mint az érdekérvényesítésben, a tanulmányok folytatásában, a sikeres életben. Be kell látniuk, hogy a kulturális hátrány, a szegénység és az élményhiány nyelvi deficitként jelentkezik az iskolákban és az életben is. Ezért kell tudatosítani a tantárgyak ismeretanyagának elsajátításakor, hogy a kommunikációs képesség érték, amely a képességek fejlődését és azok irányait is meghatározza.

Az élő idegen nyelv, ember és társadalom műveltségi területek tanítása-tanulása, gyakorlása a személyiség jegyeinek sokoldalú gazdagodását segíti elő. Általuk a tanulók megtanulják értékelni, megbecsülni szokásainkat, hagyományainkat. Tájékozottak lesznek más népek életformája, szokásai körében. A különböző műveltségi területek ismerete gazdagítja személyiségiegyeiket, ezekből példát meríthetnek, formálják ízlésüket, igényesebbé teszi őket. Itt Magyarországon, Európai Unió tagjaként egyre fontosabb legalább egy idegen nyelv ismerete, az azon való kommunikáció képessége. Az iskola tantárgyi rendszerében kiemelt jelentőséget kell kapni az idegen nyelvi képzésnek. A természettudományi ismeretek segítenek

eligazodni korunk technikai vívmányai között, a biológiai ismeretek segítenek az élővilág megismerésében, az ember szervezeti felépítésének megismerésében. Segít eligazodni szervezetük működésében, érzelmi-szexuális problémáik kezelésében és felelősségteljes felnőtté válásukban.

A tanulók világszemléletének, világképének formálása révén választ keresnek arra, hogy hol a helyük a világban, tájékozódnak a különböző filozófiai, tudományos, „áltudományos" irányzatok között. Segítséget kapnak az ezekben való eligazodáshoz, a különböző világnézetű, vallású emberek tiszteletben tartásához, az erkölcsi normák ismeretéhez és betartásához.

A művészetekkel való ismerkedés tere a művészettörténeti témakörök feldolgozása mellett a művek megtekintésének lehetőség szerinti biztosítása a múzeumlátogatások, kiállítások stb. látogatásával. A színház-és hangverseny látogatások szintén jó alkalmat jelentenek arra, hogy személyiségük fejlődjön, és műértő, igényes felnőttekké váljanak.

3. A tanulók életvitelével, az egészséges életmódra, a pozitív életszemléletre neveléssel kapcsolatos személyiségjegyek gazdagítása

Az élet és egészség védelme, a nevelési alapértékek között első helyen áll. Az egészség, mint a társadalmi lét és a pedagógiai funkció nélkülözhetetlen alapja olyan érték, amely minden pedagógus számára nevelői feladat. Az egészséges életmódra való nevelés hatékony módszere a megelőzés. A megelőzés feltételezi az ismeretek közlését és elsajátíttatását és a magatartás pozitív irányú befolyásolását. Az iskola tehát felvállalja a komplex szocializációs szintér szerepét. Az egészségnevelés célja motiválni a tanulókat az egészséges életmód kialakítására vagy továbbvitelére, az elsajátított magatartásformák szinten tartására és fejlesztésére.

A rendszerességi, pontosság igényének kialakítása /napirend, heti rend, különböző elfoglaltságok tervezése, az iskolai munka megtervezése, tanulási terv, házi munka, szabadidő, hétvégi programok, televíziós műsorok kiválasztása, színház, mozi, szórakozás stb. helyes tervezése, kiválasztása /.

Tanulóinkban ki kell alakítani a pozitív életszemléletet és pozitív beállítottságot. Ehhez szükséges a testi-lelki egészség óvása.

Kiemelt feladat az 1 - 4 évfolyamon:

- egészségvédő öntevékenység
- befogadóképesség, önkifejezési, önellátási képesség -természettudat kialakítása

Kiemelt feladat az 5 - 8 évfolyamon:

- egészségvédő öntevékenység, önállósulása
- önmegismerő, önértékelő, önfejlesztő képesség kialakítása (emberismeret, tehetséggondozás, pályaválasztás)
- kreativitás, önkifejezés fejlesztése befogadói szinten (műelemzés, műértelmezés)
- reális énkép (önbizalom, önbecsülés) öntevékenységi vágy, önállósulási vágy felkeltése

4. A magatartás, viselkedés- kultúra jegyeinek gazdagítása:

Alapvető szabályok megtanulása, alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, kulturált étkezés, udvariasság, segítőkészség

Csoporttörvények hozatala, csoportszokások, hagyományok

Tanulmányi munka

Értékelési rend, jutalmazása, büntetés

Nevelési beszélgetések, didaktikus játékok

Manuális foglalkozások, kézműves tevékenységek. Népi játékok, népszokások

Túrák, séták

Iskolán kívüli programok (mozi, színház, kiállítás, bábszínház, játszóház stb.)

Komplex foglalkozások (képzőművészeti, zenei, irodalmi)

Sportvetélkedők, sportfoglalkozások

Felelősi rendszer

Versenyek, pályázatok

Ünnepségek, megemlékezések

5. Az intézmény szakmai képzésének, elvárásainak megfelelő személyiség formálása:

Tanórákon, szakkörökön, felzárkóztató- fejlesztő foglalkozásokon:

- A családdal, barátsággal kapcsolatos érzelmek erősítése az anyák napi műsor előadásával, fogalmazások készítésével, ajándékkészítéssel, személyi példaadással, irodalmi, zenei művek elemzésével.
- A hazaszeretet érzésének kialakítása, erősítése a nemzeti történelem megismertetésével, ünnepeinkről, évfordulóinkról való megemlékezéssel, verstanulással, ünnepélyeken való részvétellel, az alkalomhoz illó öltözék megkövetelésével; a Himnusz és Szózat megtanításával, a tiszteletadás gyakoroltatásával, megkövetelésével. Hazánk jelképeinek megismertetése (zászlófestés, kokárdakészítés).
- A nemzeti, nemzetiségi hovatartozás tudatosítása. Sváb, magyar, roma népdalok, mondókák használati tárgyak gyűjtésén, készítésén keresztül tanulóink toleranciájának fejlesztése.
- Megismertetjük gyermekeinket más nemzetek, népek, népcsoportok történelmével, kultúrájával, gazdasági, földrajzi adottságaival, feltételrendszerével (műveltség-alapozás).
- Beszélgetés, ismeretszerzés a NATO-ról, az EU-ról, földrajz, történelem órákon a csatlakozás jelentőségének tudatosítása.

- Folyamatos ellenőrzéssel, értékeléssel tegyük lehetővé tanulóinknak, hogy önként vállalt feladataik végzésében és a tanulmányi munkában önállóak, kötelességtudóak legyenek.
- Pozitív értékelés, dicséret gyakori alkalmazása (az önbizalom fejlesztése érdekében).
- Bizalom, önbizalom tulajdonságának kialakítása, erősítése szituációs- és drámajátékokkal, egyénre szabott feladatokkal.
- Tehetséges tanulóinkat differenciált feladatokkal, csoportbontással, tanulmányi versenyeken való részvétel ösztönzésével segítjük.
- A házi feladatokat, felszereléseket folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük.
- Segítjük tanulóinkat a helyes, hatékony tanulási képességek kialakításához.
- A házirendben foglaltak megbeszélésével tudatosítjuk a tanulók jogait, kötelességeit, megtanítjuk őket jogaik megfelelő formában történő érvényesítésére.
- Hozzásegítjük tanulóinkat a reális önismerethez, szakma-és pályaképüket árnyaltabbá tesszük, megvilágítjuk előttük a gazdaság, a piac aktuális igényeit, a középfokú iskolák képzési programjait, elvárásait. A 7. évfolyamon énképvizsgálatokat végzünk.
- Tudatosítjuk tanulóinkban, hogy a tanulás ma már élethosszig tartó folyamat, a modern gazdaságban a szakmaváltás természetes dolog, s erre nekik is fel kell készülniük.

Kulturális, művészeti, tanórán kívüli foglalkozásokon:

- Felkészítjük őket az iskolai szintű és a területi versenyekre. - Mozi-, színház-, és múzeumlátogatást szervezünk részükre.
- Részt veszünk a Lázár Ervin Program által szervezett kulturális programokon.
- Kihasználjuk a Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (a továbbiakban: NEP) adta lehetőségeket tanulóink ismeretbővítésére.

Az iskolai sportfoglalkozásokon, versenyeken:

- Tömegsport foglalkozásokon, sportversenyeken lehetőséget biztosítunk edzettségük, állóképességük, küzdőszellemük javítására.
- Közös játékok, vetélkedők szervezésével, a szabályok betartásával fejlesztjük önfegyelmüket, becsületességüket, megtanítjuk őket a kudarctűrésre.

Egyéb tanórán kívüli foglalkozásokon:

(tanulmányi kirándulás, önkormányzati foglalkozások, csoportgyűlések, iskolagyűlések)

- Tanulmányi kirándulásokon, sétákon megismertetjük hazánk természeti szépségeit, élővilágát, a természet harmóniáját.
- Képeket gyűjtünk tájakról, tablót készítünk kedvenc állatokról, növényekről.
- Környezetszennyezéssel, környezet-védelemmel kapcsolatos leírásokat figyelemmel kísérve, megbeszélve, tájékoztatjuk a tanulókat az ország, a Föld globális problémáiról.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulók képesek legyenek figyelemmel kísérni:

- viselkedésüket, az életvezetésük helyes alakítását

- az egészségkárosító magatartásformák elkerülését

- a betegségeket a korai szűrésekben való részvétel révén megelőzni

- tudjanak sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megőrzése érdekében

- erősítsék a társas-kommunikációs készségeik fejlesztését és a konfliktuskezelési magatartásformák fejlesztését

Ebből adódóan az iskola pedagógiai munkában kiemelt figyelmet kell szentelni a következő feladatok megoldására:

- a tanulók egészséges testi-lelki és szociális fejlődésére

- a pozitív beállítottság, szokásoknak, magatartásformáknak kialakulására

- az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére Ezeknek a feladatoknak a megvalósítását a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakítjuk ki.

Az egészségnevelés iskolai területei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete - az egészséges testtartás, a mozgás fontossága - az értékek ismerete - az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat

- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben - a személyes helyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulási technikái - az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai

- a szenvedélybetegségek elkerülése

- a tanulási környezet alakítása - a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége
- a testi higiénia

- a környezeti ártalmak hatásai

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok:

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülői munkaközösség, a szülői szervezetek garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai egészségnevelési program megvalósulását.

Az iskolaorvos, háziorvos, védőnő

Az iskola egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el, a tanév elején egyeztetett program alapján.

Feladatukból adódóan az iskola pedagógusai kérik részvételüket az egészségnevelési program célkitűzéseinek megvalósításához. Az iskola tanulói évente rendszeres fogászati szűrésen vesznek részt. Az iskolaorvos rendszeresen figyelemmel kíséri a tanulók fejlődését, és ha kell további szakrendelésre utalja be őket. A védőnő évente több alkalommal előadások formájában készíti fel a tanulókat az életkoruknak megfelelő egészségneveléssel kapcsolatos tudnivalókra.

A gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

Rendszeres kapcsolatban állunk a családsegítő szolgálattal, a gyámügyi osztállyal. Ezeket a feladatokat az osztályfőnökök és a gyermekvédelmi felelős együttesen végzik.

ÁNTSZ és más egészségügyi intézmények, szervezetek

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

Konkrét segítséget jelenthetnek az iskolai egészségnevelési munkában az ÁNTSZ területileg illetékes intézetei, az egészségfejlesztési munkatársak, az Országos Gyermek Egészségügyi Intézet szakemberei.

Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok, gyermek és ifjúságvédelmi, közlekedési témájú eladások tartásával tudnak segítséget nyújtani az osztályfőnököknek.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanírási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja: az élet vagy egészséget veszélyeztető heveny állapot miatt azonnali egészségügyi ellátásra szoruló személy egészségi állapotának helyreállítása:

- Megmenteni az életet,
- Megakadályozni a további egészségkárosodást,
- Elősegíteni a gyógyulást

- Az elsősegélynyújtói tevékenység során mindig csak annyit kell tenni, amennyit a feladat megkíván.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái: Ahhoz, hogy valaki képessé váljon jól elsősegélyt nyújtani, meg kell tanulnia:

a) Az alapvető viselkedési szabályokat baleseti helyzetben,

b) Felismerni a lényeges jeleket, tüneteket,

c) Megfelelő módon segítséget hívni,

d) Szakszerűen végrehajtani a szükséges elsősegélynyújtást (l. sz. melléklet)

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola közvetíti mindazokat az értékeket és követelményeket, melyeket a tanulók az iskola közösségében elsajátítanak, s felnőttként társadalmi gyakorlatként alkalmazni tudnak. Hozzásegíti a tanulókat a demokratikus joggyakorlás elsajátításához és az iskolában szerzett tapasztalatok későbbi hasznosításához.

1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

A tanórákon az ismeretek átadásával, azok számonkérésével olyan objektív követelményrendszerbe illeszti be a tanulót, mely az egyénnek, mint a közösség tagjának az állandó fejlesztését szolgálja az ismeretek befogadásával.

A magyar nyelv és irodalom, a történelem tantárgyban országunk kiemelkedő íróinak, költőinek műveivel, népünk történelmi múltjának ismertetésével, hagyományainak bemutatásával ki kell alakítani nemzeti múltunk, hagyományaink megbecsülését, megőrzését, az összetartozás erősítését.

Etika tantárgy keretében bevezetjük a Boldogságóra programot.

Boldogságóra program

A Boldogságóra program küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez tanulóinknak.

A diákok csoportosan és egyénileg ismerik meg a boldogság fő összetevőit. A gyakorlatok hozzájárulnak a gyerekek boldogságszintjének növekedéséhez. A Jobb Veled a Világ Alapítvány és a Boldogság Intézet segíti a munkát. Az órák segítségével csökkenhet a tanulók szorongása, erősödhet önbizalmuk. Kiegyensúlyozottabbá válnak, az iskolában is jobban teljesítenek. A munkát a Boldogságóra kézikönyvek és munkafüzet segítik.

Etika és osztályfőnöki órák keretében a Boldogságóra program témái

1. Boldogságfokozó hála – szeptember
2. Optimizmus gyakorlása – október

3. Kapcsolatok ápolása – november
4. Boldogító jócselekedetek – december
5. Célok kitűzése és elérése – január
6. Megküzdési stratégiák – február
7. Apró örömök élvezete – március
8. Megbocsátás – április
9. Testmozgás – május
10. Fenntartható boldogság - május

Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz:

A világtörténelmi események bemutatásával, a világirodalom kiemelkedő alkotóinak, nagy gondolkodóinak, tudományos vívmányainak ismertetésével a tájékozottsági szintet emelve meg kell találni országunk kötődését Európához és a nagyvilághoz. Az idegen nyelvek tanulása más népek szokásaival, életmódjával, kultúrájával is megismerteti a tanulókat. A gyakorlati életben más országokban történő eligazodás, kommunikáció lehetőségét is szolgálja.

A kommunikációs kultúra fejlesztése

A kommunikációs kultúra fejlesztésének leghatékonyabb lehetősége az ismeretszerzés. Az ismeretek gazdagítása révén árnyaltabbá válik a kifejezőkészség és gyarapszik a szókincs. A tanulóknak lehetőséget kell kapniuk a tanítási órákon ismereteik, ehhez kapcsolódó véleményeik kifejtésére, érdekeik ütköztetésére, a vélemények, érvek kifejtésére, értelmezésére, megvédésére.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Harmonikus kapcsolat kialakítása a természeti környezettel, a környezeti értékek megőrzése:

A közösségek fontos kérdése a környezeti konfliktusok megoldása, a környezeti ártalmak kezelése. E téma fontosságára tekintettel központi kérdése kell, hogy legyen a természettudományok csoportjába tartozó földrajz, biológia, kémia, fizika, és a társadalomismereti körhöz tartozó tantárgyaknak is. A tanulóknak tudniuk kell arról, hogy mik a környezetet károsító anyagok. Magatartásukkal tudatosan védeniük kell környezetük tisztaságát, tudniuk kell a környezetet károsító anyagok megfelelő helyen történő tárolásáról. Ki kell alakítani bennük az igényt a környezetbarát termékek használatára.

1.4.3 A diákkör munka közösségfejlesztési feladatai

Diákkör

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákkör működik. Az iskolai diákkör munkáját a 3-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák képviselet irányítja. A diákkör tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

Diákkört segítő tanár feladatai

- Tanév elején előkészíti és lebonyolítja az iskolai Diákkör megválasztását.

- Segíti a Diákkör iskolai szintű vezetőségét az éves munkaprogramjának összeállításában - a tanévenkénti egy tanítás nélküli munkanap programjának összeállításában.

- Tevékenységével segíti az intézmény információs tájékoztató rendszerének működését, különös tekintettel a diákjogokkal kapcsolatos információt.

- A diákkör vezetőjét 1 évre bízzuk meg.

1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

1. Kulturális foglalkozás

A kulturális foglalkozás változatos tevékenységekkel járul hozzá a tanulók személyiségfejlődéséhez:

- zenehallgatás
- éneklés, népi játékok, bábjátékok, táncok,
- mesehallgatás, drámajáték,
- népszokások, hagyományok,
- rituális játékok,
- könyvtárhasználat,
- művészeti élmények értő befogadása, kiállítások megtekintése,

2. Manuális foglalkozás

A manuális foglalkozás során többféle technikát ismerhetnek meg a tanulók (mintázás, fonás, nyírás stb.)

3. Játékos foglalkozás

Szituációs, konstrukciós, logikai, népi, társas és közösségi játékokat ismernek meg és játszanak a tanulók.

4. Sportfoglalkozás

Hozzájárul az egészséges fejlődéshez, a szükséges mozgás, testedzés igényének kialakításához.

- sport és csapatjáték, testnevelési játékok, egyéni verseny és akadályversenyek.

5. Könyvtárhasználat

Jelentős szerepe van az olvasóvá nevelésben, illetve a tanórai munka előkészítésében (gyűjtőmunka).

6. Séta, kirándulás

Szervezése a kötelező tananyag elsajátítását, elmélyítését segíti.

Hagyományok

Hozzájárulnak a tanulók személyiség-fejlődéséhez, az összetartozás erősítéséhez.

- Télapó, - karácsony - farsang,
- Anyák napja,
- Gyereknap,
- Ballagás,
- Tóth Menyhért emléknap.

1.4.5 A közösségfejlesztés folyamata

- A közösség szerveződése.
- A közösség központi kialakítása, aktíva.
- A közösség érésének időszaka.
- A közösség kiteljesedése.

Az osztályközösség fejlesztése:

Az osztályközösség - mint elsődleges közösség - folyamatos fejlesztésének biztosítása alsó tagozatban kis felmenő rendszerrel, felső tagozatban a 5-8. évfolyamig az osztályfőnökök személyének megtartásával történik.

A tanulók közösségben elfoglalt helyének megismerése szociometriai mérésekkel.

A nevelési módszerek változatos alkalmazása annak érdekében, hogy a „peremhelyzetű" tanulók osztályközösségben elfoglalt helye pozitív irányba változzék.

A közösségi élet szervezeti formáinak és tevékenységeinek folyamatos és tudatos fejlesztése.

Az osztályközösség fejlesztésének feladatai:

<u>l. évfolyam</u>

Alakuljon ki az osztályon belül sokoldalú tevékenységi rendszer a mindennapi élet megszervezéséhez.

Alakuljon ki a felelősök rendszere és rendszeres ellenőrzés mellett végezzék munkájukat.

Alakuljanak ki az együttélés, együttműködés elemei legfontosabb készségei, szokásai, váljon az együvé tartozás élménye meghatározóvá.

<u>2. évfolyam</u>

A közösségen belül alakuljon ki a felelősi munka egyes elemeinek önálló végzése, egyszerűbb közös tevékenységének önálló megszervezése.

Az osztályban növekedjen az összetartozás érzése, jöjjenek létre osztályhagyományokat erősítő tevékenységek.

Alakuljon ki a társakért, közösségért való felelősség érzete.

3. évfolyam

A már jól működő tevékenységek mellett, kapjon nagyobb hangsúlyt a diák-önkormányzati tevékenység is.

Növekedjen az összetartozás érzése, erősödjenek a baráti kapcsolatok.

Alakuljon ki a diákvezetőkkel szemben támasztott igények első megfogalmazása.

4. évfolyam

Az osztály tevékenységi rendszere mind több szállal kapcsolódjék az iskolai rendezvényekhez, diákkörhöz.

Az osztályrendezvények a pedagógus vezetésével zökkenőmentesen működjenek. A diákvezetők a kapott feladatokat önállóan szervezzék és végezzék el.

Növekedjen a diákvezetők döntés előkészítésben való részvétele, önállósága.

Fejlődjön a közvélemény a magatartás jelentős szabályozójává, az egyén felelőssége mellett növeljük a közösség felelősségét is.

Készüljenek a felső tagozatba lépés átmeneti feladataira.

5. évfolyam

A közösség illeszkedjen be az új formák és követelmények közé, az osztály beépülése a felső tagozatba folyamatos legyen.

Új diákönkormányzati vezetők választása (kapcsolódjék be az iskola diákönkormányzati tevékenységébe).

A tanulás kerüljön a tevékenységi rendszer középpontjába, fogadják el a képesség szerinti tanulás követelményeit.

Erősödjék a közösségért érzett felelősség.

Érezzék a fegyelem jelentőségét a tanulásban és a közösségben.

6. évfolyam

Szilárduljon meg az osztályközösség egysége.

A diákvezetők szerepének növelése a közösség irányításában, rendszeres és folyamatos beszámoltatásuk a diáktanácsülésen elhangzottakról.

Fokozatosan kerüljön előtérbe az önállóság a tevékenységek megszervezésében, a végrehajtásban és az ellenőrzésben is.

A képesség szerinti tanulás kerüljön a közösség követelményrendszerébe.

Az osztály diákbizottságokon belül egyre inkább kerüljön előtérbe az önállóság, a döntéshozatal iránt érzett felelősség, csökkenjen a felnőtt irányítás.

A diákvezetők érezzenek felelősséget nemcsak önmagukért, hanem a közösségért is.

A fegyelem néhány alapvető eleme váljon szokássá.

7. évfolyam

Alakuljon ki a közösség csoportszerkezete.

Fokozatosan kapcsolódjon be a közösség az iskolai szintű rendezvényekbe is, éljen javaslattételi és véleményezési jogával az egész iskolát érintő kérdésekben. A képesség szerinti tanulás közösségi követelménnyé alakuljon.

A közösség nyújtson segítséget iskolai életükhöz.

8. évfolyam

Az osztályközösségen belül dolgozó diákvezetők irányító szerepének kiemelése.

Stabilizálódjon az osztály közösségének szerkezete.

Adják át az iskolai hagyományokat az alsóbb osztályok közösségeinek. Fejlődjön a diákvezetők munkája olyan szintre, hogy a mindennapi feladatokat felnőttek jelenléte nélkül is meg tudják oldani.

Készüljenek fel a tanulók a közösség, az iskola elhagyására, készüljenek a középfokú intézmények új követelményrendszerének megismerésére.

Elsősorban saját közösségükkel és saját magatartásukkal mutassanak példát a fiatalabbaknak.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése, - a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése, - különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- Kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok, - felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,

- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken, - részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben, tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- IKT eszközök szakszerű használata, monitoring mutatók teljesítése, pontos dokumentáció.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév szeptemberében, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: Kréta napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.

- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1 A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Nemzeti alaptanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

A tanulói besorolások szerint (SNI, BTMN) szervezzük a tanulók képzését. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolánk pedagógiai programjának és helyi tantervünk elkészítésénél figyelembe vesszük:

- a közoktatási törvény, a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait, a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- az intézményfenntartó minőségirányítása - a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

<u>Az Irányelv célja</u>

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy.

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,

a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai az intézmény pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé váljon,

- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak

a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket az iskolák a helyi pedagógiai programok kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő közoktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.

b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan munkaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

a) A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékosságból, az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.

b) A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.

c) A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.

d) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

e) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A fogyatékosság típusa, súlyossága.

b) A fogyatékosság kialakulásának ideje.

c) A sajátos nevelési igényű tanuló - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
d) A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

a) az intézmény pedagógiai programjában,

b) az intézmény minőségirányítási programjában (tervezési és ellenőrzési szinten),

c) a helyi tantervben műveltségi területek, tantárgyak programjában,

d) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,

e) az egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár/terapeuta kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása,

2. a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés,

3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a közoktatási törvény foglalja össze. A közoktatási törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,

- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

Az intézményben megvalósuló integrált nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és

védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság" alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;

b) szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

b) javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;

f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Az integrált nevelésben, oktatásban igénybe vesszük az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatását.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában a pedagógusoknak lehetősége van központilag kidolgozott kompetenciaalapú programcsomagok használatára és IKT eszközök alkalmazására is.

(2. sz. melléklet)

1.6.2 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő feladataink, tevékenységeink

A képességfejlesztés és tehetséggondozás legfontosabb színterei a kötelező ill. választható tanítási órák:

- alsó tagozaton a felzárkóztatás, fejlesztő órák, a sportköri foglalkozások

- felső tagozaton fejlesztő órák, szakköri és sportköri foglalkozások

A tanórán kívüli képességfejlesztés és tehetséggondozás legfontosabb színterei a könyvtári, tanulószobai foglalkozások, kulturális bemutatók, tanulmányi és más versenyek.

Szakköreink: informatika, játékos angol, sport szakkör.

A szakköri foglalkozások feladata a tanulmányi versenyekre való felkészítés, a tehetséggondozás.

A sportfoglalkozásokon nagy hangsúlyt kap a tanulók mozgásigényének kielégítése, a rendszeres mozgáshoz a szervezeti keretek biztosítása, a tanulók testi képességeinek, mozgáskultúrájának fejlesztése, versenyekre való felkészülés.

A diáksportkör biztosítja tanulóink számára az iskolai szintű, térségi, megyei versenyeken való indulás lehetőségét, az egészséges versenyszellem folyamatos fenntartását.

A kulturális rendezvényeken lehetőséget biztosítunk a tehetséges versmondók, prózamondók, zene iránt különösen érdeklődő tanulóink számára bemutatkozásra, megmérettetésre, előadói képességeik fejlesztésére. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

A tanulmányi versenyek szervezésével és más intézmények által szervezett versenyeken való részvétellel a legtehetségesebb tanulóink számára kívánunk megmérettetési lehetőséget biztosítani, segítve ezzel is képességszintjük emelését.

A választható órákra, a szakköri és egyéb tanórán kívüli foglalkozásokra szánt időkereteket, valamint a szakkörök fajtáit, milyenségét az igények és a lehetőségek ismeretében, tanévenként állapítjuk meg.

1.6.3 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Diagnosztizálás

Az iskola fontos feladatának tekinti, hogy időben felismerje és kiszűrje a tanulási kudarcnak kitett tanulókat. Az intézményvezető, a helyettesek és a gyermekvédelmi felelősök irányításával az iskola minden pedagógusa felelős e feladat végrehajtásáért, melyet már az első félév első hónapjaiban el kell kezdenünk. Minden évfolyamon figyelemmel kísérjük a tanulók tanulmányi előmenetelében előforduló problémákat.

Az alkalmazott módszerek:

- Naplók rendszeres ellenőrzése
- Az osztályfőnökök és szaktanárok jelzései
- Problémafeltáró egyéni és csoportos beszélgetések
- Felmérések /pl. Difer mérés/, interjúk készítése

A tanulók felzárkóztatását segítő programok, eljárások, módszerek

A felzárkóztató programok, eljárások és módszerek kiválasztása függ a tanuló problémájának sajátosságától, a probléma feltételezhető okától, a tanuló életkori sajátosságaitól, az iskola és a tanuló sajátos körülményeitől, lehetőségeitől.

- Szülő írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés formájában tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban
- Tanórai differenciálás
- Az alsó tagozaton a felzárkóztatásra biztosított korrepetálások lehetőségeinek optimális kihasználása
- Napközis és tanulószobai foglalkozás biztosítása

- • A személyiség-megismerés módszereinek tudatos megválasztása, a hatékonyabb korrekció és felzárkóztató eljárások alkalmazása

- A tanulás segítése érdekében a felszínre került problémák megoldásának az erős motiváció, a szemléltetés, a személyes fejlődést segítő beszélgetések alkalmazása.

- A személyre szabott tudatos korrekcióhoz a szülőkkel és társintézményekkel való folyamatos együttműködés

- A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése és a reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.

- A fogyatékos, vagy a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanulók számára fejlesztő foglalkozások szervezése.

- Egyéni felzárkóztató foglalkozások szervezése.

- Nevelési Tanácsadó szakszolgálat igénybevétele.

- Egészségkárosodás esetén gyógytestnevelési foglalkozások szervezése.

- Kapcsolatfelvétel a nevelési tanácsadó szolgálattal, ill. a családsegítő szolgálattal, amennyiben az okok a családi körülményekre, magatartási rendellenességre vezethetők vissza.

- A tanuló mentesítése bizonyos tantárgyak tanulása, illetve e tantárgyaknál az értékelés alól, amennyiben ezt a tanuló egyéni adottsága, továbbá sajátos helyzete indokolja. (Szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján).

- Egyéni továbbhaladás engedélyezése, annak kikötésével, hogy melyik évfolyam utolsó napjáig kell a tanulónak utolérni a többieket.

- Amennyiben a tanuló képességeire vezethető vissza a kudarc, javaslattétel és segítségnyújtás, hogy más típusú nevelési-oktatási intézményben folytathassa tanulmányait a tanuló.

<u>A program eredményességének értékelési módszerei</u>

- A tanuló előmenetelének ellenőrzése az osztálynapló alapján

- Osztályfőnökök és szaktanárok rendszeres beszámoltatása

- Felmérések és kiértékelésük

- Szóbeli, írásbeli beszámoltatás

- Az iskola által félévi és év végi értekezleteken.

1.6.4 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A beilleszkedési és tanulási nehézségekkel összefüggő teendőink

A mai iskola napi gondja a beilleszkedés hatékony segítése.

Az első osztályos tanulóink számára az első félévben, az óvodaihoz hasonló, kevésbé kötött időkereteket biztosítunk a tanulás során, nem ragaszkodva a 45 perces tanóra 10 perces szünetek periodikus alkalmazásához.

Folyamatosan figyeljük beilleszkedésük, tanulásuk, gondolkodásuk, fejlődésük alakulását. Gondok, problémák esetén a Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok, valamint a Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyermek és Ifjúságvédelmi felelős, védőnő segítségét is igénybe vesszük.

A jogszabályban meghatározott esetben, a tanuló a szülő kezdeményezésére, az Oktatási Hivatal határozata alapján egyéni tanrendben folytathatja tanulmányait iskolánkban. Tanulóinkkal minden esetben emberségesen, humánusan bánunk. A családokkal szoros kapcsolatot tartunk fenn, a felmerülő közös problémák közös kezelése érdekében.

Azokat a tanulókat, akik a tankötelezettségi korból kiléptek, de a nyolcadik osztályt nem végezték el az iskola kezdeményezi a tanuló felvételét a Dobbantó programba.

Azon tanulóink számára, akik második vagy további alkalommal ismétlik ugyanazt az évfolyamot a követelmények nem teljesítése miatt, egyéni megsegítést ajánlunk fel, az érintett tantárgyakból. Erről a lehetőségről a tanuló szülőjét írásban értesítjük.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása:

1. Felzárkóztatási mátrix:

Tevékenység	Ki végzi?	Gyakoriság, időpont	Módszer	Ellenőrzi
Tanórán	tanító, tanár, óraadó	lehetőség, szükség szerint	differenciált foglalkozás	iskolavezetés
Felzárkóztató foglalkozás	tanító, tanár gyógypedagógus	2 óra/hét/ alsós osztályokban. Szükség szerint magyar és matematika tantárgyból a 8. osztályosoknak	differenciált oktatás	iskolavezetés
Tanulószoba	nevelő	naponta	differenciált oktatás	iskolavezetés

2. Az egyéni foglalkozások időkeretének felosztási elvei (évenkénti döntés):

➢ a hátrányos vagy veszélyeztetett tanulók munkájának kiemelt segítése ➢ a magántanulók segítése (SNI magántanulók: heti 10 óra) ➢ az osztályismétlők egyéni megsegítése

3. Fejlesztési tevékenységünk, a tanulók egyéni megsegítésének mátrixa

Tevékenység	Ki végzi?	Gyakoriság, időpont	Módszer	Ellenőrzi
A tanulók kiszűrése	osztálytanító gyógypedagógus	évente szükség szerint	megfigyelés, beszélgetés	Igazgatóhelyettes
Szülők tájékoztatása	osztálytanító	szükség szerint	beszélgetés, meggyőzés, felvilágosítás	Igazgatóhelyettes
	gyógypedagógus			
Kapcsolat a szakszolgálattal	gyógypedagógus	folyamatos	telefonon, levélben	Igazgatóhelyettes
Vizsgálatra elvitel	szülő	szükség szerint	személyautóval, autóbusszal lehetőség szerint	Igazgatóhelyettes
Jegyzővel való kapcsolattartás	igazgató	szükség szerint	megbeszélés	Igazgatóhelyettes
Nyilvántartásba vétel	gyógypedagógus	határozat után	egyéni lap megnyitása	Igazgató-helyettes
Fejlesztési terv	gyógypedagógus fejlesztőpedagógus	határozat után	írásban a szakvélemény alapján	Igazgató-helyettes
Fejlesztő foglalkozások	gyógypedagógus fejlesztőpedagógus	2-3 óra/fő/hét	differenciált foglalkozás	Igazgató-helyettes
A tanulók értékelése	gyógypedagógus fejlesztőpedagógus	folyamatos tanév végén	Szóban, írásban	Igazgatóhelyettes
Adminisztráció	gyógypedagógus fejlesztőpedagógus	folyamatos	írásban foglalkozásonként	Igazgatóhelyettes
Kontrollvizsgálat szervezése	gyógypedagógus	a szakvélemény alapján	előzetes egyeztetés a bizottsággal és szülővel, a kontrollvizsgálat időpontjának számontartása	Igazgatóhelyettes

<u>Pszichés fejlődés miatt a nevelési. tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének kiemelt feladatai:</u>

<u>Diszlexia. diszgráfia esetén:</u>

- testséma tisztaságának kialakítása

- térи és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten

- vizuomotoros koordináció gyakorlása

- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése

- olvasás, írás tanítása lassított tempójú, nyitott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, homogén gátlás elvét figyelembe vevő, vizuális és auditív észlelésre épülő módszerrel

- Diszkalkulia esetén:

- érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt fejlesztése

- testséma kialakítása térи relációk biztonsága - relációk nyelvi megalapozása, matematikai nyelv tudatosítása
- szerialitás erősítése

- segítő, kompenzáló eszközök megengedése

- fogalmak kialakításánál a manipuláció előtérbe helyezése, a megértésben matematikai eszközök használata, képi, vizuális megerősítés fokozott mennyiségi gyakorlás mellett a segítő technikák megtalálása, alkalmazása

A részképesség zavar tüneteit mutató tanulók megsegítését gyógypedagógiai tanár végzi rehabilitációs célú órakeretben, egyéni terápiás terv alapján.

Indokolt esetben alkalmazható a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli felmentés.
- Hiperkinetikus, magatartási zavarok:

- a tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére

- a tanuló segítése az alkalmazkodásban, kortárs csoportba történő beilleszkedésben gyakori pozitív visszajelzésekkel sikerélmény biztosítása
- együttműködés a családdal, iskolapszichológussal, gyógypedagógussal

- Általános feladatok* minden tantárgy, modul esetében:

- az önismeret, reális önértékelés kialakításának segítése

- a kommunikációs képesség fejlődésének biztosítása

- egyénre szabott eljárások alkalmazása az ellenőrző, értékelő munka során

- Speciális feladatok:

- Angol nyelv tanítása terén az auditív módszerek előtérbe helyezése (diszlexia, diszgráfia)

- Testnevelés és sport tanítása terén szenzoros integrációt igénylő gyakorlatok alkalmazása
- Magyar nyelv és irodalom, dráma és színház, történelem, vizuális kultúra, ének-zene tanítása esetében a beszédértés, beszédészlelés, verbális figyelem és emlékezet, olvasási készség, nem verbális kommunikáció fejlesztése.

A fejlesztő foglalkozásokon használt könyvek, feladatlapok, eszközök:

Martonné: Fejlesztő pedagógia.

Grafomotoros fejlesztés, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia prevenció:

Büchler Júlia: Fejlesztő feladatlapok gyűjteménye

Csabay Katalin: Lexi

Lexi iskolás lesz Diszlexia, diszgráfia terápia:
Meixner: Én is tudok olvasni

Ványi Ágnes - Schwalnné: Mi? Mi! Gyakorlókönyv nehezen olvasó gyerekeknek

Ványi Ágnes: Fülhegyező

Kovács Györgyné - Szebényiné - Torda Ágnes: Mondd ki, írd le, törd a fejed!

Vannay Aladárné: Gondolkodj és írj! Olvasójáték 4-5. osztályos dyslexiás gyerekeknek

Diszkalkulia terápia:

Diszkalkuliáról - pedagógusoknak

(ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar)

Memory-k, lottó játékok, kártyák, kirakók, gyöngyök, építő és konstrukciós játékok

1.6.5 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A pedagógusok, osztálytanítók, osztályfőnökök feladatai

Az ügyeleti beosztásban feltüntetetteknek megfelelően gondoskodni kell a tanulók 7:30 és 8:00 óra, valamint a tanórák közötti, továbbá a délutáni foglalkozások előtti felügyeletéről.

El kell végezniük a munka - és balesetvédelemmel kapcsolatos tájékoztatással, figyelemfelhívással kapcsolatos teendőket (különösképpen a testnevelés, technika és tervezés, kémia, fizika órák programjai előtt).

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok felderítésében (család, iskola, kortárscsoport) közre kell működniük. Indokolt esetben kezdeményezik a szükséges intézkedés megtételét a gyermekvédelmi felelősnél ill. az iskola igazgatójánál (balesetveszély a tanulók környezetében, drogterjesztő észlelése, bántalmazás vélelme stb.).

Fel kell hívniuk tanulóik és az érintett szülők figyelmét a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődését veszélyeztető tényezőkre, különösképpen ezek hatásaira, a közlekedésben rejlő veszélyhelyzetekre.

Hátrányos helyzetű az a tanuló, akinek családja, szűkebb környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat elsősorban szociális és kulturális téren, s emiatt a jegyző védelembe vette (alacsony jövedelem, fogyasztási szint; rossz lakáskörülmények), valamint jegyzői határozat alapján rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló (a fenti csoporton belül), akinek szülei alacsony iskolázottsági, műveltségi szinttel rendelkeznek (legfeljebb 8 általános iskola), illetve akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetett a tanuló, ha a szülei nem biztosítják számára testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődéshez a szükséges feltételeket (elhanyagoló nevelés, gondozás; devianciák halmozott előfordulása).

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai

- Koordinálja az osztálytanítók, osztályfőnökök, pedagógusok ezirányú tevékenységét.

- Felhívja figyelmüket az esetlegesen jelentkező új kihívásokra.

- Elkészíti és gondozza a gyermekvédelemmel kapcsolatos szabályzatokat.

- A tanév végén elemzést készít az adott időszakról, javaslatot tesz a következő tanév feladattervére. Felméri, és nyilvántartásba veszi a hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett tanulókat. Kapcsolatot tart az igazgatóval, osztályfőnökökkel, gyermekjóléti szolgálattal, az érintett családokkal (információáramlás, esetmegbeszélések, tanácsadás, családlátogatás).

Az igazgató feladatai

- Összevont szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelem aktuális gondjairól, problémáiról, feladatairól.

- Ellenőrzi, értékeli a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint a nevelőtestület gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységét.

- Indokolt esetben intézkedéseket tesz a veszélyeztető okok megszüntetésére (balesetveszély az iskola területén, drogterjesztők megjelenése stb.), illetve ilyen intézkedést kezdeményez az Önkormányzatnál, Iskolarendőrnél.

A gyermekvédelem céljainak megvalósítását szolgáló tevékenységek a felzárkóztató foglalkozások

- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése - egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a tanulószobai foglakozások - az iskolai étkezési lehetőségek

- az egészségügyi szűrővizsgálatok,

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),

- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás), tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladataink tevékenységrendszerünk

A gyermekvédelmi felelős és az osztályfőnökök segítségével minden évben felmérjük a szociális hátrányokkal induló gyerekek körét. A kapott információ alapján történik:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai foglalkozások megszervezése.
- A felzárkóztató órák körének meghatározása.
- A felzárkóztató foglalkozások megszervezése.
- A diákétkeztetés megszervezése.
- A tanulószoba szervezése.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A nevelők és tanulók segítő személyes kapcsolatai.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak enyhítése.
- Családlátogatások.
- A továbbtanulás irányítása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége.
- Az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek.
- Kapcsolattartás a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítséget kapjanak.

Az osztálytanítók, osztályfőnökök teendői:

- A szociális, anyagi hátránnyal küzdő tanulók feltérképezése, problémáik pontos megismerése.
- Az érdekelt szülők számára adjanak tájékoztatást a szociális juttatások lehetséges módjairól.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai

Összegyűjti a szociális támogatásra szoruló tanulók nevét, javaslattal él az iskola igazgatója ill. a Gyerekjóléti Szolgálat vezetője felé a szociális támogatás odaítélését illetően / tankönyv- vagy taneszköz vásárlás költségeinek átvállalása, szociális segély, napközis térítési díj elengedése, mérséklése, utazási térítések.

Indokolt esetben kezdeményezi a veszélyeztetett környezetben élő tanuló áthelyezését az iskola igazgatójánál.

Az igazgató feladatai:

Továbbítja az illetékes felé a taneszköz- vásárlási kérelmek átvállalásával kapcsolatos javaslatokat, egyeztet az osztálytanítókkal, osztályfőnökökkel.

Szükség esetén kezdeményezi az Önkormányzat jegyzőjénél - a Gyermekjóléti Szolgálattal való egyeztetést követően - a veszélyeztetett környezetben élő tanuló gyermekotthoni elhelyezését.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A diákkör az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákkör véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákkör saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.

A diákkör véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákkör tevékenységét a diákmozgalmat segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal - a diákközösség javaslatára - az igazgató bíz meg határozott, legföljebb ötéves időtartamra.

A diákkör véleményét - a hatályos jogszabályok szerint - be kell szerezni

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a H~~h~~ázirend elfogadása előtt.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény igazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákkör véleményét.

Az osztályközösségek

Az iskolai közösségek legalapvetőbb szervezete, a tanítási-nevelési folyamat alapvető csoportja. Döntési jogkörébe tartoznak:

- az osztály diákbizottságának és képviselőjének megválasztása,

- küldöttek delegálása az iskolai diákkörbe,
- döntés az osztály belügyeiben.

A diákkör/ (DÖK):

Célja a közéletiségre, a tudatos, felelős, demokratikus emberi magatartásra nevelés, közreműködés a tanórán kívüli tevékenység szervezésében.

A jól működő diákkör fontos szerepet tölt be a diákok érdekeinek, igényeinek képviseletében, a nézetek, elvárások, vélemények közvetítésében, az iskolai nevelő munka sikerességében. Elősegíti a diákjogok érvényesülését a mások jogainak tiszteletben tartásának egyensúlyával, ezáltal is szélesítve tanulóink látókörét.

A diákkör dönt

- saját működéséről
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről
- a tájékoztatási rendszer szerkesztőségének (iskolaújság, iskolarádió) tanulói vezetőinek és munkatársainak megbízásáról
- saját éves munkatervéről és sikerkritériumairól

Intézményünkben tartózkodunk a „diákok jogai mindenek felett" jellegű túlzásoktól, mert tanulóink korlátozottan jogképesek, koruk és tapasztalatlanságuk miatt a kontroll nélküli szabadság bizonytalanságot eredményezhet. A folyamatos és kölcsönös tiszteletadás, mint deklarált alapértékünk az intézményen belül, jó út lehet a későbbi demokratikus viselkedéshez, állampolgári magatartáshoz.

Cél a partneri viszony, a konfliktusok megelőzése, az együttesen elfogadható érdekviszonyok keresése.

Hagyományok, rendezvények

A közösségfejlesztő tevékenység fontos színterei az iskolai és kisebb közösségekben megrendezett ünnepélyek, megemlékezések, iskolai hagyományok.

Hagyományos rendezvények:

Tanévnyitó ünnepség~~, Papírgyűjtés, pet palack gyűjtés~~	Szeptember ~~folyamatos~~
Iskolai megemlékezés az aradi vértanúk napjáról ~~(iskolarádió műsora)~~ Ünnepi megemlékezés a '56-os forradalomról	október
Magyar ~~n~~népmese ~~n~~napja	november

Mikulás ünnepség Adventi gyertyagyújtás Karácsonyi ünnepség Ünnepi dekoráció- verseny	december
Tóth Menyhért Emléknap, tájékoztató a leendő elsősök szülei részére	január
Farsang	február
Ünnepi műsorok március 15. alkalmából	március
Óvodai bemutató foglalkozások látogatás A Föld Napjának rendezvényei	április
Anyák napja osztálykeretben. Madarak fák napja Leendő elsősök fogadása tanórákon Nemzeti Összetartozás Napja Gyermeknap, Ballagás, (táboroztatás)	május június

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A tanulók jogainak és kötelességeinek megismertetése, a Nemzeti köznevelési törvény ide vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése olyan állampolgári norma, amelynek közvetítése az iskolába lépés pillanatától fogva pedagógusi és szülői feladat. Intézményesített, írásos megjelenési formája a házirend, melyet minden diákunkkal megismertetünk. Kialakításában, véleményezésében részt vesz a diákközgyűlés, a diáktanács, de az osztályokban felmerülő javaslatokat is megfontoljuk. Külön alkalmat teremtünk a megvitatására és elfogadására (a diáktanács ülésén), majd a beválás értékelésére.

Az intézményben dolgozó pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül vagy közvetetten segítő alkalmazottak emberséges, támogató, a megszerzett tekintély alapján pozitív nevelő hatású kapcsolat kialakítására törekszenek a tanulókkal. Ezzel a móddal érhető el, hogy a diákok

- felismerjék és megértsék a rájuk vonatkozó kötelezettségeket
- tiszteletben tartsák társaik jogait
- tiszteletben tartsák a pedagógusok és az alkalmazottak jogait
- részt vegyenek környezetük alakításában kezdeményezőek legyenek az iskolai élet mindennapjaiban
- ötleteiket, elképzeléseiket, kéréseiket bizalommal osszák meg a felnőttekkel

Mind a tanulók, mind a szülők tájékoztatását szolgálja a tanév rendje kiadvány, melyet az iskolai éves munkaterv alapján szeptemberben az intézmény vezetője állít össze.

A tanév rendje tartalmazza:

- a tanév fő célkitűzéseit
- az iskolai rendezvények, események megnevezését, időpontját
- a tanítás nélküli munkanapok felhasználását -a fogadóórák, szülői értekezletek rendjét
- az igazgató elérhetőségét, fogadóóráját

A szülőkkel való együttműködés, a jó kapcsolat eredményes pedagógiai munkánk fontos feltétele. A tanuló személyiségének alakulásáról, tanulmányi előmeneteléről szülői jog és kötelesség tájékozódni, segítséget kapni, nem feledve a pedagógusok és az intézményi alkalmazottak emberi jogait és méltóságát. Előzetes időpont-egyeztetés után a szülők bármely nevelővel jogosultak megbeszélni a problémáikat.

Évente kettő alkalommal szervezünk fogadóórákat, osztály szülői értekezleteket. Az értekezletről jelenléti ív és nagyobb horderejű döntés esetén jegyzőkönyv készül.

A szülői értekezleten a szülők tájékoztatást kapnak, illetve megbeszélést tartanak

- az osztályközösség alakulásáról
- a magatartás és szorgalom általános helyzetéről
- a tanulmányi előmenetelről, a szaktárgyakkal kapcsolatos eredményekről, problémákról
- az iskolai eseményekről
- az iskolai szintű feladatokból az adott osztályra vonatkozó teendőkről
- gyermeknevelési kérdések pedagógiai-pszichológiai megközelítéséről (a nevelési értekezleten egységesített nevelőtestületi álláspont alapján)
- a szülők javaslatairól, kéréseiről, melyeket az osztályfőnök továbbít az iskolavezetés felé

Az egyes tanulókról való megbeszélés a fogadóórák, illetve a külön találkozási alkalmak feladata.

Szülői értekezletet tartunk:

- a leendő első osztályosok beiskolázásának segítésére,
- a pályaválasztás, középiskolai továbbtanulás segítésére decemberben.

Az iskola működésébe előre meghatározott rend szerint betekintést biztosítunk (nyílt napok, nyílt órák).

A Szülői Szervezet eredményesen képviseli a szülők közösségét, él véleményezési, egyetértési, illetve döntési jogkörével. A szülők mind szélesebb körének tájékoztatása és részvétele a szülői munkaközösségek elnökeiből álló Szülői Választmány révén biztosított, mely fórumot az iskola igazgatója hív össze és informál évente két alkalommal.

Az intézményvezető fogadóórája teremt alkalmat arra, hogy a szülők

- közvetlenül elmondhassák észrevételeiket a gyermeküket vagy a tanulói közösséget érintő kérdésekben

- segítséget kaphassanak problémáik megoldásához

- tanácsot kérjenek, tájékozódjanak a gyermekeket érintő hatósági vagy hivatalos eljárásokról, intézkedési lehetőségekről.

A külső kapcsolatok célja, formája és módja

Intézményünk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a továbbtanulás és a pályaválasztás érdekében óvodások beiskolázása és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel és támogatókkal.

A vezetők, valamint az oktató-nevelő munka különböző szakterületeinek képviselői rendszeres személyes kapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottjaival meghívás vagy egyéb értesítés alapján.

A kapcsolattartás formái és módjai:

- közös értekezletek tartása
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel
- módszertani bemutatások és gyakorlatok tartása
- intézményi rendezvények látogatása
- hivatalos ügyintézés
- közös ünnepélyek rendezése

Rendszeres külső kapcsolatok

Intézményünk a feladatok eredményes ellátása érdekében rendszeres munkakapcsolatot tart számos szervezettel. Napi munkakapcsolat köti az intézményt a közös fenntartásban működő intézményekhez és szervezetekhez.

Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai

Az intézmény a következő szervezetekkel, társintézményekkel áll kapcsolatban:

- a fenntartóval
- a helyi önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal
- megyei pedagógiai intézettel
- helyi óvodai intézmény vezetőségével
- szülői szervezettel

1.9 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsgák időpontját az iskolánk a saját hatáskörben, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló miniszteri rendelet előírásai alapján szervezzük.

A vizsgaszabályzat célja

A vizsga a tudás szintjéről való tájékoztatás egyik módja. A tanulmányok alatti vizsgák funkciójuk szerint szummatívak, tehát lezáró, minősítő értékelésnek tekinthetők. Ez szakmai követelményeket von maga után a vizsgakövetelmények meghatározása és az értékelés tekintetében.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A vizsgatárgyak részei és követelményei

Minden vizsgatárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának a követelményrendszerével.

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Felvétel, átvétel követelményei, eljárásrendje

A tanuló felvételéről a tankötelezettség szabályozása szerint járunk el. Az iskola a körzetében lakó tanköteles tanulót köteles beírni az első osztályba, felvételét csak akkor utasíthatja el, ha az engedélyezett létszámot a beírt létszám meghaladja.

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételről - az egyedi körülmények mérlegelése alapján - az igazgató dönt.

Ha az iskolába körzeten kívül lakó tanuló jelentkezik, az igazgató a felvétellel kapcsolatos döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökének véleményét.

A döntésről a szülőt értesíteni kell.

A 2-8. évfolyamba jelentkező tanulónak - az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított - szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában nem tanult.

A nevelési – oktatási intézmény tanulói jogviszony létesítésével kapcsolatos döntése ellen a tanuló, illetve a szülő, a döntés tudomására jutásától számított 15 napon belül felülbírálati kérelmet, fellebbezést nyújthat be az intézmény fenntartójához.

Az osztályba, csoportba sorolás szempontjai

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével - az igazgató dönt.

A felvett tanulók szüleit írásban kiértesítjük.

Felvétel, átvétel elutasításának eljárásrendje

- A tanuló felvétele, átvétele másik iskolából, helyhiány miatti elutasítása az igazgató jogköre.
- A tanulói jogviszony megszűnésének szabályai, eljárásrendje
- Megszűnés

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
- az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján,

- a tankötelezettség utolsó éve szorgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja tovább folytatni,
- a tankötelezettség megszűnése után - ha a tanuló írásban bejelenti, hogy kimarad - a bejelentés tudomásulvételének napján.

Az iskolából való távozás rendje

Amennyiben a tanuló jogviszonya bármely okból megszűnik, az alábbiak szerint kell eljárnia:

- A távozó tanuló - miután a szülő bemutatta a fogadó iskola befogadó nyilatkozatát - az iskola titkárságán megkapja a Kilépő lapot.

- Az iskola könyvtárába vissza kell vinnie a kölcsönzött könyveket, és ezt a Kilépő lapon igazolnia kell.

- Az iskola titkárságán lemondja az étkezést.

- Bármilyen tartozása van az osztálya vagy az iskola felé, azt rendeznie kell.

- A titkárságon le kell adnia azt a Kilépő lapot, melyre a fenti igazolásokat beszerezte, és itt megkapja az Értesítést iskolaváltozásról nyomtatványt, mellyel a következő intézményben jelentkezhet.

- A fogadó iskola visszaigazolása után a tanulót törlik a tanuló nyilvántartásból és egyúttal megküldik a fogadó iskolának a szükséges dokumentációt (bizonyítvány, egészségügyi törzskönyv, dolgozat fizetek).

- A 8. évfolyam elvégzése után kaphatja meg a bizonyítványt.

1. számú melléklet

ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ISMERETEK

Az elsősegélynyújtás célja

Az elsősegélynyújtásnak azt kell biztosítania, hogy a bajba jutott ember orvosi ellátást kapjon, és addig is, amíg az orvosi segítség megérkezik, megakadályozza a bajba jutott állapotának romlását.

Az elsősegélynyújtás elemi szabályai

Alapvető emberi tulajdonság, hogy segíteni szeretnénk azokon, akik bajbajutottak. azonban akaratunk ellenére is árthatunk a bajbajutottnak, ha nem ismerjük az elsősegélynyújtás elemi szabályait. A segélynyújtónak néhány általános magatartási szabályt is be kell tartania.

Főbb szabályok:

A sérültet az orvosnak kell ellátnia, nekünk gondoskodnunk kell a mentők értesítéséről, valamint arról, hogy a segítség megérkezéséig ne romoljon a sérült állapota. -Úgy cselekedj, hogy ne okozz további balesetet!

További szabályok:

- Először villámgyorsan tájékozódnunk kell. A tájékozódás során öt kérdésre kell választ kapnunk:
- Mi történt?
- Hogyan történt?
- Hány sérült van?
- Milyen sérüléseik vannak?
- Van-e még valamilyen veszélyforrás, ami további sérüléseket okozhat?
- Ha ezeket a kérdéseket meg tudjuk válaszolni, pontosabb adatokkal tudunk szolgálni a mentőknek, másrészt könnyebben meg tudjuk határozni azokat a teendőket, amit a sérült állapotromlásának megakadályozásáért tennünk kell.
- A helyszínt úgy kell biztosítani, hogy önmagunkat, a sérültet és a segítőinket ne érhesse további baleset. Ehhez, ha lehet, keressünk segítőtársakat. Sose hősködjünk! A helyszín biztosítása mindig attól függ, hogy hol történt a sérülés és hány segítőnk van. Ha a baleset az úttesten történt, figyelmeztetni kell a közeledő autókat, nehogy belerohanjanak az állóautókba, a sérülteket ellátókba. Ha az épületben történt, attól függően, hogy mi okozta a sérülést, meg kell szüntetnünk a veszélyforrást. (Tűzhely elzárása, villanyóra kikapcsolása stb.) A kíváncsiskodókat el kell küldeni, mert

zavarják a munkát, ráadásul, ha a helyzet olyan, többen pánikba eshetnek, rosszul lehetnek.

- Ha többen vagyunk, végezzünk csapatmunkát! A kapkodás és fejetlenség elkerülése végett nevezzünk ki egy „mentésvezetőt", gyorsan határozzuk meg ki, mit csinál.
- A sérültet lehetőleg ne mozgassuk, ez alól kivétel, ha a baleset körülményei olyanok, hogy a további baleset elkerülése mozgatás nélkül nem lehetséges, pl.: dől az épület, robbanásveszély van stb. A sérültet le kell ültetni vagy fektetni, ruházatát csak olyan mértékben szabad levenni, amennyire a sérülés megkívánja. A ruha eltávolítását az ép végtagnál, az öltöztetését a sérült végtagnál kezdjük. Sose ráncigáljuk, szükség esetén vágjuk le a ruha ujját.
- Gondoskodni kell a mentők hívásáról, a beteget tilos egy segítő autójával elszállítani, mert romolhat az állapota.
- A mentők tájékoztatása tartalmazza:
- A hívó nevét, adatait.
- Mi történt, hol történt (a sérülés pontos helyét és megközelítési útvonalát).
- Hány sérült van, milyen a sérülésük; súlyosság szerinti megoszlásuk.
- Milyen egyéb segítségre van szükség.
- A segélynyújtó gondoskodjék arról, hogy a közeledő mentőket a sebesült-gyújtóhelyre irányítsák, és az odavezető út szabad legyen.
- Adjon tájékoztatást az elvégzett ténykedésről. Számoljon be arról, hogy hány használható segítőtárs áll rendelkezésre, ajánlja fel munkáját és a továbbiakban a mentők kárhely parancsnokának utasításai szerint járjon el.

Tömeges baleset, a betegek „osztályozása”

Tömeges balesetnek nevezzük, ha azonos helyen és időben, azonos baleset vagy azonos egyéb egészségkárosító tényező (pl. baktériummal fertőzött étel) több személy sérülését okozza. Három vagy annál több személyt érintő eseményt kell tömegesnek tekinteni. A tömeges baleset helyszínén - átmenetileg vagy elhúzódóan - a segélynyújtásra szorulók száma és a helyszíni ellátás igénye meghaladja a segélynyújtók számát és felszereltségüket, ezért nagyon fontos az átgondolt, célirányos cselekvés, valamint az ellátás sorrendjének meghatározása, a sérültek osztályozására.

Mi a teendő?

Tájékozódás és segélykérés. Fontos a sérültek számának és súlyosságának felmérése, a további veszélyek felismerése és a mentők értesítése. Nevezzünk ki egy irányítót és kövessük az útmutatásait, ne kapkodjunk.

A sérültek összegyűjtése a sebesült-gyűjtőhelyen. Az elsősegélynyújtás sorrendjét a sérültek állapota szabja meg, hogy ezt fel tudjuk mérni, össze kell gyűjteni a sérülteket. A gyűjtőhelyet úgy kell kijelölni, hogy ne legyen ott további veszélyforrás, és a mentők könnyen megközelíthessék. A beteg szállítása előtt meg kell győződni arról, hogy a mozgatás nem rontja-e az állapotát, a sérülésének megfelelő szállítási formát kell választani. A beteg szállítható segédeszközzel (hordágy, pokróc stb.) és segédeszköz nélkül.

Az egyik legfontosabb teendő a sérültek osztályozása.

A sérültek osztályzása történhet a sérülések súlyossága szerint. Eszerint lehet: **életveszélyes, súlyos, könnyű sérült.**

Életveszélyes sérült:

♦klinikai halál állapotában van, ♦élettel összeegyeztethetetlen sérülése van, de még él, ♦súlyos légzészavara van, ♦artériás vérzése van, ♦eszméletlen, ♦nyílt hasi sérülése van, ♦sokkos, ♦30%-os testfelületet meghaladó az égés.

Súlyos sérült:

♦bő vénás vérzése van, ♦gerinc-, medence-, bordatörés gyanúja van, ♦combcsonttörés gyanúja van,

♦nyílt törése van, ♦nagy kiterjedésű lágyrész-sérülése van, ♦eszméleténél levő koponyasérült, ♦5-30% testfelület közötti az égés.

Könnyű sérült:

♦kar-, kéz-, lábfejtörése van, ♦rándulása, zúzódása van, ♦felületes lágyrész-sérülése van, ♦5% testfelületnél kisebb kiterjedésű az égés.

Osztályozhatjuk még úgy is, hogy van-e látható sérülés. (Törés, ficam, égés, vérzés stb.) Ha van látható sérülés: Ezek a szoros értelemben vett traumatológiai esetek. Ha nincs látható sérülés: Ebben az esetben belgyógyászati balesetekről beszélünk.

Ilyenek lehetnek:

a) fulladás (gázmérgezések, idegen test által okozott, víz alá merülés, akasztás),
b) áramütés,

c) lehűlés, fagyás.

A következő teendő a sérültellátás.

A legfontosabb feladatok:

_ a légutak felszabadítása, a légút szabadon tartása (ha a sérülés megengedi, stabil oldalfekvő helyzettel), _artériás nyomókötés, vénás nyomókötés felhelyezése, _törés, _ lágyrész-sérülés rögzítése, sebfedés,

_nyugalomban tartás.

Az élet és halál jelei, újraélesztés

A baleseti teendőket az határozza meg, milyen állapotban van a sérült. Eszméleténél van vagy nincs.
Eszméletlenség

Ez az állapot a központi idegrendszer zavarát jelzi. A beteg nincs tudatánál, külsőingerekre nem reagál. Meg kell vizsgálni, hogy vannak-e életműködései, hiszen az életműködések megszűnése a sérült halálához vezethet. Ha vannak életműködései, akkor sem hagyhatjuk magára az eszméletlen sérültet, mert könnyen megfulladhat, ezért biztosítani kell az átjárható légutakat. Ha a beteg sérülései lehetővé teszik, akkor a legjobb módszer a stabil oldalfekvés.

Előfordulhat, hogy a sérülés a beteg halálához vezet. A halálfolyamaton belül két fázist különböztetünk meg:

klinikai halál és a biológiai halál állapotát.

A klinikai halálban nincs légzés, szívműködés. Ennek megállapítása a nyaki ütőértapintásával, a mellkas kitérésének megfigyelésével történik. Az agy legfeljebb öt percig bírja károsodás nélkül ezt az állapotot, ez alatt kell megkísérelni az újraélesztést. Hideg, jeges vízbe esett sérülteknél az újraélesztés 4-5 percen túl is sikeresen megkezdhető, mivel a lehűlés következtében az oxigénhiány csökken, illetve a klinikai halál nem áll be a lemerülés pillanatában. Az újraélesztés az életműködések pótlását célzó tevékenységek összessége, (reanimáció)

A biológiai halál az életműködés megszűnését követő öt perc után kezdődik. Biztos jelei az életfolyamat megszűnését követő fél, egy óra múlva láthatóak. Ilyenek: hullamerevség, hullafoltok.

Újraélesztés (reanimáció): a légzés és vérkeringés pótlása. Itt mindenekelőtt két kérdésre kell választ adnunk:
kit reanimáljunk, meddig reanimáljunk.

a) Nem reanimálunk:

az élettel összeegyeztethetetlen sérültet (pl. a fej levált a törzsről), ha a biológiai halál egyértelmű jelei megvannak (pl. hullamerevség), ha az iratok között egyértelmű utalás van arra, hogy életében 1 kérte ezt (pl. rákos beteg), rossz állapotban lévó, de fennálló légzés, illetve szívműködés esetén.

b) Meddig reanimálunk?

ameddig a légzés, keringés helyre nem áll,

a biológiai halál beállta esetén felesleges tovább az újraélesztés. Mivel azonban ennek megállapítása az elsősegélynyújtó számára nem könnyű, ezért mindig a mentőorvos megérkezéséig folytatjuk a tevékenységet.

Az újraélesztés ABC-je:

„A” Átjárható légutak:

Ez azt jelenti, hogy a beteget a hátára fektetjük, fejét oldalra fektetve eltávolítjuk a szájából a vért, hányadékot.

„B” Befúvásos lélegeztetés:

Az elsősegélynyújtó kilégzett levegője 16% oxigént tartalmaz, amely elég az újraélesztéshez. A befúvást legegyszerűbb szájból szájba végezni. A sérült a hátán fekszik, a fejét és az állat megtámasztva, kicsit hátrahajtva kell biztosítani, hogy a nyelve ne zárja el a befúvott levegő útját. A belégzést percenként 16-18-szor kell végezni.

„C” Mellkaskompresszió

A szegycsont erélyes nyomásával elérhető, hogy a szívben lévő vér az ütőerekbe kerüljön. A sérültet kemény alapra kell fektetni, az elsősegélynyújtó a két tenyerét egymásra merőleges helyzetben ráhelyezi a sérült szegycsontjára (a szegycsont alsó szélétől felfelé három ujjnyira), nyújtott könyökkel, határozottan nyomást kell gyakorolni a mellkasra, majd fel kell engedni. A befúvás és a kompresszió aránya egy elsősegélynyújtóval 2.15, két elsősegélynyújtóval 1:5.

A sokk

Olyan állapot, amikor a sejtek vérellátása valamilyen okból csökken, a szervezet „tartalékra „áll, vagyis csak az életfontosságú szerveket igyekszik ellátni vérrel. Sokkos állapotot kiválthatja a baktériumok által termelt anyag, mérgek, erős fájdalom. Ilyenkor az agyban az érmozgató központ működése gyengül. Kiválthatja a vérmennyiség jelentős csökkenése vérzés, égés, nagy vízveszteséggel járó betegségek következtében, (hasmenés, hányás). A sokk egy ideig visszafordítható folyamat, később visszafordíthatatlanná válik, eszméletvesztéshez vezet.

Tünetei: gyengeség, sápadtság, hideg verejtékezés, szapora pulzus, nyugtalanság, majd teljes közömbösség, végül eszméletvesztés. A sokkos állapot felismerése tehát fontos feladat, azonnal meg kell kezdeni a sokkot kiváltó ok megszűntetését, vérzéscsillapítást, folyadékpótlást. A sérültet tanácsos a végleges ellátásig laposan, magasra polcolt lábbal fektetni.

Sebellátás

A seb a bór folytonosságának megszakadása. Megkülönböztetünk metszett, vágott, zúzott, szúrt, lőtt, harapott, csonkolt sebeket. A sebellátás célja, hogy a további sérüléseket és fertőzéseket megakadályozzuk.

Kötelező lépések:

1. Sebtisztítás: A seb környékét folyó vízzel alaposan tisztítsuk meg, hogy baktériumok a sebbe ne kerülhessenek. A szennyeződést a seb környékéről távolítsuk el, a sebben lévő idegen testeket tilos kihúzni.
2. Fertőtlenítés: A fertőzések elkerülése céljából a seb környékét fertőtleníteni kell, de meg kell győződni a jódérzékenységről.
3. Sebfedés: Az elsősegélynyújtó ne használjon kenőcsöt. Mindig olyan steril kötszert használjon, amely nem ragad a sebbe, kerüljük a vatta használatát. A kötszer rögzítéséhez öntapadó ragtapasz alkalmazása javasolt. Kisebb sebek sebpárnával ellátott ragasztóval jól befedhetőek. A sérült részt rögzítsük.

Égési sérülések

Az égési sérülések az egyik leggyakrabban előforduló sérülések. Okozhatja gőz, víz, más folyékony forró anyag, forró tárgyak, elektromos áram, vegyszerek, sugárzás stb. A hideg is okozhat égéshez hasonló sérülést.

Az égés tünetei függenek az égés kiterjedésétől és az égés fokától Égési fokozatok:

1. fokozat: bórpír, fájdalom

2. fokozat: égési hólyag, ami folyadékkal telt

3. fokozat: elhalt szövetek, égési seb

Az égési felület kiterjedését többnyire százalékosan lehet megállapítani. Egy tenyérnyi felület a testfelület 1%-ának felel meg. A „kilences szabály" a testet tizenegy 9%-os részre osztja, ami összesen 99%. A gát tájéka a maradék 1%. Fej: 9%, törzs elől: 2x9^0/0, hát: 2x9^0/0, alsó végtagok: 2x9^0/0, felső végtagok 2x9^0/0, gáttájék: 1%

Első teendőnk, hogy megszüntessük az égési sérülést kiváltó okot. Ilyenkor mindig vigyázzunk arra, hogy ne okozzunk további sérüléseket sem magunkban, sem másokban. Minden égési sérülést amilyen gyorsan csak lehet, hűteni kell. Ez azért fontos, mert az égés során szövetpusztulás következhet be. A hűtéssel ezt a pusztulást akadályozhatjuk meg vagy csökkenthetjük. Az égett területre engedjünk 10-15 percig hideg vizet. Vigyázzunk azonban, hogy ne hűtsük túl a sérültet.

Az égés másik nagy veszélye, hogy az égett területen az erek fala károsodik és a vérből plazma áramlik a szövetek közé. Ez a keringő vér mennyiségét csökkenti, ami sokkos állapothoz vezethet, ezért minden égési sérültet látnia kell orvosnak. Az égés következménye lehet, hogy az égett felület elfertőződik. A fertőzés forrása lehet a külvilág, de lehetnek az elhalt felületen garázdálkodó baktériumok is. Súlyosabb esetben általános vérmérgezés is bekövetkezhet.

A fertőzés megakadályozására feltétlenül törekedni kell! Sose szúrjuk ki a hólyagokat! A sebbe ragadt dolgokat nem szabad kitépni. Borítsuk be az égett felületet steril gézlappal és rögzítsük laza kötéssel.

Vérzések

A vérzés az érfal megszakadása, melynek folytán a vér a külvilág felé, a szövetek közé, illetve a testüregekbe folyik. Fajtái: hajszáleres vérzés, vénás vérzés, ütőeres vérzés.

1. Hajszáleres - Szivárgó sötétvörös fedőkötés
2. Vénás - Sötétvörös, bőven folyik. A végtag megemelése nyomókötés, a végtag felkötése, felpolcolása.
3. Ütőeres - Élénkpiros, lüktetve folyó. A végtag megemelése az ér leszorítása csontos alaphoz. Nyomókötés.

Az ízületek és a csontok sérülései

Rándulás

Ha az ízületeket ért behatások következtében az ízületi fej és az ízületi árok eltávolodik egymástól, és az ízületet összekötő ínszalag nagyon meghúzódik, rándulásról beszélünk. Bár nagyon fájdalmas, meg is duzzad, de nem jár maradandó alakváltozással, az ízületi fej visszatér az eredeti helyére.

Ficam

A ficam hasonlóan keletkezik, mint a rándulás, de az ízületi fej nem tud visszatérni az ízületi árokba. A végtag eldeformálódik, furcsa alakja lesz, és nagyon fáj. Az ízületek sérülésénél nagyon fontos a sérült terület megszabadítása a ruhától, és a nyugalomba helyezés. A fájdalom csillapítására borogatás alkalmazható.

Törés

Ha a csontot felépítő csontszövet folytonossága megszakad, törésről beszélünk. A törés lehet zárt és nyílt. Nyílt törésnél a szövetek olyan mélyen megszakadnak, hogy nyílt seb keletkezik,

a csontvégek kilátszanak. Zárt törés esetén a törött csontot fedik a szövetek. A csontok sérülésénél rögzíteni kell a végtagot, hogy ne mozduljon el, mert az fokozza a sérült fájdalmát. A rögzítés történhet sínhez vagy az ép végtaghoz. A nyílt törésnél nem szabad a csontvégek összeillesztésével próbálkozni, mert fontos idegeket vághatunk el. Laza fedőkötéssel fedni kell a sebet, és a mentők megérkezéséig gondoskodni kell a nyugalomról.

2. melléklet A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

1. Általános elvek

1.1. A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek - nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 201 1. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a fővárosi, megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményekben) nevelésére, oktatására.

1.2. Az Irányelv célja

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,

- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,

_ a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,

- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,

- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,

_a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

1.3. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

1.3.1. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.

b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

1.3.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékosságból, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.

c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

e) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

1.3.3. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar típusa, súlyossága.

b) A fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.

c) A sajátos nevelési igényű tanuló

c.a) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,

c.b) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

a) az intézmény pedagógiai programjában,

b) a helyi tantervben

c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,

d) az egyéni fejlesztési tervben.

A fogyatékosság, a pszichés fejlődési zavar típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása,
2. a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés,
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

1.4. A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,

- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

1.5. A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.

- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

_ Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság" alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;

b) egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus - konduktív nevelés esetén konduktor - együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján _ szükség esetén megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,

- diszortográfia,

- diszkalkulia,

- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,

- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok; _hiperaktivitás és figyelemzavar, továbbá

- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, _gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,

- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

2. Pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

2.1. A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.

b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,

c) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,

d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,

e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

2.2.1. Diszlexia

Az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége

- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége _értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége _gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása

- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál _írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre

- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,

b) a rövid távú emlékezet,

c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,

d) a testséma biztonságának kialakítása,

e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,

f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,

g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,

h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,

i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,

j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,

k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

2.2.2. Diszortográfia

A helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együtt járástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak.

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonéma feldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngésség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,

- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,

- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása, - a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

2.2.3. Diszgráfia

Az írás grafomotoros jellemzőinek zavara.

Jellemzői _csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép, _szaggatott betűalakítás és betűkötések,

- rossz csukló, -kéz, - és ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség, - egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,

- kialakulatlan kézdominancia, _lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,

- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

a) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,

a) a testséma biztonságának kialakítása,

c) a vizuo-motoros koordináció fejlesztése,

d) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),

e) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,

f) sikertudat kialakítása.

2.2.4. Diszkalkulia

A számolási képesség specifikus zavara.

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,

- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai, _a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,

- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,

_ helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,

- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,

- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,

- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,

- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,

- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,

- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,

- figyelemzavar.

<u>A fejlesztés célja:</u>

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

<u>A fejlesztés feladatai:</u>

a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,

b) Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,

c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,

d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,

e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,

f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,

g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,

h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,

i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,

j) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,

k) az önérlékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

2.2.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,

- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,

_ az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,

- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása stb.),

- megkezdett tevékenység befejezetlensége,

- ingersorozatok hibás kivitelezése,

- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),

- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja

a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning, _a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése, _fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése, _feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartom továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön, - vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint

a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

_ a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek:

a) kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,

b) pszichoterápia,

c) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,

d) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,

e) önértékelési képesség fejlesztése,

f) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,

g) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel,

h) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

2.4. A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

2.4.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

2.4.2. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az Idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

2.5. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi céllá rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermek neurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációsnak is kiemelt feladata.

3. A látássérült (vak, aliglató, gyengénlátó) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

3.1. A látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép láshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0--0,33 (látásteljesítmény 0-33%) közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek a látótere - tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10^0, azaz teljes szélességében legfeljebb 20^0.

Ezen belül:

a) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik (vízus: 0);

b) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagytárgylátók (vízus: fényérzés -O, 1);

c) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1–0,33).

A vak, valamint a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglató tanulókat elsősorban a tapintó-halló életmód, a látásukat praktikusan jól használó aliglató tanulókat és a gyengénlátó tanulókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi.

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

-a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;

- a szemészeti állapot - prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

A látássérüléshez gyakran társulhat egyéb fogyatékosság is (pl. mozgás-, hallás- és értelmi fogyatékosság, részképesség-kiesés, autizmus).

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

3.2. A látássérült tanulók iskolai fejlesztése

3.2.1. A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során több fontos feladat megoldását vállalják: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemi-érzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezeken túl az esélyegyenlőség biztosítását a látássérülésből és az esetleg csatlakozó fogyatékosságból adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más - haptikus

(bór- és mozgásérzékelés együttese) és hallási - beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek - hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés - fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

3.2.2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A látássérült tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nat-ban alkalmazott szakaszolással.

Az első évfolyam tananyagának a helyi tantervben két évre történő elosztása a Braille-írásolvasás előkészítése, a matematikai fogalmak kialakítása, eszköz- és jelrendszerének elsajátítása, a környezet vizuális és tapintásos megismertetése miatt, valamint tanköteles, de nem iskolaérett gyermekek esetében indokolt.

A képzési szakaszok tervezésekor - az ép tanulókhoz hasonlóan - a látássérült tanulók nevelése során is figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztésnek speciális feladatai vannak az alábbiak szerint.

<u>Az alsó tagozaton</u>

- Az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, a mozgás és tájékozódás terén.

- Az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható, hallható, tapintható világ megismerése iránt a speciális segédeszközök használatával.

működő érzékszervek fokozott kihasználása.

- Az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez.

- Az önbizalom, a pozitív énkép alapozása.

- Felkészítés az ép látásúakkal való kapcsolatépítésre, a közösségbe való beilleszkedésre.

- Az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek elsajátítása, a szem védelme.

<u>A felső tagozaton</u>

- Az önállóság további fejlesztése, illetve - a különböző fokú látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében különösen - a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása.

- Az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé.

- Az akarati tulajdonságok (céltudatosság, kitartás) kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából.

- Az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában.

- Az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.

- Az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

_ Az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

3.2.3. A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van.

Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. A vak és gyengénlátó tanulók külön nevelését ellátó intézményekben működő egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulókra, családjukra és pedagógusaikra, az őket befogadó közösségekre, esetenként a látássérült tanulókkal kapcsolatba kerülő egészségügyi, hivatali dolgozókra.

_ A látássérült tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban kell megfogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi kiegészítések, eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).

- A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

_ Az együttnevelés eredményes megvalósulását szolgálja az Irányelv 1.5. pontjában leírtak érvényesítése.

3.3. A vak és a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

3.3.1. A Nat alkalmazása

A vak és az aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása általában lehetséges.

3.3.1.1. Fejlesztési területek - nevelési célok

A vak és aliglátó tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési területek, nevelési célok az irányadóak. A nevelési célok elérését a tanulók szemészeti és pszichés állapota egyénileg befolyásolja. A célok sérülés-specifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

- A vak, aliglató tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.

- Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét.

- Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a vak emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal.

- A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre.

- Tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- A vak és az aliglató tanulóknak fel kell készülniük arra, hogy - látássérülésük ellenére felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A testi és lelki egészségre nevelés

_ A vak, aliglató gyermekek ismerjék meg látássérülésük kórokát, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése, megerőltető testmozgás mértéke).

- Tisztában kell lenniük azzal, hogy a balesetek elkerülése csak megfelelő tájékozódási és közlekedési ismeretek birtokában lehetséges (pl. a megszokott haladási irány betartása a közvetlen környezetben, egyértelmű/állandó/számára jellegzetes stb. támpontok szerinti tájékozódás, a hosszú fehér bot használatának elsajátítása nagyobb térben).

- Ügyelniük kell a szem higiénéjének betartására, a fülészeti problémák mielőbbi kezeltetésére, a rendszeres orvosi ellenőrzés szükségességére.

- Az egészséges életmódra nevelés segítse a vak, aliglató tanulókat a betegségek megelőzésében, egészség megőrzésében.

- A vak, aliglató gyermekek számára is fontos a rendszeres mozgás, testedzés.

- Ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.

- Kerüljék - majd a felnőtt élet során is a káros függőségeket (l. alkohol, kábítószer, dohányzás).

- Szakember - (gyógy) pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítsége teszi lehetővé a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ld. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.

A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés a látássérülés figyelembevételével.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a vak, alig látó tanulóban is kialakuljon más emberek iránti empátia, segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A vak, alig látó tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.

- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.

A látássérült tanulóknak legyen lehetőségük bekapcsolódni a környezet óvásába. (Pl. akadálymentesen használhassák az iskolai szelektív hulladékgyújtót.)

Pályaorientáció

A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.

- Az iskola a változó társadalmi feltételekhez történő alkalmazkodás érdekében a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A vak, alig látó tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtó munka, a munkalehetőségek keresése iránt.

- A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal.

- Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokban rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

- A tanítási-tanulási folyamatban építeni lehet arra, hogy a vak, aliglátó gyermekek figyelme sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, emlékezetük terjedelme jobb, mint látó társaiké.

- Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális eszközök készségszintű használatát (pl. beszélő számítógép, olvasóeszközök, Braille-kijelző).

- Ismerjék meg a könyvtárak látássérülteket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár), azoknak a tanulásban betöltött szerepét.

- A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

3.3.1.2. A kulcskompetenciák fejlesztése

A vak és a látásukat praktikusan kismértékben használó alig látó tanulók iskolai nevelésénekoktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A látássérült tanulóknak is szükségük van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tudnak a változásokhoz. A Nemzeti alaptantervben és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

Anyanyelvi kommunikáció:

A vak és alig látó gyermek ismeretelsajátításában elsődleges szerepe van a verbális kommunikációnak. Törekedni kell arra, hogy a bő szókincs mögött tényleges tartalom legyen. Azokon a területeken, amelyek csak vizuálisan

érzékelhetők (pl. színek, fények, fényképek, festmények, távolság, monumentalitás érzékelése), a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt sokoldalú megközelítéssel, érzékeltetéssel lehet kialakítani.

A metakommunikáció használata (fej- és testtartás, a beszélő felé fordulás, távolságtartás, gesztus, mimika stb.) következetes nevelői ráhatással, különféle helyzetekben történő sok gyakoroltatással sajátítható el.

_ A vak és az alig látó tanuló legyen képes a kommunikációs helyzetek értelmezésére, a metakommunikáció részleges, tudatos elsajátítására, tudjon szóban és írásban a helyzetnek megfelelően kommunikálni.

- Tudjon információt szerezni virtuális csatornákon keresztül: használja a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket.

- Tanuljon meg udvariasan segítséget kérni és elfogadni.

- A pozitív attitűd magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Az idegen nyelv tudásával elősegíthető az esélyegyenlőség megvalósulása a társadalmi beilleszkedésben. Az oktatás során nagy hangsúlyt kap a hallás utáni tanulás, az adott idegen nyelv pontírásának elsajátítása. A vak tanuló sajátítsa el az önálló tanuláshoz szükséges eszközök használatát is.

Matematikai kompetencia

A speciális szemléltetés és tapintható segédeszközök használatával a súlyos látássérült tanuló képes elsajátítani a matematikai ismereteket, az alapkészségek megfelelő szintjére tud jutni.

- A matematika iránti pozitív attitűd magában foglalja azt a felismerést, hogy a világ rendje megismerhető. Segíti a mindennapi élet során adódó problémák megoldására való nyitottságot.

Természettudományos kompetencia

- A vak, és a látását praktikusan kismértékben használó alig látó tanuló a természet jelenségeit, folyamatait a valóságos tapasztalat során, a valóság megismeréséhez szükséges átalakított eszközök használata segítségével ismeri meg, pl. domború ábrákat, térképeket, modelleket használ.

_ Az így szerzett tudás birtokában a látássérült személy is képes cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosításáért.

- A sérülés-specifikus szemléltető eszközök a látássérült tanulóban is kialakítják az érdeklődést a természeti jelenségek megértése iránt.

Digitális kompetencia

_ A vak, és alig látó tanuló esélyegyenlőségének megvalósulása a tanulásban feltételezi az IKT eszközeinek használatát.

A tanulót a szabályos tízujjas gépírás tudása, a speciális képernyőolvasó programok, a látássérült embereket érintő weboldalak ismerete és használata segíti az információs társadalomba való aktív bekapcsolódásban.

Szociális és állampolgári kompetencia

- A súlyosan látássérült tanuló harmonikus életvitele szempontjából kiemelt jelentőségű a jó kommunikációs képesség kialakítása, a stressz-, frusztráció- és konfliktuskezelés.

Személyes és szociális jóléte érdekében rendelkezzen saját szembetegségével kapcsolatos ismeretekkel, legyen képes a higiéniai szabályok követésére, a tudatos egészségmegőrzésre.

- A pozitív attitűd magában foglalja a látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek, segítő szervezeteinek az ismeretét.

Kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia

- A látássérült egyén boldogulásához szükséges a képességeit figyelembe vevő egyéni tervek készítésére, életpálya - építésre való képesség, az általa választható foglalkozások körének ismerete, az alkalmazkodás a változó, kínálkozó lehetőségekhez.

Pozitív attitűdjéhez tartozik a sikerorientáltság, az eltökéltség a tanulással, a munkával kapcsolatos céljai elérése érdekében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- A vak és alig látó ember esztétikai, művészeti tudatossága magában foglalja azt a felismerést, mely szerint kreativitása kifejezésére előnyös kiemelkedő területként kezelni a zenét és az irodalmat.

- Pozitív emberi viszonyai alakításában hasznos, ha a látássérült egyén képes kis segítséggel saját külső megjelenésének esztétikumát biztosítani.

A hatékony, önálló tanulás

_ A vak és az alig látó tanuló képes kitartóan tanulni, ha ismeri saját képességeit, személyiségének erős oldalait. A leghatékonyabb tanulási módok elsajátításával, egyéni tanulási stratégia kialakításával alkalmassá válik a vakságból vagy az alig látásból fakadó hátrányok leküzdésére.

- A tanuló legyen tisztában azzal, hogy eredményességének alapfeltétele a következetes rend megtartása környezetében, taneszközei között.

Sajátítsa el a tanulást segítő különleges eszközök (pl. pontírógép, abakusz, számítógép kiegészítő programokkal stb.) készségszintű használatát.

A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró-, alkalmazkodó és kudarctúró képességet feltételez.

3.3.2. A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított. Az Irányelvben megadott módosítások figyelembevétele szükséges a helyi tanterv elkészítéséhez.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területen belül az írás-, olvasásrendszert a vak emberek számára a Braille-féle pontírás-rendszer alkotja.

Elsődleges feladat az írásos közlés és az olvasás Braille-féle alaprendszerének megismertetése, eszközi használatának kialakítása. Ehhez speciális eljárásokra, módszerekre és eszközökre van szükség (pl. hatrekeszes dobozok, gombás-, szögestábla, pontírógép).

Egyéb speciális feladatok:

- a pontírógép helyes használatának megtanítása,

- segítségadás a metakommunikáció értelmezésében, alkalmazásában,

- a Braille-könyvtár, a hangos könyvtár és a digitális könyvtár megismertetése.

- A többségi iskolában történő nevelés során többlet idő biztosítása szükséges az írás-olvasás jelrendszerének elsajátításához, valamint a köznevelési törvényben meghatározott egyéb alkalmakkor.

Idegen nyelv

Az idegen nyelv elsajátításához meg kell tanítani annak pontírásos betűhasználatát, valamint az elektronikus szótár kezelését. Az ismeretelsajátításban hangsúlyosabb szerepet kap a hallás útján történő nyelvtanulás.

Matematika

A matematika tanítása során elsődleges

- a számemlékezet fejlesztése, illetve a fejben történő műveletvégzés, a fejszámolás tempójának fokozatos erősítése,

- a négy alapművelet írásban történő végzése helyett az abakusz nevű speciális számolóeszköz használata,

- a logikus gondolkodást fejlesztő és a kombinatorikai feladatok minden témakörön belül nagyobb arányú szerepeltetése.

_ egyéb speciális matematikai eszközök használata, pl. adaptált körző; vonalzó, speciális koordinátatábla,

- a Braille matematikai jelek írásának, olvasásának megtanítása.

A geometria-tanítás célja a praktikus ismeretek bővítése. A szerkesztés, mértani modellezés speciális eszközökkel történik (mértani testek, speciális körzők, vonalzók, speciális rajztábla fóliával stb.).

Módszertani szempontból a folyamatos tevékenykedtetés kap kiemelt szerepet.

Történelem és állampolgári ismeretek, természettudomány és földrajz

- E műveltségi területek esetében cél, hogy a tanulók tájékozódni tudjanak a természeti és társadalmi környezetben, minél több közvetlen tapasztalatot, állandóan bővíthető ismeretet szerezzenek a természeti és társadalmi valóságról.

- A műveltségi területekhez kapcsolódó tantárgyak nyújtsanak sokoldalú lehetőséget a megfigyelőképesség, az emlékezet fejlesztéséhez, az információszerzés korlátozottsága következtében hiányos fogalmak tartalmi gazdagításához, a tapasztalati bázis kiszélesítéséhez. Ezért fontos, hogy sok konkrét érzékeltetéssel tényleges fogalmak alakuljanak ki a tanulókban.

- A tapintásos ismereteken túl jelentős szerepet kapnak a hangok által közvetített információk, szemléltetések.

- A földrajz és történelem, valamint a természetismereti tantárgyak oktatásánál speciális szemléltető eszköz a domború térkép, illetve a domború ábra - ám az ezeken történő tájékozódás sok előkészítést, gyakorlást igényel.

- A társadalmi ismeretek tekintetében meg kell ismertetni a tanulókkal a látássérültekre vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.
- Az etika keretében szerzett speciális ismeretek segítsék hozzá a vak, alig látó tanulókat látássérülésük feldolgozásához is, valamint tanulják meg, hogyan élhetnek a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel.

Művészetek

E műveltségi terület esetében a fejlesztési feladatok módosítására van szükség: a tárgy- és környezetkultúrára koncentráltan, illetve a művészeti alkotásokra vonatkozóan a vizuális érzékelés helyébe a tapintással történő érzékelés lép.

- A dráma és színház a tanulók térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, kapcsolatteremtő képességük, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.

- A vizuális kultúra keretében az alkotás elsősorban a domborúrajz elsajátítását jelenti, ami a síkban speciális módon készített ábrák elemzésével, értelmezésével, létrehozásával a többi szaktárgy (pl. geometria, földrajz, fizika, kémia) tanításához nyújt segítséget, fejleszti a tanulók absztrakciós készségét, kézügyességét. Speciális eszközei: fólia, rajztábla, vonalhúzók, körzők, sablonok stb. Ugyancsak kiemelt jelentőségű a térbeli ábrázolás alkalmazása (modellek, agyagozás stb.)

- A zenei nevelés keretében a hangjegyek rögzítése a Braille-kotta segítségével történik. A szolmizálás kézjeleit módosított formában lehet alkalmazni.

- A médiaismeret műveltségi részterületét hang által közvetítő médiarendszerek dominanciája jellemzi.

Technológia

- A műveltségi terület anyaga kiegészül a gépírással, a speciális hangkijelzéssel ellátott számítógép megismerésével. Ezen eszközök használatával olyan alapismeretek, jártasságok birtokába juttatjuk a vak, alig látó gyermekeket, melyek segítik a látókkal való kapcsolat

létesítését, a mindennapi életben adódó írásbeli ügyeik intézését. A „beszélő egységgel” vagy Braille-sorral kiegészített számítógépek, Notebook-ok kezelésének elsajátítása hasznos a továbbtanulás, az önálló ismeretszerzés szempontjából.

- A könyvtári ismeretek tartalmazza a Braille-, valamint az elektronikus könyvtárak használatát.

- A műveltségi terület alapját a Nat-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák. Jelentős a szerepe a látó személyekkel, közösségekkel való nyelvi és szociális érintkezésnek.

- A gyakorlati ismeretek tekintetében kiemelt szerepet kap a látássérültek pályaválasztását is megalapozó technikák beépítése a tananyagba.

- A speciálisan a látássérült személyek részére készült vagy adaptált háztartási eszközök (pl. kenyérvágó, folyadékszintjelző, aláíró sablon) használatának elsajátítása előkészíti a tanulókat az önálló életvitelre.

Testnevelés és egészségfejlesztés

- A rendszeres fizikai aktivitás a vak, alig látó tanulók nevelésében is kiemelt cél. A műveltségi területnek kiemelten kell szolgálnia az intenzív mozgás- és tájékozódásfejlesztést, a mozgásbiztonság kialakítását. A tartáshibák megelőzésére, korrigálására beépíthető a gyógytestnevelés tananyaga.

- Fontos, hogy a tanuló ismerkedjen meg a látássérültek sportolási lehetőségeivel (csörgőlabda, úszás stb.).

3.3.3. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg.

A habilitáció, rehabilitáció főbb területei:

a) az ép érzékszervek működésének intenzív fejlesztése (pl. hallás);

b) a meglévő látás megőrzése, fejlesztése - látásnevelés -, optikai segédeszközök használata;

c) beszédhiba-javítás; a nyelvi, kommunikációs készségek fejlesztése;

d) intenzív mozgásfejlesztés

- tapintás, finommozgás, a kézügyesség fejlesztése, a Braille-írás, -olvasás technikájának gyorsítása,
- a testkultúra kialakítása, a testtartási hibák javítása, indokolt esetben gyógytornász, szomatopedagógus bevonásával,

e) életviteli technikák

- a közlekedést, tájékozódást segítő ismeretek konkrét élethelyzetekben történő elsajátítása, alkalmazása

(tájékozódás-, és közlekedéstanár segítségével a fehér bot technikájának elsajátítása); környezetkialakítás,

- mindennapi tevékenységek (önkiszolgálás, háztartás stb.),

- a speciális tan- és segédeszközök használatának gyakoroltatása;

f) a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

3.4. A gyengén látó és a látásukat praktikusan jól használó alig látó tanulók iskolai fejlesztése

3.4.1. A Nat alkalmazása

A gyengén látó és a látásukat praktikusan használó alig látó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A gyengén látó, alig látó tanulóknak a tanuláshoz és a mindennapi életben való boldoguláshoz - látásteljesítményükhöz igazodó mértékben - különleges technikák elsajátítása szükséges: elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszközök, látássérültek számítástechnikai segédeszközei, programjai használata, szükség szerint Braille írás-olvasás, tájékozódás hosszú fehér bottal stb. E technikák ismeretanyaga az egyéni fejlesztési terv része.

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengén látó tanulók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

A gyengén látó és a látásukat praktikusan használó alig látó tanulók iskolai nevelésénekoktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A gyengén látó, alig látó tanulónak is szüksége van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tud a társadalmi környezet változásaihoz. A Nemzeti alaptantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

3.4.1.1. Fejlesztési területek - nevelési célok

A gyengén látó, alig látó tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. Mindkét csoportba tartozó tanulók számára biztosítani kell a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.). A nevelési célok sérülés-specifikus tartalmakkal egészülnek ki.

<u>Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés</u>

- A gyengén látó, alig látó tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.

- Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét.

_ Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a látássérült emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

_ Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal, tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.

- A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

_A gyengén látó, alig látó tanulók személyiségfejlődésének alakulásában alapvető szerepe van a megfelelő tanulási környezet kialakításának. Jelentős annak tudatosítása, hogy mindannyian felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakulásában.

- A látássérült gyermekeket, fiatalokat hozzá kell segíteni a kulturált magatartás elsajátításához, a fogyatékosságokat eltérő módon toleráló közösségekben jó emberi kapcsolatok kialakításához. Értelmi képességeik mellett érzelmi intelligenciájuk fejlesztése is szükséges személyes és szakmai sikereik érdekében.

_ Támogatást igényel a látássérülés tényének feldolgozása, az ebből adódó személyiségproblémák felismerése, kompenzációs készségek tudatos fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

_ A gyengén látó, alig látó tanulók ismerjék meg látássérülésük kórokát, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése).

- A tanulók sajátítsák el a higiénés szabályokat, a szem óvásának, tisztán tartásának módját, tartsák be a látáskímélő előírásokat.

- Ismerjék meg a szembetegségek miatt javasolt és ellenjavallt mozgásformákat, sportokat.

- Sajátítsák el a sportolás során is szükséges optikai segédeszközök helyes használatát (pl. úszószemüveg).

- Feladat a gyengén látásból, alig látásból fakadó fokozott balesetveszély megelőzése.

- A gyerekek, fiatalok ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.

- Kerüljék - majd a felnőtt élet során is - a káros függőségeket.

_ Szakember - (gyógy)pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítsége teszi lehetővé számukra a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.

- A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a tanulóban kialakuljon az empátia, a segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.

- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.

- A vizuális megfigyelés, képzelet, emlékezet fejlesztése előkészíti az adaptált ábrák; diagramok; grafikonok értelmezését; térképek használatát.

- A látássérült tanulót is hozzá kell segíteni a környezettudatos viselkedés elsajátításához.

Pályaorientáció

_ A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.

_ Az iskola a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt.

– A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal.

- Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokban rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

- Az iskola feladata a látásos megismerésben fennálló nehézségek kompenzálását segítő eljárások megismertetése, alkalmazásuk begyakoroltatása. Olyan tudást kell kialakítani, hogy a tanulók aktívan tudjanak szerepet vállalni a számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában.

- Az optikai segédeszközök (szemüveg, távcsőszemüveg, különböző nagyítók, elektronikus olvasókészülék stb.), és az önálló tanulást segítő speciális szoftverek alkalmazásának megtanítása.

- A tanulók sajátítsák el az iskolai könyvtár, az internet használatát, ismerjék meg a Magyar Elektronikus Könyvtárat.

- A látásteljesítményhez igazodó, egyénre szabott tanulási stratégia, célszerű rögzítési módszerek kifejlesztése.

_ A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, így a kooperatív tanulási technikáknak a megismertetését is.

_ A pedagógusok teendője, hogy segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

3.4.1.2. A kulcskompetenciák fejlesztése

Anyanyelvi kommunikáció

- A gyengén látó, alig látó tanuló számára a megfelelő látási kontroll hiányának következtében nehezített a kommunikáció, a metakommunikáció által terjedő információk érzékelése, megértése, feldolgozása és alkalmazása. Tanári irányítással képessé válik a kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök használatára (a beszédhang minőségének változtatása, az arckifejezések, gesztusok alkalmazása).

_ A tanuló az ismeretszerzés és az írásos kommunikáció során, szükség esetén a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket használ.

- A pozitív attitűd kialakítása magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció

- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló esélyegyenlőségét növeli a társadalmi beilleszkedésben az idegen nyelv tudása.

- Számára is szükséges a szövegfajták széles körének ismerete (irodalmi szövegek, újságcikk, honlap, levél stb.), segédeszközök (jegyzetek, ábrák, térképek) használata szövegek megértéséhez, alkotásához.
- A kompetencia része a tanulását könnyítő optikai segédeszközök készségszintű használata.
- A pozitív attitűd magában foglalja az idegen nyelvek iránti érdeklődést.
- Matematikai kompetencia
- Speciális szemléltetés és segédeszközök biztosítása mellett a gyengén látó, alig látó tanuló is ismeri és használja a matematikai jeleket, képleteket, modelleket, geometriai ábrákat, grafikonokat.

Természettudományos kompetencia

A gyengén látó, alig látó tanuló kompetenciája kiterjed a gyengén látással kapcsolatos biológiai és fizikai ismeretekre is.

Digitális kompetencia

- Az ismeretek kiegészülnek a szabályos, tízujjas gépírás elsajátításával.
- A digitális kompetencia felöleli a speciális képernyőnagyító-, olvasó programok használatát, a látássérült embereket érintő weboldalak ismeretét is.
- A tanuló képes a számára megfelelő tanulási/munkakörnyezet kialakítására, ahhoz segítség kérésére: megfelelő méretű monitor, másolóállvány, egyedi megvilágítás, speciális program stb.,

Szociális és állampolgári kompetencia

- A saját szembetegséggel kapcsolatos ismeretek megszerzése, higiéniai szabályok betartása, a látáskímélő életmód kialakítása.
- Fokozott figyelem a konstruktív kommunikáció képességének kialakítására, mások bizalmának elnyerésére, eredményes stressz-, frusztráció-, és konfliktuskezelésre.
- A látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek ismerete.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A gyengén látó és az alig látó tanuló, fiatal érvényesüléséhez egyéni életpálya építésre való képesség.

A sikerorientáltság, az innovációra való hajlam kialakítása.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- A gyengén látó és az alig látó tanuló látóképességétől függ képi gondolkodása, ábrázolási, önkifejezési készsége.
- Élményei, érzései színvonalas kifejezése erős kontrasztos hatást biztosító képalkotó technikák elsajátításával, a megfelelő rajzeszközök használatával, alig látás esetén pedig agyag mintázásával, plasztikával biztosítható.

- Tudatosuljon benne hogy társas kapcsolatai alakításában jelentősége van saját külső jelenése esztétikumának is.

A hatékony, önálló tanulás

- Az egyénileg szükséges optikai segédeszköz ismerete, készségszintű használata az önálló tanulás feltétele.
- A tanuló képes szokásrend kialakítására a megfelelő tanulási környezet megteremtésében: emelhető asztallapú munkaasztal, megfelelő világítás, optikai eszköz biztosítása stb.
- A hatékony tanulás feltétele a személyiség és a látássérülés szempontjából leghatékonyabb tanulási módszerek begyakorlása.
- A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró, alkalmazkodó és kudarctűrő képességet feltételez.

3.4.2. A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

- A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.
- A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi tartalmak a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza a tananyag elsajátításában, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.
- Minden műveltségi terület oktatásában érvényesüljön a látásteljesítményhez igazodó szemléltetés, a látássérülés tényét figyelembe vevő munkakörülmények kialakítása, a látóképesség kihasználására nevelés, valamint speciális tantárgyi módszertani eljárások alkalmazása, szükség esetén a feladatok megvalósításához hosszabb időkerete kijelölése, az egyéni adottságok figyelembevétele az értékelés során.
- Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

- A gyengén látásból, alig látásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon - a rehabilitációs célú tanórák keretének terhére magasabb óraszám biztosítása javasolt.
- Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt lehet, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót, a hangsúlyos olvasást érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele.
- Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretbe és taneszközökkel teljesít.
- Többlet idő biztosítása szükséges a helyesírási szótárak, lexikonok, a könyvtárak használatának megtanítására, az egyéni szükséglet szerint alkalmazott olvasókészülék, nagyító használatának begyakorlására.
- Kiemelt feladat a gyengén látó, alig látó tanulók segítése a metakommunikáció értelmezésében, önálló alkalmazásában.

Idegen nyelv

- Az idegen nyelvek tanulása a gyengén látó és az alig látó tanulók számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza. Ennek érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.
- A tanítás-tanulás folyamatát a hallás utáni tanulás hangsúlya jellemzi, ezért a hallási figyelem és az emlékezet fejlesztése szükséges.
- Az információs és kommunikációs technikák alkalmazási képességének fejlesztése, az elektronikus szótár használatának megtanítása javasolt.

Matematika

- A gyengén látó, alig látó tanulók matematika oktatásának is kiemelt területe a biztos számolási készség kialakítása, hangsúlyt fektetve a fejszámolási készség fejlesztésére, az ismerethordozók (feladatgyűjtemények, táblázatok, számológépek) használatára.
- A tanítás során használt eszközök, módszerek és a követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:
- szemléltetéshez és a tanulói munkához gyakran speciális (adaptált) eszközöket kell használni

(speciális vonalzó, körző stb.);

- a követő, alkotó képzelet fejlesztéséhez használt diagramok, grafikonok, ábrák legyenek könnyen áttekinthetők, kontrasztos színűek,
- a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedményeket tenni.
- Aa geometria tanítása során a vizuális észlelés lehetőség szerinti kiegészítése tapintásos megismeréssel.
- Az értékelés során engedmények tehetők a mérés pontossága, grafikonkészítés, térbeli építések, írásbeli munkák esztétikuma terén.

Történelem és állampolgári ismeretek

- A térben, időben történő tájékozódáshoz szükséges az adaptált történelmi térképek, használata, a térképjelek ismerete.
- Az interneten történő információgyűjtés során, szükség esetén optikai segédeszköz, speciális képernyőnagyító-, olvasó szoftver alkalmazása.
- A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:
- A gyengén látó, alig látó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást,
- Az etika keretében szerzett speciális ismeretek segítsék hozzá a gyengén látó, alig látó tanulót sérülése feldolgozásához is, valamint tanulja meg, hogyan élhet etikusan a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel,
- Ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

Természettudmány és földrajz

- A tanulók vizuális megfigyelőképességének fejlesztésével, széles tapasztalati bázis biztosításával (hallás, szaglás, tapintás kiegészítő szerepe) érhető el a tervszerű megfigyelés elsajátítása.
- Az IKT lehetőségeinek kihasználása: pl. kísérletek követése lassítási-nagyítási, gyors megismétlési lehetőséget biztosító videókkal.
- A teljes látást igénylő jelenségek megismertetése csak az ismeret szintjén szükséges (egyes fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytan).
- A tananyagba szükséges beépíteni a gyengén látással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre. A fizikai és kémiai műveltségtartalmak feldolgozása során gyakran szükséges a kísérletek adaptálása, gyengén látó, alig látó tanulók által követhetővé tétele (láthatóvá tétel, védőszemüvegek használata), önálló vizsgálódások, megfigyelések egyéni segítése.

A követelmények tekintetében - a balesetek elkerülése érdekében - a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.

- A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengén látó, alig látó tanulók számára használható térképeket - (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).
- Színvak tanulók számára speciális jelzések a térképeken.
- Filmek, fotók bemutatásához besötétíthető terem szükséges.
- A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljeskörűen, de a gyengén látó, alig látó tanulók által használt eszközzel kell eleget tenni.
- Alig látó tanuló számára engedmény adható a térképről történő helymeghatározás leolvasásában, távolságmérés pontosságában.

Művészetek

- A gyengén látó, alig látó tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségformáló hatása.
- Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe. A zenei jelrendszer megismeréséhez egyéni segítségnyújtás, gyakran nagyított kotta szükséges. Alig látó tanulók értékelésekor a kottaolvasásban a vizuális tájékozódás nehezített volta miatt engedményeket kell tenni.
- A dráma és színház a tanulók térbeli tájékozódásának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, alkotó- és kapcsolatteremtő képességük, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap. A tánc hozzájárul a látássérült tanulók mozgásbiztonságának növeléséhez, a látás-mozgás koordinációjának fejlődéséhez. Kívánatos a drámajáték, a tánc és a dramatizálás során a játékbátorság növelése, a közönség előtti megszólalás lehetőségeinek biztosítása.
- A vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett - elsősorban az alig látó tanulók esetében - a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik.
- Fokozottan szükséges az erős kontrasztos hatást elérő, a jó minőségű eszközök biztosítása
- látássérült gyermek számára megfelelő vizuális élmény megszerzéséhez.
- A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.

- A színvak, színtévesztő tanulók rajzeszközeit színmegjelöléssel kell ellátni. A szerkesztési feladatoknál a pontosság a látásteljesítmény függvényében követelhető meg.

Technológia

- A szabályos gépírás tanítása a gyengén látó, alig látó tanulók esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli feladataikat (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthessék el. A digitális kultúra tanítása során az alig látó tanulók számára a képernyő adaptálása vagy speciális képernyő nagyító-, olvasó programok alkalmazása szükséges.
- A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatán túl segíti a tanulókat, hogy megtanuljanak ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerjék meg az elektronikus könyvtárat és igénybevételét, a látássérülteket érintő információkat közlő weboldalakat.
- A műveltségi terület alapját a Nat-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák.
- A műveltségi terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengén látó tanulók mindennapi életvezetéséhez, mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.
- A gyengén látó, alig látó tanulók pályaorientációja szempontjából fontos, hogy hatékony fejlesztést kapjanak technikai jellegű munkafolyamatok tervezéséhez, kivitelezéséhez, munkakultúrájuk megalapozásához.
- Időtöbblet biztosítására van szükség a különböző anyagok többoldalú érzékleti megismerésére, az adaptált eszközökkel történő mérésre az egyéni igényeknek megfelelően.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a balesetmentes szerszámhasználatra, a látássérült emberek életvitelét segítő speciális eszközök használatára (beszélő mérleg, adaptált tűbefűző, mérőszalag stb.).
- Bizonyos munkatevékenységeknél tekintettel kell lenni a színtévesztő, színvak tanulók különleges igényeire.
- Speciális tartalmakkal egészül ki a közlekedési ismeretek, a háztartáskultúra témaköre. Ezeket a modulokat a technika és tervezés tantárgy részeként értékeli a tantárgyat oktató pedagógus az elektronikai tanulmányi rendszerben.
- Az értékelés során kapjon hangsúlyt a tanuló önmagához mért fejlődése, figyelmet az esetleg csatlakozó mozgássérülés.

Testnevelés és egészségfejlesztés

- A gyengén látó, alig látó tanulók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt.
- A rendszeres fizikai aktivitás kiemelt cél. A helyi tanterv a testnevelésnek a Nat-ban és a választott kerettantervben meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.
- A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:
- A mozgásbiztonság kialakítására, a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére, a tájékozódó képesség fejlesztésére,
- A helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

- A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelemvételével.
- Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengén látó, alig látó tanulókat a látássérültek sportolási lehetőségeivel és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

3.4.3. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellett az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengén látó, alig látó tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata), speciális IKT ismeretek átadása (pl. gépírás, nagyító-, beszélő szoftverek, laptop használat),

mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),

- az olvasási készség fejlesztése,
- tájékozódásra nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság),
- tapintó írás-olvasás alig látó vagy progrediáló szembetegségű tanulók esetében (Braille-írás, olvasás),
- személyiségkorrekció,
- diszlexia, dysgraphia, diszkalkulia,
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés,
- mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata),
- a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

3.5. A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása

A halmozottan sérült, vak, alig látó, gyengén látó tanulók nevelését-oktatását és optimális fejlesztését a gyógypedagógiai intézményeken belül működő speciális tagozatok biztosítják. A helyi tanterv kidolgozásánál a társuló fogyatékosságokra vonatkozó irányelveket együttesen kell alkalmazni. A halmozottan sérült látássérülteknél egyéni fejlesztési tervet is szükséges készíteni.

Az integrált nevelés-oktatásban résztvevő halmozottan sérült látási fogyatékos tanulók oktatásához a látássérültek intézményeiben létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények nyújtanak szak- és szakmai segítséget.

3. sz. melléklet

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák szabályozásáról a 20/2012. VIII. 31. EMMI rendeletének 64-73. § rendelkezik. Helyben szabályozandók a vizsga részei, követelményei és az értékelés. A tanulmányok alatti vizsgákat az iskolában vagy külön kérésre a kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottság előtt lehet tenni.

64. (1) A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

1.1. A továbbhaladás szabályai:

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a hivatalosan kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén 1 -3 tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónap második felében javító vizsgát tehet. /Háromnál több tantárgy esetén osztályismétlés/

A második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott; vagy az egyes tantárgy éves óraszámának 30%-nál többet.
- egyéni tanrendben végezte az évfolyamot.

1.2. A tanulmányok alatti vizsgák típusai:

Osztályozó vizsga:

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
b) tanulmányait egyéni tanrend szerint folytatja
c) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

d) 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet
e) egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-nál többet mulasztott
f) a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket és emiatt teljesítménye nem volt érde3mjeggyel értékelhető.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményét javítani nem lehet.

- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- Egy osztályozó vizsga - a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott kivétellel - egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Osztályozó vizsgának számít a szakképző iskolában - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint - szervezett beszámoltató vizsga is.

Különbözeti vizsga:

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét. különbözeti vizsgát kell tenni a nem tanult tantárgyakból is. A különbözeti vizsga tantárgyainak tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az igazgatónak határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Javítóvizsga:

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

a) a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,

b) a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Pótlóvizsga:

Amennyiben a tanuló az osztályozó, különbözeti vagy javítóvizsgáról igazoltan távol marad pótlóvizsgát tehet. A pótlóvizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letennie. Pótlóvizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

1.3. Tanulmányok alatti vizsgák szabályzata

65. (1) A különbözeti vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-ig terjedő időszakban, osztályozó és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

(2) Tanulmányok alatti vizsgát - az e rendeletben meghatározottak szerint - független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

(3) Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

(4) Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni.

Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

(5) A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az értékelés szabályait az iskola pedagógiai programjában kell meghatározni. A tanulmányok alatti vizsga - ha azt az iskolában szervezik vizsgabizottságának elnökét és az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

66. (1) A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

a) meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,

b) vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,

c) átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,

d) a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

(2) A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

(3) A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért. Az igazgató e feladata ellátása során

a) dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,

b) írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,

c) ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,

d) minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

(4/3.[1] A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

67. Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően - így különösen rajz, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program formájában - kell elkészíteni.

(2) Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.

(3) A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.

(4) Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.

(5) Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

68. (1) A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

(2) A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc.

(3) Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

(4) A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

a) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,

b) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,

c) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,

69. (1) Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidót kell biztosítani. A pótló vizsga - szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával harmadik vizsgaként is megszervezhető.

(2) Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráfja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola igazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Az iskola igazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskola igazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

(3) Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat - az üres és a piszkozatokat tartalmazó feladatlapokkal együtt - a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával - az időpont feltüntetésével - lezárja és a vizsgairatokhoz mellékeli.

(4) Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

(5) Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskola igazgatóját.

(6) Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik - a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő - pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságát mérlegeli, és

a) a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,

b) az adott tantárgyból - ha az nem javítóvizsga - a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy

c) amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az a) pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.

(7) A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

70. (1) Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.

(2) A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdi a vizsgát, amelybe beosztották.

(3) A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és amennyiben szükséges - kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.

(4) Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.

(5) A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.

(6) A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.

(7) A vizsgabizottság a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett. A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.

(8) Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.

71. (1) Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

(2) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.

(3) A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakvéleménnyel megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

a) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,

b) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le,

(4/[41] Ha a vizsgázónak a 68. (4) bekezdése alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kell kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

(4a)[142] Ha a vizsgázó a (3) bekezdés b) pontja alapján a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár felügyelete mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

(5) Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

(6) A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán elkövetett szabálytalanság esetében az igazgató az írásbeli vizsga erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.

72. (1) A gyakorlati vizsgarész szabályait akkor kell alkalmazni, ha a tantárgy helyi tantervben meghatározott követelményei eltérő rendelkezést nem állapítanak meg.

(2) A gyakorlati vizsgafeladatokat - legkésőbb a vizsgát megelőző két hónappal - az iskola igazgatója hagyja jóvá.

(3) A gyakorlati vizsgarészt akkor lehet megkezdeni, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétéről.

(4) A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

(5) A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához a vizsgázónak az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll a rendelkezésére. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztására vonatkozóan a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat

rendelkezéseket. Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.

(6) A gyakorlati vizsgarészt - a vizsgafeladatok számától függetlenül - egy érdemjeggyel kell értékelni. Az értékelésben fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a tanszak megnevezését, a vizsgamunka tárgyát, a végzett munka értékelését és a javasolt osztályzatot. Az értékelést a gyakorlati oktatást végző szaktanár írja alá.

(7) A vizsgázó gyakorlati vizsgarészre kapott érdemjegyét a vizsgamunkára, a vizsga helyszínén készített önálló gyakorlati alkotásra vagy a vizsga helyszínén bemutatott gyakorlatra kapott osztályzatok alapján kell meghatározni.

73. (1)[L43] A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi.

(2) A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, az 51. (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

(3) A tanuló kiskorú tanuló esetén a szülője - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

(4) A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságban nem lehet az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

74. (l) A tanuló félévi osztályzatáról a szülőt az értesítőben (az ellenőrzőben) kiállított félévi értesítőben kell tájékoztatni.

(2) Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be, a tanuló osztályzatát az év végi bizonyítványban is fel kell tüntetni.

(3) Ha a sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását ellátó iskola helyi tanterve, szakmai programja az évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.

(4) Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni. E rendelkezéseket kell alkalmazni abban az esetben is, ha a tanulót az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára vették fel.

(5) Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgáztató intézmény a tanuló osztálymunkájáról a törzslapon történő bejegyzés céljából három napon belül írásban értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről - figyelembe véve a független vizsgabizottság által

adott vagy a vendégtanulóként szerzett osztályzatot - az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

75. (1) Ha a tanuló - a szülő kérelme alapján - a tankötelezettségének egyéni tanrendben kíván eleget tenni, az erre irányuló kérelem benyújtásától számított öt napon belül az iskola igazgatója megkeresi a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot. A gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat az igazgató megkeresésétől számított tizenöt napon belül köteles megküldeni a véleményét.

(1 a)[L45] Gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő tanuló esetén az iskola igazgatója a tanuló nevelésbe vétele ügyében eljárni illetékes gyámhatóság véleményének beszerzése iránt intézkedik. Ha a tankötelezettség egyéni tanrendben való teljesítésének engedélyezését nem a gyermekvédelmi gyám kérte, az iskola igazgatója a kérelem benyújtásától számított öt napon belül kikéri a tanuló gyermekvédelmi gyámjának véleményét. A gyermekvédelmi gyám véleményét tizenöt napon belül köteles megküldeni.

(2) Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni tanrend szerint tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni tanrend szerint haladó tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni tanrend kötelességeiről és jogairól. Az egyéni tanrend szerint haladó tanuló az igazgató előzetes engedélyével vehet részt a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon. Az egyéni tanrend szerint haladó tanuló kérelemre felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra.

(3) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a nevelési tanácsadási feladatot, szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény szakértői véleménye alapján tanulmányait magántanulóként folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról

a) a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a szakvéleményt kiállító a nevelési tanácsadást ellátó intézménynek,

b) sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fővárosi, megyei utazó gyógypedagógusi hálózat keretében kell gondoskodni.

(4) Az iskola köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról akkor is, ha szakorvosi vélemény alapján otthoni ellátás keretében részesül tartós gyógykezelésben, és emiatt magántanulóként folytatja tanulmányait.

76. (1) Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

(2) Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.

77. A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

II. HELYI TANTERV

Miskei Tóth Menyhért Általános Iskola

1.1 Az új NAT 2020-hoz igazított helyi tanterv

A helyi tantervben a kerettanterv nem kerül előírásra. Az egyes tematikai egységek között osztódik el. A rendelkezésre álló időkeretet a tantárgyankénti tanmenetekben jelenik meg, melynek célja gyakorlás, elmélyítés, az alkalmazható tudás megszerzése vagy a képességek fejlesztése.

1.2. Az új NAT 2020-hoz igazított helyi tanterv óraszámai

ALSÓ TAGOZAT				
tantárgy / osztály	1.	2.	3.	4.
magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1
matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
etika / hit- és erkölcstan	1	1	1	1
környezetismeret			1	1
idegen nyelv (angol)				2
ének-zene	2	2	2	2
vizuális kultúra	2	2	2	1
technika és tervezés	1	1	1	1
digitális kultúra			1	1
testnevelés	5	5	5	5
összesen	24	24	24	25

FELSŐ TAGOZAT				
tantárgy / osztály	5.	6.	7.	8.
magyar nyelv és irodalom	4	4+1	3+1	3+1
matematika	4	4	3+1	3+1
történelem	2	2	2	2
állampolgári ismeretek				1
hon- és népismeret	1			
etika /hit és erkölcstan	1	1	1	1
természettudomány	2	2		
kémia			1	2
fizika			1	2
biológia			2	1
földrajz			2	1
angol nyelv	3	3	3	3
ének-zene	2	1	1	1
vizuális kultúra	1	1	1	1
dráma és színház		1		
technika és tervezés	1	1	1	
digitális kultúra	1	1	1	1
testnevelés	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
összesen	28	28	30	30

A kerettantervben meghatározott tananyag feldolgozására, továbbá gyakorlásra használható 100%-ban az óraszám. Ehhez a szabadon választható órák külön jelölésre kerültek a táblázatban.

1.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- - Csak olyan felszerelés (ruházat, eszköz) beszerzését, megvásárlását kérjük a szülőtől, amelyeket a miniszter hivatalosan engedélyezett, és az órákon feltétlenül szükségesek, nélkülözhetetlenek a tananyag elsajátításához és minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell, minden tanuló számára beszerezhető.
- Tanév közben a tanév eleji döntésünket nem változtatjuk meg.
- A szükséges eszközökről a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk
- A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!

az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.

- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
- Tartalmilag legyen jól érthető, koherens, a tantervünkhöz igazodó!
- A tankönyv nyelvezete, külalakja, megjelenése igazodjon a gyerek életkori sajátosságaihoz!
- Egy tantárgy esetében az alsó, illetve a felső tagozat lehetőleg egy tankönyvcsaládot használjon!
- Alapvető elv: az alsósok táskájának tömege a napi taneszközökkel együtt elviselhető legyen! A tömege a jövőben lehetőleg fokozatosan csökkenjen!
- Két szakmailag egyenértékű taneszköz közül mindig az olcsóbbat használjuk!

1.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Kompetencia alapú oktatás

A Kormány 202/2007. (VII. 31,) rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott elvek, célok, feladatok a helyi sajátosságokhoz, egyéni tanulási utakhoz alkalmazkodó dokumentumokban öltenek testet, a Nat szellemisége érvényesül bennük.

A Nat szellemiségét a Magyar Köztársaság Alkotmánya, a magyar törvények, kiemelten a közoktatásról szóló törvény, valamint az emberi jogokról, a gyermek jogairól, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogokról, a nemek közötti egyenlőségről szóló nemzetközi dekrétumok és magyar jogforrások határozzák meg. A Nat olyan iskola működését segíti megvalósítani, amelyben a demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a

személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, nemzet, az európai nemzetek közössége, az emberiség) együttműködésének kibontakoztatása, a népek, nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlősége, a szolidaritás és a tolerancia értékei alapján szerveződnek a tanítási-tanulási folyamatok. A Nat olyan iskolarendszert kíván erősíteni, amely az esélyegyenlőség megvalósulását segíti.

Az oktatásnak - mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt - alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához. A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képzi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

A Nat gyerekek, a serdülök es a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges fejlesztési feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Ez akkor lehet eredményes, ha az intézményünk pedagógiai programja (ezen belül helyi tanterve) teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához. A Nat olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, személyiségének a fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési célokkal adekvát tanítási folyamat, tevékenység. A Nemzeti alaptanterv azt a felfogást képviseli, hogy a tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A Nemzeti alaptanterv meghatározza az Iskolai nevelés-oktatás közös értékeit. Minden iskolának gondoskodnia kell arról, hogy tanulói elsajátítsák az alapvető erkölcsi normákat, kompetenciákat. Az iskolák felelőssége annak meghatározása, hogy ezek a normák, kompetenciák milyen műveltségi területek részeként és hogyan kerülnek elsajátításra.

2/4/1. Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

2/4/2. Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése és íráskészség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

2/4/.3. A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia - eltérő mértékben - felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

2/4/.4. A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

2/4/.5. A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

2/4/.6. A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

2/4/7. A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá, ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

2/4/.8. A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

2/41.9. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót, s a mozgóképet.

Alapelvek

Oktató-nevelő munkánk során személyiségfejlesztés érdekében az alábbi alapelveket tartjuk szem előtt:

- Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a gyermekközpontú nevelés áll. Feladatunk a személyiség sokoldalú fejlesztése és az általános emberi értékek továbbadása.

- Az iskolában minden tanulónak esélyt kell kapnia szociokulturális hátrányok leküzdésére.

- Kiemelten kezeljük az iskolába járó sajátos nevelési igényű (hallássérült, beszédhibás, gyengénlátó stb.) tanulók beilleszkedését. Tantárgyi munkájukat az EGYMI és a Nevelési Tanácsadó szakemberei közreműködésével segítjük.

- Erősítjük a hazához való kötődést, nemzeti kultúránk, kulturkincsünk, hagyományaink ismeretét, ápolását.

- Formáljuk világszemléletét, önismeretét, önértékelését, valamint a másság tiszteletére és elfogadására nevelünk.

- Ápoljuk anyanyelvi örökségünket, a szép magyar beszéd használatára nevelünk. - Gondot fordítunk a kulturált viselkedés szabályainak ismeretére, helyes alkalmazására az emberi kapcsolatok ápolásában.

- Tanulóinkat a család szeretetére, megbecsülésére neveljük.

- Tanúsítson tiszteletet, megbecsülést tanuló társai, tanárai, az iskolában dolgozók iránt.

- Becsüljék a munkát, végezzenek az életkoruknak megfelelő tevékenységeket.

- Reális képet alakítsanak ki önmagukról pályaválasztásukkal kapcsolatban, lelkiismeretesen készüljenek fel a választott továbbtanulásukra.

- Biztosítjuk az egészséges életmód kialakulásának feltételeit, az egészség megóvására nevelünk.

- Gondot fordítunk a természet szeretetére, a természet- és környezetvédelemre, a környezeti károk megelőzésére.

- Vegyék észre a szépet, reálisan értékeljék a körülöttük levő világot, tevékeny szerepet vállaljanak annak formálásában.

Célok:

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi - erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, melyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Ennek érdekében:

Célunk az, hogy tanulóink az alkalmazni képes tudás birtokosai legyenek, modem korunk igényeinek megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek.

- Alapfeladat a 6-16 éves korosztályt megtanítani az alapkészségekre, nyitottá tenni őket a folyton változó világra, képessé tenni a tanulókat arra, hogy kérdezni tudjanak a körülöttük zajló eseményekre, változásokra.

- Iskolánk a tehetséggondozásnak és felzárkóztatásnak egyaránt színtere. A gyermek személyiségét, képességeit figyelembe véve a teljesítmény-centrikusság harmóniájára törekszünk.

- A megszerzett szilárd ismeretek birtokában megfelelő életcéllal rendelkező, kreatív egyéniségek lépjenek ki iskolánk falai közül.

- Célunk továbbá, a személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.

- Lehetőleg minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat.

- A 8. osztály elvégzése után minden tanuló, a neki legjobban megfelelő középfokú iskolában folytathassa tanulmányait.

Olyan színvonalon és mértékben biztosítsuk iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy gyermek és szülő egyaránt érezze: minden esélye megvan a gyermeknek az értelmi és érzelmi fejlődésre.

Olyan iskolát szeretnénk, ahol diák, pedagógus és szülő egyaránt jól érzi magát, és együttműködő társként dolgozik a közös cél elérése, a jövő nemzedékének felnevelése érdekében.

Munkaformák, módszerek

A kulcskompetenciák fejlesztése érdekében az iskola pedagógusai által alkalmazott munkaformák és módszerek:

Módszertani elemek:

- óvoda-iskola átmenet
- hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás.
- habilitációs és rehabilitációs tevékenység
- az inkluzív nevelés
- attitűdváltást segítő programok pedagógusoknak
- multikulturális tartalmak
- tanórai differenciálás (heterogén csoport.)
- kooperatív tanulás
- a drámapedagógia eszközei
- tevékenységközpontú pedagógiák eszközei projektmunka (egyéni és csoportos) - prezentációs technikák
- tanulói értékelési formák gazdagítása
- módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére
- digitális távoktatás alkalmazása (szükség esetén)

A tanulásszervezés módszerei:

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita

- A kooperatív tanulás elengedhetetlen szükséglet a későbbi munkára való felkészítésben, hiszen olyan, feltétlenül fontos és elengedhetetlen képességeket fejleszt a diákokban, mint a figyelem, empátia, felelősségvállalás, önzetlen segítés, kommunikáció, szervezőkészség, tolerancia.
- A kooperatív tanulás alkalmas az iskolai kudarcok nagymértékű csökkentésére, a tanulási kedv és sikerélmény és eredményesség biztosítására.
- A kooperatív tanulás olyan módszereket tartalmaz, amelyek egyaránt alkalmazhatók a tanulásban és a tanórán kívüli tevékenységekben is.

A résztvevő pedagógusokra és iskolákra gyakorolt hatás:

- A pedagógusok megismerkednek a kooperatív tanulás alapmódszereivel. Az optimális, kooperatív tanulás programját ismerő, annak gyakorlati alkalmazására felkészült pedagógusok képessé válnak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, eltérő képességekkel és különböző tanulási készültséggel rendelkező gyerekek sikeres tanítására.

- A résztvevő iskolákban módszertani megújulás és szemléletbeli változás jön létre, a tantestületi elkötelezettség nő a közös munka eredményeképpen nő az összetartás, a szemléletbeli hasonlóság.

- A pedagógusok önbecsülése, a hátrányos gyerekekkel végzett munka iránti motiváltsága munkájuk sikere alapján nő.

A diákokra gyakorolt hatás:

- Megszűnik, de mindenképpen csökken a tanulásszervezési hiányosságokból fakadó lemaradás, bukás, a speciális iskolába kerülés egyedi esetté, a normál intelligenciaszint alatti vagy sérült értelmű gyermek esetivé válik.

- A különbségekre figyelő tanulásszervezés csökkenti azokat a kényszereket, amelyek a gyermekek természetes életkorból adódó életszükségleteit korlátozzák. Ezáltal csökken a szorongás, a kompenzáló viselkedés, és a gyerekek és szüleik számára elfogadhatóbbá válik az iskola szabályrendszere.

- A fentiek a gyermekek életkorának megfelelő, aktivitást igénylő és biztosító, az alternatív iskolák gyakorlatában már bevált tevékenységrendszer növeli a tanulás élményszerűségét, s ez a gyerekek egész iskolai életére kiható motiváló tényező.

- A program tevékenységrendszerével, megfelelő tanulásszervezéssel a résztvevő pedagógusok valamennyi tanítványa elsajátítja a kooperatív tanuláshoz szükséges készségeket: - együtt működési készség, figyelem, elfogadás, megfelelő kommunikációs készség, tolerancia egymás iránt. Segítőkészség, figyelem, egymásért és önmagáért való felelősségérzet, felelősségvállalás készségét, csökkentve ez által a lemorzsolódás esélyét. A gyerekek egységes és eltérő szükségleteire figyelő tanulásszervezési módszerek lehetővé teszik és szolgálják az egyéni fejlődést, melynek következtében csökken a teljesítménykudarc, és a következményeként fellépő viselkedés- és magatartászavar.

A diákok tanulási körülményeinek javulása mellett, a tanórán kívüli tevékenységük is színesebbé válik, csoportfejlesztő, kommunikációfejlesztő és gondolkodásfejlesztő hatása az életük egyéb területén is érezteti hatását

1.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.

1.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,

- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

1.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;

- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;

- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módok.

1.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,

- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

1.5 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. 5 (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

A napjainkra jellemző inaktív életmód következtében a gyermekek fizikai terhelése fokozatosan csökken. A felgyorsult élettempó, az idegrendszert érő negatív hatások egészségre ártalmas következményeit egészségesebb életmódra való törekvéssel ellensúlyozhatjuk:

- rendszeres testedzéssel - helyes táplálkozással - szűrővizsgálatokkal - káros szenvedélyek nélküli életvitellel

<u>A jó közérzet piramisa az alapoktól építkezve:</u>

1. tudatos testgyakorlatok
2. megfelelő étrend
3. testsúlyellenőrzés, fizikai állapot tüneteinek kontrollálása
4. káros szenvedélyek nélküli életmód
5. stressz hatások kezelése, konfliktuskezelés

6. önmagunk iránt érzett felelősség a szükséges változtatások felismeréséhez és megvalósításához

A Nemzeti alaptanterv és a közoktatási törvény előírásai szerint az igények, sajátosságok, törekvések és lehetőségek figyelembevételével készített pedagógiai programban a kötelező és választható órák száma nem teszi lehetővé a mindennapi testedzési kötelezettség gyakorlatban való teljesítését. A hatékonyság, eredményesség szempontjából előnyösebb a kötelező forma, ezért a kötelező tanórai óraszámokat a maximumon állapítottuk meg.

Mindennapos testedzés: sportlétesítményeink tornaterem, műfüves pálya biztosítják a mindennapos testedzés feltételrendszerét a tanórákon, napközis és tömegsport foglalkozásokon.

1-4. osztályokban a tanulók játékos egészségfejlesztő testmozgásban, az 5-8.-os diákok a délutáni sport foglalkozások keretében vehetnek részt testedzésen, igényeik szerint naponta.

A testnevelésórán képesség szerint differenciálunk. A könnyített testnevelésre utalt tanulókat differenciáltan foglalkoztatjuk. A gyógytestnevelésre javasolt gyerekeket a tanórai foglalkozások mellett, az iskolaorvos és szakorvos véleménye alapján gyógytestnevelés foglalkozásra és gyógy- úszásra irányítjuk.

A pedagógusok fejlesztik a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

1.6 A tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére szervezett egyéb foglalkozások időkerete, felhasználása.

évfolyam	tanuló heti óraszáma	osztályok heti időkerete	különbözet
1.	25	52	27
2.	25	52	27
3.	25	52	27
4.	27	55	28
5.	28	51	23
6.	28	51	23
7.	31	56	25
8.	31	56	25

Az időkeret felhasználása

- Tanulószoba, felügyelet, ebédeltetés
- Tehetség kibontakoztatására szervezett foglalkozások
- Hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása
- BTM rendellenességgel diagnosztizált tanulók fejlesztése

- Első - negyedik évfolyamos tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált egyéni fejlesztés
- Szakkörök
- Középiskolai előkészítők (matematika)
- Iskolai sportkör
- Iskolai és intézményi versenyek, vetélkedők

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások igénybevételének lehetősége

Mindennapos testnevelés

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a következőt tartalmazza:

Nemzeti köznevelésről szóló törvény 27.5

(11) Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében.

Amíg jogszabály másként nem írja elő, addig az alábbiak érvényesek iskolánkban:

Fő szabály:

1. órarendbe illesztve heti 5 testnevelés óra van minden évfolyamon

2. minimum 2óra/hét az órarendben a nap végén (utolsó óra) kerül elhelyezésre

2.) A szülő, ha kikérte gyermekét a testnevelés óráról, tudomásul veszi, hogy az iskola ezen órák alatt a tanuló számára felügyeletet nem biztosít.

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások igénybevételének lehetőségei

1. Az intézményben a tanulók számára az alábbi tanórán kívüli foglalkozások működhetnek:

a) szakkör

b) iskolai sportkör

c) tehetségfejlesztő foglalkozások

d) továbbtanulásra előkészítő foglalkozások

e) felzárkóztató foglalkozások, egyéni foglalkozások

f) tanulószoba

h) középiskolai felvételi előkészítő

A tanórán kívüli foglalkozásokra való jelentkezés önkéntes. Május 20-ig fel kell mérni hány tanuló, milyen nem kötelező tanórai órán kíván részt venni, Szülő nyilatkozik. A jelentkezés után a foglalkozásokon való részvétel kötelező. Az esetleges hiányzást igazolni kell.

A nyilvántartásba vétel után minden foglalkozásról naplót kell vezetni.

Az osztályfőnökök a tantervi követelmények teljesítése, a nevelőmunka elősegítése érdekében évente egy alkalommal osztályaik számára tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A tanulók részvétele a kiránduláson önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. A tanulmányi kirándulásra rendelkezésre álló tanítási napok számát az iskola éves munkatervében kell meghatározni. A kirándulás tervezett helyét, idejét az osztályfőnökök osztályfőnöki munkatervükben rögzítik.

Túrákat, kirándulásokat, táborokat az iskola nevelői, szülői az igazgató előzetes engedélyével szervezhetnek.

2. A tehetséges tanulók fejlődésének elősegítése érdekében az iskola tanulmányi, sport és kulturális versenyeket, vetélkedőket szervez. A versenyek megszervezéséért, a tanulók felkészítéséért a szaktanárok, illetve a munkaközösségek felelősek.

3. Az iskola az azt igényló tanulók számára étkezési lehetőséget (menzát) biztosít.

4. A tanulók önképzésének, egyéni tanulásának segítésére könyvtár működik.

2.7 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

TEHETSÉGGONDOZÓ, FELZÁRKÓZTATÓ ÉS EGYÉNI FOGLALKOZÁSOK

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetségek tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

MÚZEUMI, KIÁLLÍTÁSI, KÖNYVTÁRI ÉS MŰVÉSZETI ELŐADÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ FOGLALKOZÁS

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését segítik a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. A tanulók részvétele ezeken a foglalkozásokon-önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

SZABADIDŐS FOGLALKOZÁSOK

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.) A tanulók részvétele a szabadidős rendezvényeke önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Tanulmányi kirándulások

Az éves munkatervben előzetesen fel kell tüntetni osztályonként a tervezett tanulmányi kirándulásokat a megvalósítás hónapjában.
A tanulmányi kirándulások munkanapokon és tanítás nélküli munkanapokon kerülhetnek megszervezésre. Pihenőnapokon, tanítási szünetekben kizárólag csak önkéntes alapon szervezhetők fakultatív programok kirándulások, amelyen való részvételre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák, tekintettel arra, hogy a foglalkoztatottnak heti két pihenőnapot biztosítani szükséges.
A pedagógus a tanulmányi kirándulás tervezetét az iskola igazgatójának a kirándulást megelőző legalább 1,5 hónappal korábban írásban bejelenti és megküldi (helyszínét, kísérők nevét, szálláshelyét, utazás módját, indulás és érkezés tervezett idejét).

A rendes munkaidőt meghaladó tanulmányi kirándulásokat a fenntartónak engedélyeznie kell.

A tanulmányi kirándulásokra vonatkozó szabályok:

- Tanulmányi kirándulás osztályonként egy tanévben legfeljebb egy alkalommal szervezhető.
- A testvérvárosi kapcsolatok, Határtalanul programok, egyéb táborok, fakultatív programnak minősülnek, amelyre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák részvételre, rendkívüli munkavégzés nem rendelhető el.
- A tanulmányi kirándulások időtartama:

Általános iskolában maximum 1 napos program szervezhető:

  - az alsó tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 17:00 óráig vissza kell érkezni
  - a felső tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 20:00 óráig vissza kell érkezni
- A kirándulás részleteiről és annak várható költségeiről a szülőket írásban kell tájékoztatni, valamint kérni a hozzájárulásukat a részvételre és a költségek vállalására vonatkozóan.
- A szülők kezeljék a kirándulással kapcsolatos befizetéseket.
- A tanulmányi kirándulások esetén a rendes munkaidőt (napi 8 óra időtartam) meghaladó időintervallumra számolható el díjazás, ez az időtartam tekinthető rendkívüli munkavégzésnek.
- Legalább 4 héttel a kirándulás megvalósulása előtt az intézmény igazgatója a rendkívüli munkavégzés elrendelésére vonatkozó engedélykérő lapot megküldi a fenntartó részére.
- Amennyiben a fenntartó engedélyezi a rendkívüli munkavégzés elrendelését, arról intézmény igazgatója tájékoztatja a pedagógusokat.
- Az intézmény igazgatója kirándulás lebonyolítását követő legkésőbb 5 napon belül a teljesítésigazolást megküldi a fenntartónak.

1.8 Projektoktatás

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. A projektmódszer legfontosabb értéke maga a munkafolyamat. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés (kooperativitás)

Mindenki saját képességei, egyéni tapasztalatai alapján járul hozzá a csoport munkájához. A munkafolyamat eredménye a produktum, amely lehet:

tárgy, játék, társasjáték, modell (minta a valóság tanulmányozásához, terv, pl. szabásminta stb.), makett (gép, eszköz, kicsinyített alkotás), előadás, színdarab, magnófelvétel, videofelvétel, fénykép, írásmű, művészeti alkotás, kiállítás, összetett alkotások, bemutató, tabló, diagram, elméleti megoldás, rendezvény, ünnepély, egyéb.

A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és a közös tevékenységre épít. Egyik fő jellegzetessége a résztvevők nagyfokú szabadsága, önállósága. A projektmódszer alkalmazásával kilépünk a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretekből. Az ismeretszerzés a különböző tevékenységek során alkotó módon történik. Nem a pedagógus adja át az ismereteket, hanem a tanulók szerzik meg azokat a tevékenységek során. Tanítás, ismeretátadás, ismeret felhalmozás helyett a tanulás az ismeretszerzés és a képességfejlesztés kerül előtérbe. A projekt megvalósítása során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítésén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van. Ha ez valóban sikerül, akkor érvényesülhet a projekt didaktikai hármas alapelve: átélés - ismeretszerzés - megértés.

„A projektoktatás olyan oktatási stratégia, mely egyrészt a sajátos célok elérését, a valós életet integráló és reprezentáló tanulási tartalommal, a komplex szemléletmódot segítő, tevékenységközpontú, feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formákkal, módszerekkel, technikákkal, eszközökkel, az iskolai keretet kitágítva természetes tanulási környezetben valósítja meg."

A projektoktatás metodikai lépései

Tervezés, témaválasztás:

- Az adott (projekt) probléma megoldásához vezető cél felismerése, megértése
- További konkrét problémák, részcélok megfogalmazása
- Egyéni vagy önkéntes alapon csoportok kialakítása
- Választás a megfogalmazott problémákból
- Megoldási terv készítése, konkrét feladatok megfogalmazása

- Tanári együttműködés, segítség a célok megfogalmazásába, csoportok szervezésében, a terv elkészítésében

Kivitelezés

- Feladatelosztás megszervezése, az adatgyűjtés színhelyeinek kiválasztása, megállapodás az adatközlők személyében
- Aktív kivitelezés az egyéni, páros vagy csoportos munka során. Együttműködés, a szükséges eszközök, különböző munkatechnikák, közösségi, kommunikációs és tevékenységi formák kialakítása, tantárgyi ismeretek integrációja, önálló kutatás
- Differenciált segítség adása szükség szerint

Felülvizsgálat

- a produktum bemutatása a csoportok előtt
- A projekt értékelése:

- tanulói önértékelésnél a középpontban a projekt készítésének folyamata a csoportok értékelésének középpontjában a bemutatás áll.
- a szükséges javítások elvégzése

A projekt közzététele:

- az eredmények, a produktum nyilvánosság elé tárása (a termék bemutatása, beszámolók, viták, bemutatók, kiállítások, előadás stb.)
- felvetődő kérdések (az értékelés, bírálat, visszajelzések tükrében) megbeszélése, esetleg új projektek tervének megfogalmazása

A projektmódszer pozitívumai:

- A tanulók kezdeményező, aktív szerephez jutnak.
- Saját érdeklődésük vezeti őket, így a motiváció igen erős.
- Fejleszti a kommunikációs és szociális képességeket, a kreativitást, az ismeretszerzési képességet, a problémamegoldó és analitikus gondolkodást, az önállóságot, a kooperációt, a tervezést, az alkalmazkodást, az időbeosztást, az információk megosztását.
- Az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítását indirekt úton biztosítja.
- Saját képességeiknek megfelelően tudnak részt venni egy-egy probléma megoldásában.
- Konkrét, hasznosítható, gyakorlati tudást nyújt.
- Lehetőség nyílik újfajta tanár-diák kapcsolat kialakítására.
- örömteli, stressz-mentes együttműködést biztosít.
- Előmozdítja a pedagógusok szakmai együttműködését, így javítja a tantestület összetartását
- Megvalósul az egymástól történő tanulás elve.

Nehézségek a módszer alkalmazásakor

- A kiváló tanulók egyéni kognitív teljesítménye nem biztos, hogy mindig összhangban áll a csoport által vállalt célokkal, feladatokkal
- Nehezen tervezhető a munka
- Nagyobb az alapzaj
- Jól felkészült pedagógusok együttműködése szükséges
- Nagy létszám esetén nem alkalmazható

Új technikák bevezetésének feltételei

Ha a tantestület egyet ért abban, hogy a hagyományos módszerek mellett szükség van kooperatív, együttműködésre nevelő módszerek alkalmazására, megpróbálkozhatunk az új technikák bevezetésével.

El kell fogadni, hogy

- újfajta tanár-diák viszony kialakítására van szükség (tanulói döntések, választások, demokratikus légkör)

- a projekt megvalósítása során felborul a hagyományos iskolai tanítási rend: változik az időbeosztás, a tantárgyak között elmosódnak a választóvonalak, gyakran az osztálykeretek is felbomlanak

- a projekt - és egyéb kooperatív tevékenység - hagyományos osztályzattal nehezen értékelhető

- a projekt megtervezésekor a pedagógusoknak alkalmazkodni kell egymás igényeihez

A projektmódszer, nagyfokú szervezőkészséget, lényegtátást és folyamatos szakmai fejlődést kíván meg a tanároktól: meg kell teremteni az egyes műveltségi területek közötti összhangot, biztosítani kell a zavartalan körülményeket, a jó hangulatot stb. Fő feladata az együttműködés elősegítése, a munka összehangolása és a differenciált segítségnyújtás.

Projektoktatásunk:

5. osztály:

Hon-és népismeret: A magyar parasztházak (Kalocsa -Táj ház, Paprika Múzeum)

6. osztály:

Természettudomány: A víz, vízpart élővilága (Kobolya - holtág)

5-6-7-8.osztály:

Vizuális kultúra: Tóth Menyhért iskolánk névadója (Emlékház, életrajz, alkotói életút)

6. osztály:

Történelem: Az egyház (Kalocsa-Érseki kastély, Kincstár)

5-6-7-8.osztály:

Technika és tervezés, természettudomány: Vaskút-szeméttelep- szelektív hulladékgyűjtés. Tudatos vásárlás, főzés.

8. osztály:

A Föld napja

1.9 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés. A szociális hátrányok enyhítést segítő tevékenységek

1.9.1 Helyzetfeltárás

- A tanulók szociális hátrányainak felderítése, nyomon követése az osztályfőnök felelőssége

- Az esélyegyenlőségi program alapján a hátrányos helyzetű tanulók segítése, a 3H feltárása

- A szélsőségesen hátrányos, illetve veszélyeztetett tanulókra vonatkozó adatok egyeztetése az ifjúságvédelmi felelőssel, aki a tanuló helyzetét szintén figyelemmel kíséri.

1.9.2 A tanuló szociális támogatásának elbírálási szempontjai

- a szülő/k és gondviselő/k családi helyzete, munkaviszonya
- a szülők jövedelme
- eltartottak száma - tanuló iskolai teljesítménye
- a tanuló magatartása

1.9.3 A szociális hátrányok enyhítésének iskolai lehetőségei

- Szoros kapcsolat a szülőkkel, családsegítő szervezetekkel.
- A hátrányok enyhítésére minden tanár javaslatot tehet.
- Az IPR lehetőségeinek kihasználása, a segítő tevékenységet az osztályfőnök és az IPR vezető koordinálja.

1.9.4 Az iskola az alábbi szociális szolgáltatásokat az alábbi feltételekkel biztosítja

Szociális szol áltatás	Feltétel
Diák étkeztetés: - Menza (ebéd) A három vagy több gyermek esetén térítési díj- kedvezmény	Térítési díj fizetése a szülők által alsó, felső tagozaton Családtagok számának igazolása Központi támogatás Önkormányzati támogatás
A szülők tájékoztatása a szociális támogatások helyi lehetőségeiről. Szükség esetén segítségnyújtás segélykérő kérdőívek, kérelmek meg-írásához.	
Egészségügyi szűrővizsgálat	Az egészségügyi intézmény intézkedése
Iskolaorvosi ellátás	A személyi feltétel központi biztosítása
Nevelési tanácsadó	A szülő kérésére

1.10 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A beszámoltatás formája, rendje, szerepük az értékelésben, gyakorisága, korlátai

A beszámoltatás módja	Tantárgy	A beszámoltatás formája, ideje	Szerepe az értékelésben (Súlya)	Az érintettek köre (tanulók)	Gyakorisága/Korlátai
ÍRÁSBAN	Minden tantárgy és modul	Írásbeli felelet egy óra anyagából (10-15 perc)	A rendszeres tanulás számonkérése 1x	Tanóránkén 2-3 tanuló	Valamennyi tanóra
	Minden tantárgy és modul	Röpdolgozat: írásbeli felelet: legalább 2-3 óra anyagából. (Füzetben rögzített) 15-30 perc	A rendszeres tanulás számonkérése, összefüggések felismerése 1x	Valamennyi tanuló, vagy tanulók csoportja	A tantárgyak heti óraszámától függően (1-5 óra) legfeljebb hetente, kéthetente, havonta
	Magyar Matematika Földrajz Ének, Kémia Természetismeret Biológia Informatika Történekem Angol	Témazáró dolgozat Tanmenetben tervezett időpontokban	Összefüggések felismerése rendszerezési és alkalmazási képességének értékelése 2x	Valamennyi tanuló	Osztályonként naponta legfeljebb 2 tantárgyból az of. koordinálásával.
	Minden tantárgy és modul Év eleji felmérések témakezdés előtti ismeretek	Diagnosztikai mérések a program szerint - olvasás 7. számolás 8. helyesírás 9. fogalmazás 10. testi képességek	A pedagógiai munka eredményének vizsgálata (pl. az alapképességek fejlődésének követése, előismeret mérés) Nem értékeljük	Valamennyi tanuló	Év elején Félévkor Év végén, ill. egy-egy témakör tanulásának megkezdése előtt
	Lásd a témazáró dolgozatoknál felsorolt tantárgyakat	Év végi felmérések	Pedagógiai munka eredményességének vizsgálata: összefüggések, rendszerezés, alkalmazás 2x	A munkaterv alapján	Május vége, június eleje
SZÓBAN	Minden tantárgy és modul	Szóbeli felelet egy óra anyagából	A rendszeres tanulás számonkérése (A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése érdekében) 1x	Valamennyi tanuló	A tantárgyak heti óraszámtól függően
GYAKORLATI TEVÉKENYSÉGEK PRODUKTUMOK	Testnevelés Technika Ének Rajz Tánc és dráma Informatika	A tantervben/tanmenetben előírt A befejezett munka Elkészült alkotás Bemutatott produkció	Mozgás, ügyesség, pontosság, gyakorlati manuális képességek fejlődése, alkotó, problémamegoldó képesség, algoritmizáló képesség, éneklési kultúra, esztétika és ízlésfejlődés		

A tanulók írásbeli munkáinak (füzetek, munkamenetek) ellenőrzését a pedagógusok a szabályzatunkban leírtak szerint végzik el.

A sajátos nevelési igényű tanulókat érintően (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia stb./ a beszámoltatásnál, értékelésnél is érvényesíteni kell a sajátos pedagógiai eljárásokat.

1.10.1. A beszámoltatás iskolánkban érvényesülő sajátossága

Alapelvek a tanulók beszámoltatásakor:

- Feleljen meg a tanuló életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének.
- Tantárgytól függetlenül kiemelkedő szerepet szánunk a szép, helyes magyar beszédnek, a kifejezőkészségnek.
- A személyiség fejlesztésében az önértékelési képesség kialakítása fontos célunk.
- Az önálló tanulás képességének kialakítását tekintjük kiemelt fontosságúnak.
- Figyelembe vesszük, hogy a tanuló tudása, képességei, eredményei milyen irányú változást mutatnak - fejlődtek-e vagy hanyatlottak.

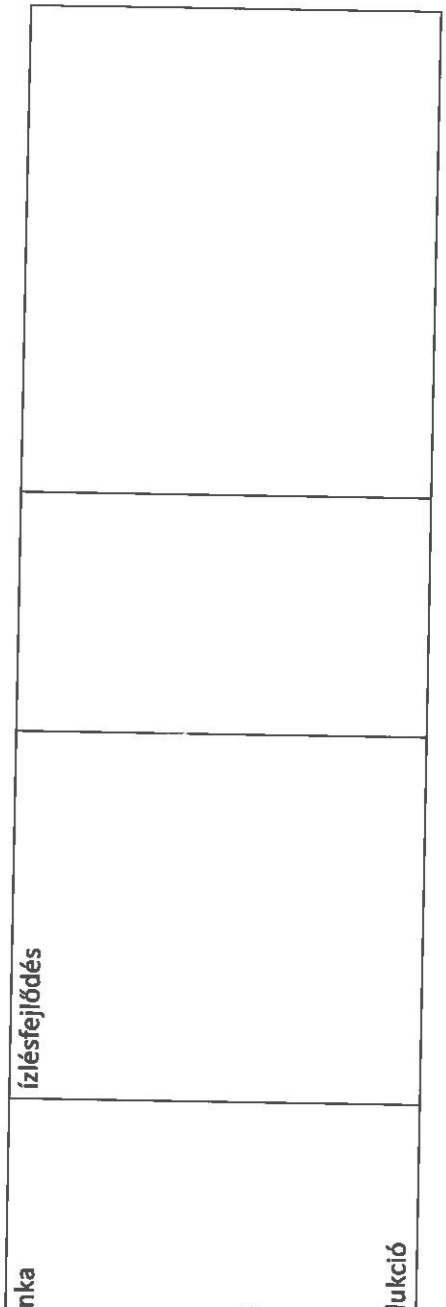

- Az elégtelen dolgozat a tanító ill. szaktanár útmutatása alapján megismételhető~~6~~, javítható.
- A hozzáadott értéket tekintjük a fejlődés mértékének.
- Az egyes tantárgyak minősítése alól felmentett tanuló értékelését írásos szöveggel végezzük.
- A magántanuló a pedagógiai programban tantárgyakból vizsgázik.

Az ismeretek számonkérésének követelményei az iskola pedagógiai programjában (helyi tantervében) meghatározottak szerint a tantárgyi tantervek (tanmenetek) követelményrendszerében részletezettek.

A tanítás-tanulás folyamatának fontos mozzanata a tanulók aktuális tudásszintjének összevetése a tantárgyi követelményekkel, azaz a pedagógiai értékelés. Ez történhet szóban, írásban. A tanulói feleleteket, írásbeli munkákat, produktumokat a pedagógus értékeli. Az értékelést indokolt esetben minősítés is követi. Minősítéskor az alábbi érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A jeles (5) az optimális követelményeknek való maximális (vagy ahhoz közeli) megfelelést jelenti. Az elégséges (2) a minimumkövetelményeknek megfelelő teljesítményt takar. Az elégtelen (1) azt jelzi, hogy a tanuló a továbbhaladáshoz szükséges tudással nem rendelkezik.

Az első évfolyamon félévkor és második évfolyamon félévkor tanulóinkat nem minősítjük osztályzatokkal.

Teljesítményükről szöveges értékelést adunk. Év közben tudásgyarapodásuk mértékéről pontokkal (piros, fekete) (l. o.), és érdemjeggyel (2-4. o.) adunk visszajelzést. Második évfolyam év végétől osztályzatokkal minősítjük tanulóink tudását. Év közben érdemjegyekkel. pontokkal (piros. fekete) jelezzük vissza tudásgyarapodásukat. ~~Modul tárgyakat szövegesen értékeljük.~~

A tantárgyi osztályzat megállapításakor a témazáró ill. az év végi felmérések érdemjegyeit számítjuk be a legnagyobb súllyal. Ezt követi a szóbeli feleletekre és a »röpdolgozatokra" adott érdemjegyek, majd a pontokból beváltott jegyek.

A szóbeli felelet értékeléskor kitérünk annak pozitívumaira és esetleges hiányosságaira is, és megmutatjuk a tanuló számára a jobb teljesítmény elérésének útját is

Az írásbeli feleletek ellenőrzésekor a feladatokat pontozzuk, majd meghatározzuk az elért és az elérhető ~~ütem~~ pontok százalékos arányát.

A tantárgyi osztályzatok megállapítása a tantárgyat tanító pedagógusok felelőssége és kötelessége. Egy- egy tantárgy osztályzata a félév, illetve a tanév során adott érdemjegyek súlyozott átlagától nem térhet el jelentős mértékben. Ha mégis előfordul ilyen eset, akkor az érintett tanító, tanár írásban meg kell, hogy indokolja döntését, amit az osztályozó konferencia

hivatott elfogadni, illetve elutasítani. Elutasítás esetén a konferencia a tanuló javára megváltoztatja az osztályzatot. ~~KT 70. 5. /4/.~~

Ezek után a minősítés a következők szerint történik:

0-25%	Elégtelen (1)	0-70%	Elégtelen (1)
26-50%	elégséges (2)	71-80%	elégséges (2)
51-75%	közepes (3)	81-90%	közepes (3)
76-89%	Jó (4)	91-97%	Jó (4)
90-100%	jeles 5)	98-100%	Jeles (5)
(Optimális követelmények teljesítése esetén)		(Minimum követelmények teljesítése esetén)	

Az osztályzat megállapításához félévenként legalább 3 érdemjegy szükséges a heti 1-2 órás, illetve 4-6 a heti 3 vagy annál több órás tantárgyak, modulok esetében.

Jeles tanuló az, aki az alsó tagozaton maximum 1, felső tagozaton maximum 2 tantárgyból kap jó osztályzatot.

Az iskolavezetés félévente méri a tanulók hangoztató olvasását, félévkor a számolási képességét, tanév végén az értelmező olvasási képességét.

1.11 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

A tananyag feldolgozásának, az ismeretek gyarapításának, a készségek alakításának és megerősítésének alapvető két terepe van: a tanórai és az otthoni munka.

A házi feladat fogalma

A tananyag feldolgozásának menetében minden olyan feladat, amelyet tanítási időn kívül - otthon, tanulószobán - egyéni munkával végeznek el a tanulók.

A házi feladat célja

A házi feladat célja a tanórai ismeretek megszilárdítása, emlékezetbe vésése, valamint további gyakoroltatása, önálló feldolgozás, a következő tananyag előkészítése.

A házi feladat típusai:

Szóbeli házifeladat

- tartalmi összefüggések elsajátítása
- szabályok, fogalmak bevésése

- házi olvasmányok
- memoriterek

Írásbeli házifeladat

- tankönyvi, feladatgyűjteményi feladatok megoldása
- tesztek
- házi dolgozatok
- másolási feladatok
- illusztráció készítése
- kiselőadásra történő felkészülés

Gyűjtőmunka (pl. könyvtári, szemléltető eszközök, természetes anyagok stb.)

Kísérlet (fizikai, kémiai, biológiai változások vizsgálata)

Elvek és korlátok

A házi feladat:

- tartalmilag legyen összhangban az órán feldolgozott tananyaggal

mennyisége legyen arányos:

- az ellenőrzésre fordított idővel
- a tanulók terhelhetőségével.

A házi feladat kijelölésében a tanulók érdeklődésében, felkészültségében megmutatkozó egyéni különbségekhez való alkalmazkodás - differenciálás - érvényesüljön. (Cél, hogy lehetőleg pénteken írásbeli házi feladatot ne, vagy csak minimális mennyiségben adjunk.)

A pedagógus által kiadott házi feladat megfelelően előkészített legyen.

A házi feladat mennyiségénél és minőségénél fokozottan figyelni kell az otthoni munka kiegészítő, ismereteket továbbfejlesztő jellegére.

Az otthoni felkészülésre fordított idő ne haladja meg alsó tagozatban a 1,5 felső tagozatban a 2,5 órát.

Az első-nyolcadik évfolyamon a tanulók a hétvégére (szombat, vasárnap), a tanítási szünetek idejére - a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl - nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot. Alapelv: Amennyiben a tanulók előrehaladását nem akadályozza, a hétvégére, szünetekre kiadott házi feladatot minimalizálni kell a hétközi feladat mennyiségének max. 50%-ára.

A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

Az otthonra adott feladatok helyes arányainak biztosítása folyamatos koordinációt igényel - elsősorban 5-8. osztályokban. A koordinációért az osztálytanító, osztályfőnök felelős.

A házi feladat ellenőrzése, értékelése:

- Az ellenőrzés terjedjen ki a házi feladat mennyiségére, és tartalmára egyaránt.
- A házi feladatot a pedagógus egyéni megítélése szerint értékelje.
- Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai
- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál,

1.12 Egyéb foglalkozások szervezési elvei

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

1.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanuló fizikai állapotát a tanév során két alkalommal mérjük, az őszi és tavaszi időszakban Hungarofit teszttel.

Az iskola valamennyi tanulójára kiterjedően tanévenként két erőnléti és állóképesség-mérést végzünk az alábbi területeken:

- kitartó futás (Cooper-teszt) - rövidtávfutás (30 m, illetve 60 m) - labdás ügyesség - ruganyosság mérése (helyből távolugrás)

A vizsgálati eredmények összesítését értékeljük. Az őszi és tavaszi mérések közötti eltérésekből következtetések levonásával jelöljük ki a további fizikai állapotfejlesztés feladatait.

(2. melléklet)

1.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

1.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei

Az egészségnevelés színterei

Tanórai tevékenységek:

A tanórán hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségnevelési vonatkozásokat. (Az „Egészséges élet, egészségvédelem" osztályfőnöki órákba beépített tartalmak időkereteit lásd: 5-8 osztályfőnöki helyi tanterv.)

Közösségi nevelés:

- egészséges életmódra nevelés, személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés
- drog-prevenció

Angol:

- napirend témája (egészséges életmód)
- helyes időbeosztás
- sportlehetőségek
- másság elfogadása

Magyar nyelv és irodalom:

- pozitív, negatív irodalmi alakok (példák) értékelése
- közvetett módon személyiségformálás
- jellemzés- osztálytárs és önjellemzés
- igényes nyelvhasználat
- szituációs játékok (drámajátékok)
- irodalmi művek konfliktusainak megelevenítése
- beszélgetés, beszéltetés
- érvek, ellenérvek megfogalmazása

Történelem:

- egyes történelmi korok emberpusztító tragédiái
- középkor- járványok, háborúk
- mai kor- közlekedés, kábítószer

Könyvtár

- aktuális könyvek, újságcikkek bemutatása
- a többi tantárgy segítése - egészségügyi, felvilágosító oktatóanyagok beszerzése

Matematika:

- matematikai feladatok szövegében szerepeljen az egészséges táplálkozás

Kémia:

- szerves kémia - az alkohol káros hatásai a fejlődő szervezetre
- gyógyszergyártás
- vegyszerek, oldószerek, mosószerek egészség és környezetkárosító hatásai

- természetbarát szerek használata

Fizika:

- zajártalom - a diszkózaj, a vibráló fény káros hatásai

Természettudomány - földrajz - biológia:

- szelektív hulladékgyűjtés pozitív eredménye - környezetvédelem
- egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása
- megfelelő testi és mentálhigiéné kifejlesztése

Digitális kultúra:

- internet pozitívan ösztönző honlapjainak bemutatása, felkutatása

Vizuális kultúra – technika és tervezés:

- esztétikai értékrend kialakítása - igényes munka iránti igény
- órai témák - egészséges táplálkozás, mozgás, család, öltözködés, higiénia

Testnevelés:

- igényeket kielégítő sporttevékenységek kínálata
- sportolás megszerettetése
- tömegsport lehetősége
- közösségi szeltem kialakítása
- sikerélmény biztosítása és a kudarcélmény elviselésének megtanítása
- kitartásra, küzdésre való nevelés
- higiéniára és tisztaságra nevelés
- változatos szabadidős programok biztosítása

Tanórán kívüli tevékenységek: -

- szelektív hulladékgyűjtés szervezése
- HAPPY7
- túrák szervezése
- A mindennapos testnevelés megvalósulása 1-8 évfolyamon (helyi tanterv)

Testi egészség:

Helyzetelemzés:

Az iskola eddigi egészségnevelési tevékenysége: Az egészséges életmód elemeit képező attitűdök már nagyon korán a kisgyermekkorban szerveződtek, majd a személyiségfejlődés során sajátos belső értékeket alkotnak.

Ezért az első osztálytól a nyolcadik osztályig kihasználjuk az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének lehetőségeit. Fontos szerepet kap nevelő-oktató munkánkban a testmozgás, egészséges táplálkozás, odafigyelünk tanulóink szellemi terheltségére és elítéljük az antihumánus szenvedélyeket.

Osztályfőnöki órákon 10 órát fordítunk egészségnevelésre, egészségvédelemre, ennek időkerete a jövőben sem változik.

Témakörök:

- életmódok és az egészség	5. évf.
- korlátok és lehetőségek	6. évf.
- függetlenségi törekvések és az egészség	7. évf.
- felelősséged a jövőért	8. évf.

Az emberi szervezet felépítését és működését szaktárgyi órákon (biológia, egészségtan) részletesen taglaljuk, hiszen erre tantervünk lehetőséget biztosít. Ezen kívül még számos tantárgy segít az egészségnevelésre az alsó és felső tagozaton. Pl.: magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra, ének-zene stb.

A tanórán kívüli egészségnevelési munkát az osztályfőnök végzi.

Tanulóinkat az általános iskola befejezéséig számtalan hasznos információval látjuk el, amelyek birtokában képesek lesznek egészségesen élni, számos betegséget megelőzni, az egészséget, mint az egyik legfontosabb emberi értéket, mindenek fölé helyezni.

Magatartás és cselekvésformák:

- WC-k használatával kapcsolatos szokásrend kialakításának folytatása (WC-k lehúzása, ajtók becsukása, kézmosás, kézfertőtlenítés)

Cél: higiénia igényének kialakulása

Felelős: osztályfőnök, ügyeletes tanár

Az óra közi szüneteket jó idő esetén az udvaron töltjük (az udvar tágas, napos)

Cél: aktív mozgás, tüdő felfrissítése

Felelős: ügyeletes tanár

Egészségnevelési témák megvitatása külső segítség igénybevételével.

(Védőnő rendszeresen, rendőr egyéb szakember igény szerint. DADA program)

Cél: egészségvédelem, bűnmegelőzés

Felelős: intézményvezető, osztályfőnök

Rendszeres kipróbálói vagyunk több egészségnevelési program termékeinek (Always, Blend-a-med, Johnson & Johnson).

Cél: személyi higiénia javulása

Felelős: szaktanár

Iskolánk folyamatosan tartja a kapcsolatot a helyi egészségügyi intézményekkel, lehetőséget biztosítva a szükséges és előírt szűrővizsgálatok elvégzéséhez. (Testtömeg, testmagasság, mellkörfogat, pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés.)

Érzékszervi szűrések: látásélesség, színlátás, hallás, mozgásszervek, golyva, vérnyomás, vizeletvizsgálat, pediculosis (tetvesség havonta) iskolafogászat.

Cél: betegségek korai felismerése

Felelős: int.vez., védőnő

~~Dolgozóink minden évben részt vesznek a kötelező szűrővizsgálatokon.~~

~~Cél: egészségünk karbantartása~~

~~Felelős: int.vez.~~

Iskolai rendezvényeken (évnyitó, évzáró, ballagás) ellátjuk a rosszul lévőket.

Cél: nagyobb baj megelőzése

Felelős: technikai dolgozók

Tanulóinkkal minden évben ismertetjük a balesetvédelmi rendszabályokat (kémia, technika és tervezés, digitális kultúra, testnevelés). Felelős: osztályfőnök, int.vez., szaktanár

Fejlesztési célok. feladatok:

A WC-ben folyékony szappan-adagolót, WC- papírt, papírtörlőt és elektromos kézszárítót szereltettünk fel.

Feladat: figyelemfelhívás, tudatformálás, a szokásrend kialakítása

Felelős: int.vez., osztályfőnök, ügyeletes nevelők

Ellenőrzés: ügyeletes tanár, ügyeletes tanulók,

Az iskolafogászati szűrés legyen hatékonyabb, rendszeresebb

Felelős: int.vez., fogorvos

Az iskolatáska súlya csökkenjen (1. 2. 3. o.)

Feladat: ésszerű tankönyvrendelés

Felelős: osztálytanító

Egészségnap szervezése

Felelős: védőnő

Az egészségnevelés hatékonysága érdekében mélyíteni kell a kapcsolatot az iskolaorvosi szakszolgálattal, amely az iskolai élet mindennapos tevékenységei közt, kölcsönös egyeztetések szerint, vizsgálja a tanulók testi fejlődését, fiziológiai állapotát, egészségi mutatóit. Szakmailag segíti és támogatja a pedagógusokat az egészséges életmódra történő nevelőmunkában.

Felelős: int.vez., védőnő

Étkezés, táplálkozás

Helyzetelemzés:

Az étkezést az Önkormányzat vállalkozói szerződés alapján biztosítja. A heti étrendet az élelmezésvezet6 (szakmai képesítéssel rendelkezik) állítja össze, figyelembe véve a különböző korcsoportok energia és tápanyag igényét, valamint az egészséges táplálkozás elvárásait, (zöldség, gyümölcs, tej, tejtermék, kevés só és zsír használata, rostokban gazdag gabonaeredetű élelmiszerek fogyasztása).

A hátrányos helyzetű gyerekek nagy része menza ellátásban részesül.

Tudatformálás:

-osztályfőnöki órán

Témakörök:

- Hogyan táplálkozzunk? 5. évfolyam
- Életmód és táplálkozás 5. évfolyam
- Amiról én döntök: mit eszem? 6. évfolyam
- Alternatív étrendek 7-8. évfolyam
- Változtassunk Táplálkozás 7-8. évfolyam

Témakörök:

- A táplálkozás, mint életszükséglet
- Amit az egészséges táplálkozásról tudni kell

- Tápanyagtáblázat

- technika és tervezés órán

Témakörök:

- a konyha tisztasága, háztartási hulladékok
- hulladékok szelektív gyűjtése
- táplálkozás és konyhatechnikai eljárások - egészségügyi és takarékossági szempontok
- a fogyasztói társadalom és a reklám

Magatartás és cselekvésformák:

- Helyes étkezési szokásokat alakítunk ki a tízórai szünetben, ebédeltetésnél és az uzsonnánál (kézmosás, kézfertőtlenítés, szalvéta használata, nyugodt légkör, kulturált étkezés és evőeszköz használat). Ügyeljünk az abrosz tisztaságára!

Cél: adjunk rangot az étkezésnek

Felelős: osztályfőnök, szaktanár,

Cél: betegségek megelőzése

Felelős: intézményvezető szaktanár

- Tízórai szünetben friss gyümölcs alsósoknak 1-6. évfolyam

- Iskolatej 1-8 évfolyam

Fejlesztési célok. feladatok:

Tízórai: több gyümölcs és tejtermék

Ebéd: ne konzerv, hanem friss zöldség adja az alapját, több saláta, rostos ivólé italként

Uzsonna: sok zöldséggel (retek, zöldpaprika, uborka, paradicsom, zöldhagyma) 2 dl rostos ital vagy tejtermék

Cél: korszerű táplálkozás feltételeinek biztosítása

Lelki egészség

Helyzetelemzés:

A tanulók lelki egészségének megőrzését nagyon sok tényező befolyásolja. Különféle hátrányos élethelyzetek, családi traumák, szocializációs hiányok nehezítik a gyerekek és a pedagógusok munkáját ~~(neve160ttthonos tanulók)~~. A dohányzás és az alkoholfogyasztás az általános iskolás gyermekcsoportban kezdődik meg. Itt jelentkezik „visszaélésszerű" televíziós műsorfogyasztás, mozgáskerülő életmód, a táplálkozási kultúra hiánya, a saját testtel, egészséggel kapcsolatos igénytelenség és hanyagság. Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk ezen tanulók életvitelének figyelemmel kísérésére.

Megelőző tevékenységet folytatunk több területen.

Tudatformálás:

-Közösségi nevelés órák témái: Életmód és veszélyes anyagok

Légy bátor nemet mondani Hogyan látom barátomat?

Barátok és ellenségek stb.

A kamaszkor és a konfliktusok

A családi közösség

Nikotin, alkohol, kábítószer és a szervezet

Szenvedélyek, szenvedélybetegségek

Magatartás és cselekvésformák:

-Iskolai drogstratégiánkban, az elsődleges prevencióban gondolkodunk, ami a drogmentesek megóvását jelenti.

Cél: A dohányzók száma ne emelkedjen!

Feladat: Tudatformálás folytatása. Fokozott ellenőrzés a szünetekben.

Felelős: osztályfőnök, ügyeletes tanár

-Részt veszünk különböző egészségnevelési programokon, vetélkedőkön.

Cél: „Szerek" nélkül jól szórakozni

Felelős: osztályfőnökök

-A káros szenvedélyek helyett hasznosakat javaslunk.

(olvasás, gyűjtés, barkácsolás, kertészkedés, természetjárás, sportolás)

Felelős: osztályfőnök, önkormányzati vezetők

-Családlátogatás, kapcsolattartás szülőkkel, tudatformálás szülői értekezleteken. Szülők bevonása az iskolai rendezvényeken (iskolabál) mentálhigiénés rendezvények.

Cél: nyitott korrekt kapcsolat kialakítása

Felelős: int.vez., osztályfőnök, szülői munkaközösség vezetője

-7. osztályban énképvizsgátatot végzünk (erényeink, hiányosságaink)

Cél: reális önismeret kialakítása

Felelős: osztályfőnök

-Jó tanár-diák viszony kialakítására törekszünk, hiszen a jó pszichés környezet valamennyiünk munkáját hatékonyabbá teszi. Fontosnak tartjuk, hogy minél több sikerélményben legyen része tanulóinknak (dicséret, buzdítás, elismerés, jutalmazás).

Felelős: int.vez., osztályfőnök, szaktanár

-A baráti kapcsolatok ápolása, a kirekesztett, magányos tanulók felkarolása, szocializálása fontos szempont nevelő-oktató munkánkban.

Felelős: osztályfőnök

-A tanulási és magatartási zavarokkal küszködő gyerekek felzárkóztatása, beilleszkedését gyógypedagógus segíti.

Cél: kudarcok, konfliktusok csökkentése, sikerélményhez jutás

Felelős: int.vez., osztályfőnök.

-Az emberséges, de határozott követelésnek helye van az iskolában! (Követelek Tőled, mert tisztellek!).

Célok: fegyelemre, tekintélyre való törekvés.

Felelős: igazgató, valamennyi nevelő.

-Fontos a pedagógusok egyéni példamutatása, jó hangulat a tanárok és az iskolavezetés között.

Cél: felszabadultabb légkör kialakítása, bizalom erősítése

Felelős: intézményvezető, tanítók, tanárok

Az iskola és az egészségügy kapcsolata:

Az iskola egészségnevelési tevékenysége közös munkát jelent a pedagógusok és az iskola egészségügyi szakemberei között.

Az orvos és a védőnő:

-Az iskolai szűrővizsgálatokat, oltásokat és a betegellátást használja fel arra, hogy felhívják a figyelmet, pl. a több mozgásra, a mozgás minőségére, a helyes táplálkozásra, választ adjanak számos kérdésre és aggodalomra.

Az iskola-egészségügy rendkívül fontos feladata, hogy megtanítsa a gyerekeket (a majdani felnőtteket) az egészségügyi szolgáltatások helyes és célszerű igénybevételére.

Az egészséges életmód kialakítása érdekében megemlítendő témák:

- higiénés ismeretek
- egészséges táplálkozás
- szexualitás, fogamzásgátlás, nemi betegségek
- rendszeres mozgás
- Az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése érdekében
    - alkohol, drog, dohányzás
    - erőszakos magatartásmódok elutasításának motiválása

A védőnők által önállóan ellátandó feladatok:

- Alapszűrések végzése módszertani irányelvek szerint

testi fejlődés, pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés, érzékszervek működésének szűrése

mozgásszervek szűrése, golyvaszűrés, vérnyomásmérés

- Tanulók személyi higiénéjének ellenőrzése, testi, szellemi fejlődésének nyomon követése, regisztrálása
- Orvosi vizsgálatok előkészítése
- Védőoltásokkal kapcsolatos előkészítés, szervezési feladatok elvégzése Krónikus betegek, magatartászavarokkal küzdők életvitelének segítése
- Részvétel az egészségtan oktatásban, az alábbi témáknál:

Egészséggel kapcsolatos alapismeretek, személyi higiéné, egészséges életmód, betegségek, fertőzések megelőzése, betegápolás, családtervezés, fogamzásgátlás, káros szenvedélyek megelőzése

- Kapcsolattartás a szülőkkel
- Pályaválasztás segítése
- Az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése, eü. Törzslapok, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása
- Szakrendelésre irányítottak leleteinek ellenőrzése. Kapcsolattartás a tanulók háziorvosaival, védőnőivel.

Iskolai eü. tevékenység keretében az orvos és a védőnő által ellátandó feladatok:

- Tanulók egészségi állapotának szűrése és követése - 1., 3., 5. 7. osztályokban
- Krónikus beteg, valamint testi, szellemi, érzékszervi fogyatékos tanulók háziorvossal egyeztetett fokozott ellenőrzése, kiemelt gondozása, szakrendelések, gondozóintézetek igénybevételével
- Üdülés, táborozás előtti orvosi vizsgálatok elvégzése
- Sportversenyek, iskolai úszás előtti orvosi vizsgálatok elvégzése

„Ép testben ép lélek”

Ép test	Egészség	Környezetvédelem	Ép lélek
mindennapos testedzés	Túrák, természetjárás tanulmányi erdei	Tanórai	Tanórai
	iskola	Biológia	Önismeret
	nyári tábor	Kémia	Embertan
	Egészségnapok	Földrajz	DADA program
		Természettudomány	
Tanórai:	Fogászati hónap	Jeles napok:	
Háztartási ismeretek	Rendszeres belgyógyászati,	Föld napja	
Biológia	sportorvosi vizsgálat	Parlagfű-mentesítési nap	
(egészségnevelő-	Serdülőkori		

védőnő bevonásával)	felvilágosítás	Víz napja	
		Környezetvédelmi világnap	
Közlekedési verseny	Iskolai étkezés egészségesebbé tétele		
Működő kapcsolatrendszer:			Nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítése:
ÁNTSZ			Helyi német nemzetiség, etnikum és népünk hagyományainak megőrzése ápolása
Vöröskereszt			
Gyermekjóléti szolgálat			

<u>Egészségnevelési és környezeti nevelési feladatok</u>

	Egészségnevelés	
Szomatikus nevelés (testi)	**Pszichohigiénés nevelés (lelki)**	Szochiohigiénés nevelés (társas társadalmi együttműködés)
1. Higiénés nevelés - személyi higiéné - környezeti higiéné	1. Egészséges életvezetés	1. Konfliktuskezelő technikák
2. A fertőző betegségek, az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzésére nevelés	2. Stressz elhárítás	2. A kommunikációs készség fejlesztése
3. Kondicionálás, testnevelés, testedzés, sportolás	3, Egészségre káros szokások tudatosítása (alkohol, dohányzás, dm stb.)	3. Szerepfeszültségek feloldása
4. Baleset- megelőzésre,	4. Érzelmi nevelés (biztonság,	4. A társadalmi izoláció

életmentésre nevelés	derű, nyugalom	megelőzése
		5. Egészségpropaganda
	Eredmény.' Egészséges életmód	
	Testi-lelkifejlődés	

1.14.2. Az iskola környezeti nevelésének elvei

Környezet- nevelési program

Általános cél

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítse az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Az iskola Jövőképe:

Szeretnénk, ha az iskolánk olyan intézménnyé válna, ahol a szülők, gyerekek, pedagógusok által kialakított külső és belső terek hangulatosabbak lennének. Több növény lenne mindenütt. Tisztábbak lennének a közös helyiségek, az osztálytermek és az udvarok. Diákjaink és dolgozóink figyelnének az intézmény energia - és vízfelhasználására. Csökkenne a hulladék mennyisége, melynek nagyobb részét szelektíven gyűjtenénk. Tanulóink aktív kezdeményező szerepet játszanának az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjesztésében a településen. Szeretnénk, ha tanulóink eljutnának erdei iskolába.

Hosszú távú cél: környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink.

Rövidtávú célok Környezettudatos magatartás életvitel szerint éljenek a tanulók. Környezetkímélő, takarékos szemlélet alakuljon ki a tanulókban. Az épített és a természetes környezet iránti felelős magatartás kialakítása. Tantárgyi koncentráció megteremtése. **Feladat** A pedagógusok, felnőtt dolgozók **személyes példaadással** legyenek ennek hiteles terjesztői.	Takarékoskodás a vízzel, villanyenergiával. Környezetkímélő tisztítószerek használata. A hulladék szelektív gyűjtése. Fénymásolt papírok újrahasznosítása. Használt elem, alumínium doboz, gyűjtése. A környezeti értékek (természeti, épített) felkutatása. Tisztasági versenyek megszervezése. Az iskola szűkebb és tágabb környezetének esztétikusabbá tétele. Rongálások számának csökkentése. Ellenőrzési szempontként jelenjen meg a cél érvényesülése. **Eszköz** Képzések, továbbképzések, beszélgetések, osztályfőnöki órák, napi példaadás tanórán és tanórán kívül. Figyelemfelhívás. Az energiafelhasználás ellenőrzése. Környezetkímélő tisztítószerek beszerzése.	Szelektív hulladékgyűjtők felszerelése. Vetélkedők. Jeles napokról megemlékezés. Erdei iskola. Témanap. Túrák. Tisztasági őrjárat. Virágsarkok kialakítása. Takarítási akciók Munkaközösségek munkájának összehangolása.

Sikerkritérium: A tanulók 60 %-a a 8. évfolyam befejezésével környezettudatos magatartás szerint él. A pedagógusok 80%-a a mindennapi munkájában fontos feladatnak tatja a környezeti nevelést.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások

Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetősége

Testnevelés A tanulók fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészséges testi fejlődésüket. Legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalat szerzésben az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében. Értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes. Sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

Magyar nyelv és irodalom

Alsó tagozaton ismerjék meg a tanulók a természetes és mesterséges ember alkotta környezetünk értékeit bemutató irodalmi alkotásokat. Egy táj megismerésekor legyenek képesek kifejezni az érzelmeiket, érzékeltessék az anyanyelv gazdagságát, szépségét a szóbeli és írásbeli kommunikáció során.

Felső tagozaton ismerjék meg a tanulók az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását. Mindezt tudják alkalmazni a természeti és ember alkotta környezettel való kapcsolatteremtésben. Növeljük a környezethez való pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával. Fejlesszük az esztétikai és erkölcsi érzékenységünket.

Történelem:

A tanulók értsék és tudják, hogyan és milyen emberi tevékenységek révén alakult

Át a természet. Tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására. Ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelet. Értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elsajátításában, csökkentésében.

Idegen nyelv:

A tanulók váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével. Legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit. Ismerjék meg más népek ilyen irányú tevékenységeit, valamint az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit.

Matematika:

A tanulók váljanak képessé arra, hogy a más tárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják. Legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával. Tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni. Legyenek képesek reális becslésekre. Fejlődjön logikus gondolkodásuk, a szintetizáló és lényegkiemelő képességük. Alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás. Alakítsuk ki akörnyezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készséget.

Fizika:

Váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára. Ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzás, zaj, rezgés) veszélyét és ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit. Ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat. Tudják értelmezni a környezet változásainak törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra.

Földrajz:

A tanulók szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről, érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményét. Ismerjék meg a világ globális problémáit. Ismerjék és őrizzék a természeti és az ember alkotta táj szépségét

Biológia:

Ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az okokozati összefüggéseket. Legyenek fogékonyak a környezeti-egészségügyi problémákra, legyenek képesek azok megelőzésére és mérséklésére. Sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat. Ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet. Alakuljon ki bennük az ökológiai szemléletmód.

Kémia:

Rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel. Törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására. Legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére. Értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Ének-zene:

A tanulók ismerjék fel a természeti, illetve művészeti szépség rokonságát és azonosságát. Ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módját. Fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban, vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét. Tudják, hogy az élő, illetve élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapokban egyaránt akusztikus élményt jelentenek. Fedezzék fel a zenei” környezetszennyezést" és tudjanak védekezni ellene.

Rajz és vizuális kultúra:

A tanulók ismerjék fel a természeti, illetve művészeti szépség rokonságát és azonosságát. Fedezzék fel a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit. Ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás fenntarthatóság egyik alappillére.

Tudjanak példákat a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira. Kutassanak fel, ismerkedjenek meg a helyi, népi építészeti emlékeket. Ismerjék a természetes alapanyagok használatát. Ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését. Tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre. Legyenek képesek a műalkotások környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni.

Hon- és népismeret:

Ismerje meg a hagyományos paraszti kultúrát és értékrendet. (A természet közeiében élő, a természetet tisztelő. Azt felhasználó és nem kihasználó paraszti életmód értékeinek bemutatása.) Hazaszeretet megerősítése, egészséges identitás kialakítása, ösztönzés a szülőföld cselekvő felfedezésére, felkészítés a magyar kultúra egyre tágabb és egyre mélyebb megismerésére. A népi kultúra, nemzeti értékek és nyelvjárások megbecsültetésére.

Tanórán kívüli lehetőségek:

Tanulmányi kirándulások, erdei iskola, túrák, vetélkedők, akadályversenyek, kézműves foglalkozások, néphagyományok felkutatása- megismerése (kalendáriumi délután), pályázatok, kiállítások rendezése, iskolarádió, iskolaújság, tisztasági versenyek- akciók, megemlékezések jeles napokról, múzeum látogatások, iskolazöldítési programok, témanapok.

Módszerek:

Kooperatív tanulási technikák, játékok, riportmódszer, projektmódszer, terepgyakorlati módszerek, közösségépítés, kreatív tevékenység, művészi kifejezés (drámapedagógia).

Iskolán belüli iskolán kívüli kommunikáció:

- Faliújságon közölt információk, szórólapok készítése, pályázatok vagy házi dolgozatok készítése, kiselőadások tartása.

- Környezetvédelmi cikkek feldolgozása, környezetvédelemről szóló rádiós és televíziós hírek feldolgozása, nyitott iskola, a közvetlen környezet problémáinak felmérése - értékelése, együttműködés az önkormányzattal - lakókörnyezettel.

Helyzetelemzés:

Tudatformálás:

Tanulóink tudatformálása részben a tanítási órákon, részben a tanórán kívül történik. 1. osztályos koruktól kezdve felhívjuk a figyelmüket: a természet szépségére, megbecsülésére, szeretetére, az esztétikus, tiszta környezet fontosságára, a környezetet ért káros hatásokra és veszélyekre, az emberiség megoldásra váró problémáira, az energiatakarékos környezetbarát gazdálkodásra, tevékenységre, az emberi felelősségre.

A levegő -talaj -víz szennyezésének formái, a klímaváltozás, az energia ésszerű termelése és felhasználása, természeti katasztrófák, éhség - szegénység - járványok - a kémia, földrajz, biológia órán tárgyanként is megjelenik.

Tantestületünk személyes példamutatásával is tudatformálást végez. Falunk, szülőföldünk, hazánk szeretetére neveljük őket. Mindannyian felelősek vagyunk gyermekeink, unokáink életfeltételeink biztosításáért.

Magatartás, cselekvés:

Iskolánkra jellemző a tisztaság, az igényes - esztétikus környezetre való törekvés.

A fizika munka végzése megbecsült, szívesen végzett tevékenység (kertművelés, parkápolás, szerszámok karbantartása). Hulladékgyűjtőket helyeztünk ki.

Az osztályok tantermeik takarításába (pl. padsúrolás), dekorálásába, virágápolásba is besegítenek.

Tisztasági versenyen vesznek részt.

Rongálás, padfirkálás, szemetelés időnként előfordul. Az iskolát igyekszünk környezetbarát módon működtetni. A szelektív hulladékgyűjtést folyamatosan végezzük: papír, fém, elem, veszélyes hulladékok.

A kémia szertárban leselejteztük, ártalmatlanítottuk és elszállítottuk a lejárt, régi vegyszereket, göngyölegeket. Energiatakarékos égőkkel világítunk.

Tanulóink rendszeresen - évente több alkalommal is részt vesznek természetjáráson, tanulmányi kiránduláson. A sportnapot, az alsósok tavaszi - őszi természetbeni sétáját (vízpart, erdő), hagyományosan megrendezzük. Környékünkre (Kiskunsági NP, császártöltési Parkerdő, Kobolya) kerékpártúrákat szervezünk.

Alkalmanként részt veszünk természetvédelemmel, környezetvédelemmel kapcsolatos tanulmányi versenyeken.

Iskolánk környezetében irtjuk a parlagfüvet.

Célok feladatok:

Tudatformálás:

- Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése • Fenntarthatóság fogalmának tisztázása
- Az egészség és környezet összefüggéseinek felismerése
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- Rendszerben való gondolkodás
- Természet-közeliség - az ember és a természet kapcsolata
- Érték a tiszta, szép, egészséges környezet
- A környezettudatos magatartás lényege
- A környezet iránti helyes attitűd kialakítása

Magatartás, életvitel formálása:

- Csökkenteni szükséges a rongálások, padfirkálások, szemetelések számát.
- Növelni kell a tanulói aktivitást az iskola szépítésében „zöldesítésében”.
- A tevékenységek (tanulás, sportolás, szabadidő eltöltése) természetben történő szervezését fokozni kell!

- A természetben megfigyelhető jelenségeket, összefüggéseket élményszerűen - tanulói aktivitásra és cselekvésre kell alapozni (természetismeret, biológia, erdei iskola, kémia órák)

Magatartás. életvitel orientálása:

- Erdei iskola kialakításában részvétel
- Erdei iskolai programban való részvétel (osztályok, időtartam: 5 nap)
- Az iskola környezetének védelme, szépítése, tisztítása
- Az épített tér (folyosók, WC-k, tantermek) értékeinek védelme
- Az iskola „zöldítése" (növénysarkok, dekorációk)
- Zöld napok megtartása, megemlékezés (Föld napja, „Madarak-fák" napja,) • Részvétel diákpályázatokon
- A környezetünkön lévő természetes élőhelyek felkeresése, vizsgálata
- Kiállítások rendezése (rajz, fotó, iskolanapi kirándulásokról készült poszterek)
- Szemét és hulladékgyűjtés
- Parlagfű irtás
- Kémiai kísérleteket követően a veszélyes hulladékot külön kezeljük

Helyi követelmények:

A hely, ahol élünk. A falusi környezeti nevelés komplex gondolata

Természeti környezet vizsgálata a parkokban, a temetőben, előkertekben stb. (pl. »háztűznéző”, a fák örömei és bánatai, rejtőzködők felfedezése, galambnéző, hogyan használják a lakosok a zöld területeket?).

A falusi környezet zöldterületei és természetszerű élőhelyei segítségével ismerteti meg a természetet és tanítja annak megbecsülését.

Az épített környezet tanulmányozása (pl. milyen volt a falukép 50-100 éve, milyenek az épületek, milyen a közlekedés, hova kerül a szemét, honnan érkezik az energia?).

A hangsúlyt arra helyezi, hogyan hat az ember a környezetre, beleértve a falu építészetét, tervezését és infrastruktúráját.

Környezetvédelmi akciók, közösségfejlesztő programok (játszóterek, parkok gondozása, védelme, tanulmány készítése a közlekedésről, ajánlás a problémák megszüntetésére stb.)

Egyesíti a környezettudatos és öntudatos polgári ismereteket és készségeket.

Ismerje meg a helyi értékeket, problémákat.

Értékeink:

- Tóth Menyhért Alkotóház (Miske)
- Műemlékek
- Természetvédelmi értékek vagy védelemre érdemes területek
- Templom
- Vizes élőhely védelme (pl. Kobolya Lófürdő, Gosztonyi)
- Népi játékaink

A környezeti nevelés követelményei, elvárásai, módszerei:

Rövidtávú célok, feladatok és sikerkritériumok:

A rövidtávú célok között kell megfogalmazni, hogy mit szeretnénk elérni a környezeti nevelési program végrehajtásának ideje alatt. Célszerű rögtön megtervezni a cél megvalósítását szolgáló feladatokat, tevékenységeket, és hogy az időszak végén mi alapján döntjük el, hogy a célt elértük-e vagy sem, Az alábbi táblázat egy jól használható példa és eszköz ehhez a tervezéshez.

Rövidtávú célok	**Feladatok**	**Sikerkritériumok**
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is konkrétan jelöljük meg a feladatokat és alkalmazni kívánt módszereket.	Az iskolai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg: Átdolgozott tanmenetek; több környezeti nevelési tartalom a tanórákon; változatosabb tanítási tanulássegítési környezeti nevelési módszerek.
Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket!	Projektek kidolgozása (pl. „Belefulladunk a hulladékba!"; „Egy pohár víz"; „Védeni kell!”).	A széttagolt ismeretek rendszerszemlélettel összekapcsolódnak, egyre több tanuló vesz részt tanulási projektben, a gyerekek örömmel készülnek a következő projektre.
A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek tartása az adott témában.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgálnak. Egyre több szülő, tanár vesz részt a programokon. Az iskolai programok tervezésekor szempont, hogy a

Rövidtávú célok	**Feladatok**	**Sikerkritériumok**
		lehetőségekhez képest minél környezet kímélőbb legyen a program.

Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Tisztasági őrjárat szervezése (diákönkormányzat). Szelektív hulladékgyűjtés- egyelőre csak a papír folyamatos gyűjtése, tárolásának és elszállításának megszervezése. A helyes vásárlói szokások kialakítása.	Javul az iskola tisztasága. A tanulók és az iskola dolgozói szelektíven kezelik a papírhulladékot. Csökken az elszállított szemét mennyisége Kevesebb a csomagolási hulladék a szemetesekben
Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.	Rendszeres, majd alkalmankénti ellenőrzések. Mérések, szállítások, következtetések és ezek közlése I	Nem lesznek nyitva felejtett vagy csöpögő csapok, égve felejtett villanyok. Észrevehetően csökken az iskola víz- és villanyszámláján szereplő összeg.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat!	Részvétel az Oktatóközpont programjain, pályázatain; a természetben, környezetben végzett szemlélődés, vizsgálódás, kutatómunka; kiállítások, vetélkedők, előadások szervezése a „Jeles napokra”.	Ha ismeri környezetét, jobban szereti, kötődik hozzá és megóvja. Az Oktatóközpont rendezvényein egyre többet érdeklődnek, tudnak a helyi környezetről, és ezt a többieknek is szívesen elmondják.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!	„Örökbefogadási” akciók: egy - egy fát, területet, szobrot, patakszakaszt, állatkerti állatot stb., amihez rendszeresen visszajárnak, figyelik változásait, gondozzák. Faültetés, téli madáretetés.	Változik az osztály közvéleménye, morálja. Beszélgetéseken, osztályfőnöki órákon, kirándulásokon egyre többször téma a szülőföld értékei. A tanuló kötődik környezet egy darabjához, és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.
Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét - megalapozva az élethosszig tartó tanulást!	„Zöld sarok” kialakítása az iskolai könyvtárban, szakkönyvek, folyóiratok, videó anyag és CD-k beszerzése. Internet- hozzáférés biztosítása. Az iskolarádióban és - újságban „zöld” rovat nyitása.	Egyre több gyerek kér feladatot, tart kiselőadást, „sürög-forog” a könyvtárakban, ír cikket, tudja használni a szakirodalmat. Szép eredményeket érünk el különböző versenyeken.

<u>A környezettudatos tanulói tulajdonságok:</u>

- szeretet
- tisztelet
- megbecsülés
- harmónia
- mértékletesség
- takarékosság
- alázat
- esztétika
- empátia
- segítőkészség
- tolerancia
- együttműködés
- kölcsönhatás
- felelősség
- ökológiai fenntarthatóság
- öröm
- vidámság
- globális gondolkodás
- lokális cselekvés
- holisztikus világszemlélet
- szelídség
- szépség iránti fogékonyság

A pedagógusoknak olyan módszereket kell alkalmazniuk, melyek alkalmassá teszik a tanulókat arra, hogy környezettudatos, cselekvő állampolgárrá váljanak.

A módszerválasztás szempontjai:

- Az életkornak megfelelő legyen.
- Pozitív szemléletet adjon katasztrófa szemlélet helyett.
- Főleg a természetben, a „szabad ég alatt" valósuljon meg.
- Tevékenységközpontú és életszerű legyen, valós problémák megoldására irányuljon a problémaorientáltság jellemezze.
- A személyes megtapasztaláson keresztül hasson.
- Sok játékos elemet tartalmazzon.
- Örömteli, motiváló, élményközpontú legyen.
- Együttműködésre épüljön.

Az alábbiakban felsorolt módszerek a közösség-és a személyiségfejlesztést is szolgálják

A vizsgálódásokhoz kapcsolódó módszerek:

- megfigyelés - kísérlet - mérés
- számítás
- jegyzőkönyv készítése
- dokumentálás
- modellezés

Az élmény-és tevékenység központúságot elősegítő módszerek:

- projekt
- játékterápia
- drámapedagógia
- mese
- művészeti csoportok
- kézművesség
- rajz
- könyvtári búvárkodás
- növények, állatok gondozása
- tanulói gyűjtőmunka, kiselőadás
- gyógynövénygyűjtés
- egészséges ételek elkészítése
- sportos elemek

Az érdekérvényesítést biztosító módszerek:

- lobbizás
- vita
- vélemények, javaslatok faliújságon való bemutatása
- média bekapcsolása a programokba

Számítógépekhez kötött módszerek:

- interaktív pedagógia
- Internet

Iskolán kívül megvalósítható módszerek:

- múzeumpedagógia
- zoopedagógia
- terepgyakorlat
- természetjárás, túra

Minőségfejlesztési módszerek:

- a környezeti nevelésben együttműködők partnerlistája
- kulcsszó keresése, megvitatása
- ötletgyűjtés
- riport
- a probléma okainak megkeresése

A speciális nevelési módszereket igénylő gyerekek környezeti nevelése:

Az 1-4. évfolyamot felölelő szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és

oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek.

A nevelés, oktatás második szakaszában, az 5-8. évfolyamon, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása valamennyi tantárgyban. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességcsoportok kialakításához, korrigálásához.

SZERVEZÉSI KÉRDÉSEK:

I. Időkeret:

1) Tanórák keretei

a) természet/környezetismeret ~~1.~~3. heti 1 óra

4-5-6. heti - 2 óra

b) biológia, kémia, földrajz heti 1,5-2 óra

c) közösségi nevelés~~osztályfőnöki~~ heti 1 óra (felső tagozat) (évi 10 óra egészség-és környezetvédelem tananyagok kihasználásával)

d) minden tantárgyba a környezeti nevelési részekkel a téma, a tartalom, a tevékenység megismerésével

2) Nem hagyományos tanórai keretben szervezettfoglalkozás

a) témanap, témahét

3) Tanórán kívül

a) szakköri, kistérségi tehetséggondozás

b) műhely tevékenységek

c) témanap, témahét tartása

d) vetélkedőkön, versenyeken való részvétel

e) kiállítások szervezése (rajz)

f) fásítás, zöldítés, gyomtalanítás (parkgondozás)

g) kézműves foglalkozások

h) faliújság készítése

i) iskolarádió működtetése (környezetvédelmi témák)

j) könyvtári órák

4) Iskolán kívül

a) múzeumlátogatás

b) tanulmányi kirándulás

c) terepgyakorlat

d) gyűjtőakciók

e) állatkert, vadaspark, biokert látogatása

5) Szorgalmi időn kívül

a) tábor

b) szakmai és civil szervezetek ajánlásai

Résztvevők:

Minden tanulót egyformán érintő elemeknél pedagógusok, tanulók, dolgozók, szülők. A tanórán kívüli szabadon választott elemeknél a megfogalmazott célokat segítő felnőttek, előadók, szülők, társadalmi szervezetek.

Az erdei iskolához, a szelektív hulladékgyűjtéssel, pályázatokkal próbáljunk pénzt szerezni ill. fogadjuk el a szülői és támogatói felajánlásokat.

Erőforrások:

Humán erőforrások:

A személyi háttér áttekintése különösen fontos, hogy kire - miben számíthatunk a tervezés, megvalósítás során. Ugyanúgy tisztázni szükséges feladataikat, szerepkörüket, erősségüket. A környezeti nevelés munkacsoportot, mint szervezetet meg kell alakítani.

Kiemelt feladatuk a tantestület tagjainak, diákoknak, iskolavezetésnek, osztályfőnököknek, adminisztratív-technikai dolgozóknak, szülőknek a megnyerése a környezeti nevelési munkához.

A külső erőforrások, kapcsolatrendszer feltérképezése jelzi, hogy merre szükséges bővíteni, erősíteni régi és új kapcsolatainkat.

Környezetnevelési szempontból különösen fontosak: a helyi önkormányzat, Szülői Szervezet, lakosság, Miske TV, Kiskunsági Nemzeti Park, Közműüzem, Gemenci Erdő és Vadgazdaság, Pedagógiai Intézet, Környezetvédelmi Szervezetek, ÁNTSZ.

Anyagi erőforrások

Pénzügyi erőforrások:

- Pályázatok
- Adományok, támogatások (SZSZ, vállalkozók)

Az iskola éves költségvetésének tervezésekor - az egészség és környezetnevelési programhoz és fizikai munka önkormányzat programjához kapcsolódó éves költségeket felmérni, betervezni szükséges.

Kommunikáció:

Az egészség- és a környezeti neveléshez nélkülözhetetlenek a kommunikációs legkülönbözőbb módjai (iskolán belüli és iskolán kívüli kommunikációs formák).

Fontos néhány feladatot kiemelni:

Szemléletformálás, szemléletváltás
Információáramlás biztosítása: iskolarádió, nevelőszobák hirdetői, iskolafal, Internet - hozzáférés
Információ értékelése, szelektálás, kritikája

- Az iskola nyitottabbá tétele
- Kistérségi szemlélet erősítése
- Lakókörnyezet részvétele munkánk segítésében
- Környezetnevelési és egészségnevelési folyamatok szabályozása • Továbbképzések (élethosszig tartó tanulás).

1.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Nevelési-oktatási célkitűzéseink elérése érdekében a nevelőtestületnek egységes követelményeket kell állítani a tanulók elé, melyek a megfelelő szokásrendszer kialakításának alapfeltételei. A szűkös időkeretek nyújtotta lehetőségeken belül gondoskodunk a megfelelő mélységű és időtartamú gyakoroltatásról, az ismeretek alkalmazásáról, a tanulói személyiség komplex ismeretére alapozva az időben nyújtott segítségadásról.

A tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzése, a megfelelő értékelés, jutalmazás vagy elmarasztalás az önkontroll kialakulásának alapja. Valljuk, hogy a jutalmazás, a pozitív élmény, a siker nagyobb nevelő erejű, serkentő, aktivitást biztosító hatású az elmarasztalásnál, büntetésnél. A tanulás - amennyiben a gyermek optimálisan, képességeinek megfelelően akar eleget tenni az iskolai követelményeknek - igen komoly munka. Súlyának elismerése, hogy az érintettek igénylik az ellenőrzést, értékelést. Minőségét az iskola önmeghatározása, belső igényszintje, a társadalmi környezet elvárása determinálja.

A diákok elé állított követelmény a pedagógiai tevékenység elvárt eredményét fejezi ki. Helyi tanterveinkben minimum és optimum követelményeket fogalmaztunk meg. Nevelő-oktató munkánk során a tapasztalatokat, mérési adatokat, jelenségeket vetjük össze a kitűzött célokkal, követelményekkel, elvárásokkal, átadott értékekkel. A pedagógiai értékelés visszajelzés az eredmények felől a célok felé.

1. **Az értékelés az SNI BTMN tanulók esetében:**

Alapelvei:

- fejlesztő hatású (pozitív önértékelés)
- diagnosztikus, formatív, segítő célú (a szummatív helyett)
- egyéni képességstruktúra figyelembevételével az önmagához mért fejlődést értékelje
- előtérben a kritérium-orientált értékelés

Módjai:

- szimbólumok, szóbeli értékelés, pontozás, szöveges értékelés és minősítés.

Az értékelő lapok összeállításának szempontjai:

- egyediség

- problémaérzékenység
- fejlesztendő képességek és a bekövetkező változások nyomon követése

Számonkérés beszámoltatás elvei SNI BTMN-s tanulók esetében:

- szóbeli feleltetés (nyílt kérdések alapján, kész vázlat segítségével, látens feleléssel)
- írásbeli számonkérés (feladatlappal, tantárgyi teszttel, rövid szöveg rajzzal, ábrával, táblázatokkal segítve
- segítő feladattípusok (zárt végű, sugalló, alternatív választás, illetve nyílt végű kiegészítéses, rövid válaszos) az esszé típusú feladatok csekély alkalmazása
- eszközhasználat (számítógép, auditív eszközök, számológép, szótárak, lexikonok stb.)
- különös figyelem az időtartamra, tempóra

Az ép értelmű testi érzékszervi fogyatékos tanulóknál ~~Kt,50.§(b)~~ az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt is megjelölhetünk.

SNI-s BTMN-s tanulók értékelésének százalékai:

Százalék	**Érdemjegy**
0 – 11%	elégtelen (1)
12 – 30%	elégséges (2)
31 – 60%	közepes (3)
61 – 85%	jó (4)
86 – 100%	jeles (5)

2. Az ellenőrzés módjai:

- megfigyelés tanórán, tanórán kívül, iskolán kívüli környezetben
- megbeszélés, a kapott válaszokból történő következtetés
- írásbeli dokumentumok elemzése
- szóbeli feleletek, megnyilatkozások
- mérések
- a tanulói produktumok elemzése (füzetek, dolgozatok, rajzok, előállított munkadarabok, gyűjtemények, manipulatív tevékenységek)
- a tanuló tudásszintjének, a tananyag-elsajátítás mélységének vizsgálata a fenti módok bármelyikével

3. Az írásbeli beszámoltatás korlátai:

- A félévi, év végi, valamint a témazáró dolgozatokat egy héttel a megírás előtt be kell jelenteni.

- Egy tanítási napon két nagydolgozatnál több nem írható, az egyeztetés a szaktanárok feladata.

- A 10 tanítási nap alatt ki nem javított dolgozatok érdemjegyének beszámításáról a tanuló nyilatkozik. Kivétel, ha a dolgozat kijavítása a pedagógus betegsége miatt késik.

Az otthoni, tanulószobai, napközis felkészülést a tanulási folyamat fontos, mással nem helyettesíthető részének tekintjük. Hétvégére, ünnepnapokra szóbeli és írásbeli feladatok adhatók, a napi önálló tanulásra fordítandó időkeretben, figyelembe véve a tanuló életkorát és terhelhetőségét.

Az értékelés során a mért tanulói teljesítményeket valamilyen elváráshoz viszonyítjuk. Funkció szerinti elkülönítésben:

a) diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelést végzünk

- 1. évfolyamra belépő tanulóink körében a tanulási képességet vizsgálva

- tanév elején az előzetes tudásszint, a pedagógiai fejlesztő folyamat kiindulópontja meghatározása céljából

- a differenciált képességcsoportok kialakításakor (számítástechnika, idegen nyelv) a program, a módszer, az eszközök megválasztásának tervezése érdekében

A 4. évfolyam végén a matematikai és az anyanyelvi képességek feltárása céljából, a felső tagozatba való átmenet megkönnyítése érdekében

b) formatív (fejlesztő, formáló) értékelést végzünk

- tudáselemek, témák ismeretére irányulva (feleletek, röpdolgozatok, dolgozatok)

- a tanulási eredmények, hibák és nehézségek differenciált feltárásáért

c) szummatív (lezáró-minősítő) értékelést végzünk:

- a tanítási folyamat nagyobb egységének lezárásaként (témakör)

- nevezetes időszakasz lezárásaként (félév, év vége) évfolyamszinten összefogott, egységes felmérőlapokkal, melyek elemzése - típushibák, teljesítési szint - az intézményi év végi értékelés fontos eleme

- a csoportokba való átjárhatóság feltételeként

- felsőbb évfolyamba lépés feltételeként

Az értékelés:

- legyen folyamatos és kiszámítható
- legyen konkrét, okaiban és következményeiben kiszámítható
- segítse elő a rendszeres munkavégzés és felelősségtudat kialakítását
- legyen objektív, igazságos, méltányos, személyre szabott
- serkentsen további erőfeszítésekre, segítse a helyes önértékelés kialakulását, munkakedv töretlenségét

4. A tanulói teljesítmény minősítésének módjai:

Szöveges minősítő (kvalitatív) értékelés

Történhet szóban vagy írásban, irányultsága szerint lehet pozitív, megerősítő vagy negatív, elmarasztaló.

Szöveges minősítéssel zárjuk

- az 1. osztály első félévét és év végét,
- a 2. osztály első félévét minden tantárgyból

Ebben a szakaszban szöveges minősítéssel kell kiadni a félévi értesítőt és az év végi bizonyítványt:

- kiváló, jó, megfelelt, felzárkóztatásra szorul

2. osztály első félévében az évközi teljesítmény értékelésére szöveges értékelés és osztályzat együtt, második osztály második félévében osztályzat alkalmazható.

a) Számszerű (kvantitatív) értékelés

2. osztály év végétől 8. évfolyam végéig minden tantárgyból osztályzattal értékeljük, minősítjük a tanulók teljesítményét.

Szöveges értékelést alkalmazunk 1-8. évfolyamig valamennyi tantárgyból, illetve a diákok magatartásának, szorgalmának minősítésére, amikor szaktárgyi, szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséreteket vagy elmarasztalásokat adunk.

b) Számszerű (kvantitatív) értékelés

2. évfolyam év végétől 8. évfolyam végéig a tanulói teljesítmények kategorizálására a jeles (5), jó (4), közepes(3), elégséges(2), elégtelen(l) ötfokozatú skálát használjuk.

~~Az év végi bizonyítványban a „kitűnő" minősítést, a félévi értesítőben ezen kívül az „elégséges, gyenge" minősítést is lehet alkalmazni.~~

A félévi és az év végi minősítést heti 1-2 órás tantárgynál legalább havi 1, nagyobb óraszámú tantárgynál legalább havi 2 érdemjegy adásával kell megalapozni.

1-4.évfoIyamon idegen nyelv tantárgyból a tanuló nem utasítható évfolyam ismétlésre. ~~11/1994(VI.8.) MKM rendelet 21.5~~

A magatartás értékelése:

Elemei:	**Példás (5)**	**Jó (4)**	**Változó (3)**	**Rossz (2)**
Aktivitás, példamutatás	Igen magas fokú, társait is ösztönző	Megfelelő, a rábízott feladatokat elvégzi	Vonakodva, kérésre vesz részt, pontatlan	Negatív vagy romboló
A közösségi célok érdekeinek figyelembevétele, a munkában való részvétel	Élen jár, kezdeményező, megfelelő vélemény-nyilvánítással segítőkész	Ellene nem vét, kérésre aktívan részt vesz	Ingadozó* közömbös, jellemzően nincs pozitív befolyással	Szemben áll, érdektelen
Hatása a közösségre	Pozitív, építő	Befolyást nem gyakorol	Nem árt	Negatív
Törődés társaival	Gondos, segítőkész	Segítőkész	Ingadozó, konfliktusos	Közömbös, gátló, gyakran konfliktusos
Házirend betartása	Betartja, arra ösztönöz	Betartja, belső fegyelmezettség jellemzi	Részben, figyelmeztetésre betartja	Sokat vét ellene, hibáit nem látja be
Viselkedés, hangnem	Kifogástalan, tisztelettudó, udvarias	Általában nem hagy kívánnivalót maga után	Udvariatlan, Nyegle	Durva, goromba, verekszik
Fegyelmezettség	Nagyfokú	Megfelelő	Változó	Nem megfelelő

A szorgalom értékelése:

Elemei:	**Példás (5)**	**Jó (4)**	**Közepes (3)**	**Hanyag (2)**
Tanulmányi munka	Igényes, pontos	Figyelmes, lelkiismeretes	Ingadozó, néha pontatlan	Hanyag
Munkavégzés	Kitartó, pontos, megbízható	Rendszeres, megbízható	Rendszertelen	Megbízhatatlan, figyelmetlen
Általános tantárgyi munkavégzés	Mindent elvégez, kötelességtudó	Ösztönzésre dolgozik	Önállótlan, sok segítséget igényel	Feladatait nem végzi el
Többféle feladatvállalás	Igen, érdeklődő	Keveset, érdeklődése nem kiemelkedő	Ritkán	Nem, kötelességeit elhanyagolja
Munkabeosztás: -önellenőrzés -önálló munkavégzés	Igen jó, ésszerű	Jó, rendszeres	Közepes, szétszórt	Gyenge vagy nincs

Tanórán kívüli információk felhasználása	Igen sokszor, rendszeresen, tananyagon felül produkál	Többször előfordul	Ritkán alkalmazza	Egyáltalán nem, érdektelen, közönyös

1.15.1 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

Írásbeli dicséretek, jutalmazás, elmarasztalás:

Külön gondot fordítunk a kiemelkedő munkát végző, kimagasló eredményt elér6 tanulók értékelésére, kiemelkedő szorgalmukat, magatartásukat írásbeli dicséretekkel serkentjük, jutalmazzuk:

a) Szaktanári dicséret: a tantárgyi feladatok, követelmények kiváló teljesítéséért, tantárgyi versenyre való eredményes felkészülésért, szakkörben végzett lelkiismeretes tevékenységért;

b) Osztályfőnöki dicséret: féléven át tanúsított példás magatartásért, szorgalomért, iskolai, városi versenyen elért 1-3. helyezésért, közösségi megbízatás lelkiismeretes elvégzéséért;

c) Igazgatói dicséret: egész éven át nyújtott példamutató magatartásért és szorgalomért, megyei versenyen elért első hat helyezésért, országos iskolai és iskolán kívüli versenyen elért első tíz helyezésért

e) Nevelőtestületi dicséret: tanév végén adható a tanév során nyújtott kimagasló szorgalomért, példamutató magatartásért, ha háromnál több tantárgyból kitűnő minősítésért kapott, ill. országos versenyen elért első három helyezésért;

Elmarasztalást, fegyelmifokozatot azok a tanulók kapnak, akik megszegik az iskolai házirendet, vétenek az általánosan elfogadott társadalmi normák ellen.

Legitimáció záradék

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása.

A Pedagógiai Programot a Szülői Szervezet 2026.08.31. napján tartott ülésen véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....

Zsolt-Fa Dóra
Szülői Szervezet elnöke

A PP-ben foglaltakat a Diákönkormányzat 2026.08.31. napján tartott ülésen véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....

Koprivanacz Erika
DMSP

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2026.08.31. napján tartott ülésén elfogadta és jóváhagyta.

Tapolcsányiné Tóth Mária

Tapolcsányiné Tóth Mária
munkaközösségvezető

Jelen dokumentum az ezt megelőző Pedagógiai Programhoz képest nem ró többletterhet sem a Fenntartóra, sem a Működtetőre.

A Pedagógiai Programot az igazgató 2026.08.31. napján jóváhagyta.

MISKE TÓTH MENYHÉRT ÁLTALÁNOS ISKOLA

.....

Somogyi Gyöngyi
igazgató